

דוח ביקורת בנושא המועצות הלאומיות לבריאות

מוגש ל:

שר הבריאות, מר יולי אדלשטיין
מנכ"ל משרד הבריאות, פרופ' הזי לוי

עורכי הביקורת:
GRC יועצים – משה מזרחי

06 ספטמבר 2020

י"ז אלול תש"פ

ח"ט אלול תש"ף
08 ספטמבר 2020

לכבוד:
הגב' ציפי הלמן – מנהלת האגף
האגף לביקורת פנים – משרד הבריאות
רח' ירמיהו 39 (מגדלי הבורה), ירושלים

הנדון: ביקורת בנושא מועצות לאומיות לבריאות

1. מצייב דוח הביקורת שערך משרדנו בנושא שבנדון, בהתאם להנחיות המקצועיות של האגף לביקורת פנים.
2. בדוח שולבו התייחסויות המבוקרים.
3. אנו מודים על שיתוף הפעולה לו זכינו מכלל הגורמים במשרד הבריאות ובמועצות הלאומיות בעת עריכת הביקורת.

משה מזרחי

ג"מ אר. סי. יועצים בע"מ

ד. 5002, תל-מונד . טל: 077-2005136, פקס: 153-77-2005136, ביד: 050-7784510
ח"ט א"ר: moshe@grc-c.co.il, אתר: www.grc-c.co.il

תוכן עניינים

עמוד	סעיפים		
3	כללי		פרק א'
3	רקע	.1	
5	מטרת הביקורת	.2	
6	היקף הביקורת	.3	
6	שיטת הביקורת	.4	
9	תמצית מנהלים		פרק ב'
9	עיקרי הממצאים		
13	ריכוז המלצות		
17	פירוט הממצאים		פרק ג'
17	ארגון וניהול	.1	
27	תפעול המועצות הלאומיות	.2	
46	טיפול בהמלצות המועצות ומעקב אחר יישומן	.3	
58	חוזרי מנכ"ל, סל תרופות ומדדי איכות ובטיחות	.4	
59	דוחות הסיכום השנתיים	.5	
נספחים			
62			
63	נתוני מועצות לאומיות לשנים 2017 - 2019		נספח א'
64	מכתב עדכון מטעם ראש חטיבת הרפואה בקשר עם סטטוס טיפול בהמלצות		נספח ב'
65	תקציבי המועצות לשנים 2017 - 2019		נספח ג'
66	שאלונים שנשלחו ליו"ר מועצות לאומיות		נספח ד'
68	דוגמאות לטבלאות מעקב אחר המלצות במדגם מועצות		נספח ה'
76	התייחסות סמנכ"ל בכיר למשאבי אנוש		נספח ו'

א. פרק כללי

1. רקע

1.1. כללי

המועצות הלאומיות לבריאות (להלן: "המועצות הלאומיות" או "המועצות") הינן גופים מקצועיים, רב-מערכתיים, המייעצים להנהלת משרד הבריאות בתחומי הרפואה השונים ולגבי קבוצות אוכלוסייה שונות, ברובדי המניעה, האבחון והטיפול ובהיבטים התפיסתיים, הארגוניים, הרפואיים והלוגיסטיים הקשורים במערכת הבריאות.

בדיוני המועצות מותקבלות החלטות המובאות כ"המלצות המועצות" בפני קובעי המדיניות במשרד הבריאות, ועם קבלתן ואישורן (במידה שהן לא נדחות) מתורגמות לחוזרי מנכ"ל/מינהל הבריאות ולהחלטות ארגוניות והנחיות מקצועיות של המשרד.

המועצות הלאומיות פועלות מכוח מינוי מנכ"ל משרד הבריאות. (למעט המועצה הארצית לשיקום נכי נפש בקהילה שהנה מועצה סטטוטורית הפועלת עפ"י חוק שיקום נכי נפש בקהילה התשי"ס 2000 במינוי שר – והיא מהווה גוף מייעץ לשר הבריאות בקשר לחוק זה). חברי המועצות פועלים בהתנדבות וזכאים לקבלת החזר נסיעות. יצוין כי מדובר במסגרת ייעוץ ייחודית ולא ידוע על מערך דומה במדינות אחרות.

חברי המועצות ממונים על ידי שר/ת הבריאות או מנכ"ל משרד הבריאות, והם כוללים אנשי מקצוע בכירים בתחומם מתוך מערכת הבריאות ומערכות אחרות קשורות, כגון: משרדי ממשלה שונים, הביטוח הלאומי, קופות החולים, רשויות מקומיות, האקדמיה, צה"ל, ארגונים שונים, איגודים מקצועיים ועוד. בישיבות המועצות הלאומיות משתתפים גם משקיפים נציגי קופות החולים, נציגי אגפים רלוונטיים ממשרד הבריאות, ומוזמנים לפי העניין הנדון בישיבה.

בסיכום דיון בראשות המנכ"ל בנושא "המועצות הלאומיות לאן?" מיום 4.2.2019 בהשתתפות

1. "המועצות הלאומיות הינן משאב לאומי המהווה כלי תומך החלטה חשוב ומקצועי בעבודת מטה משרד הבריאות ובקביעת המדיניות.

2. היתרון היחסי של המועצות בהשוואה לאיגודים המקצועיים הוא אפשרות הניתוק משיקולים מסחריים ואחרים וכן בתמהיל ההטרוגני של חברי המועצה המשקף נאמנה מגוון של מקצועות ברמת המטה ומהשטח, כולל ייצוג של נציגי מטופלים בכלל המועצות".

כל בעלי התפקידים איתם הביקורת שוחחה הדגישו את החשיבות של קיומן של המועצות הלאומיות ותרומתן הרבה. כמו כן, יושבי ראש המועצות איתם דיברנו ציינו את עבודתה של הגב' גרסיאלה כהן ביל וצוותה אשר זמינים "24/7" ומסייעים להם לבצע את עבודתם. יחד עם זאת, יצוין כי נמצאו פערי כוח אדם ותקציב בתחום המועצות הלאומיות בשנת 2019 אשר באו לידי ביטוי בממצאי הדוח.

בנספח א' רשימת 22 המועצות הלאומיות ופרטים בדבר שמות יושבי הראש, מספר החברים בכל מועצה, מועד הקמתה ותאריך מינוי היו"ר.

1.2. ייעוד, מאפייני פעילות, תחומי עיסוק עיקריים, מבנה ארגוני¹

1.2.1. ייעוד המועצות הלאומיות לבריאות

מתן ייעוץ איכותי להנהלת משרד הבריאות. המועצות מגבשות המלצות בתחומים רבים ומגוונים, תוך אפיון מדיניות מקצועית רצויה הנגזרת ממטרות העל של המשרד.

1.2.2. מאפייני המועצות הלאומיות

להלן תחומי עיסוק עיקריים של המועצות:

- א. גיבוש מדיניות בריאות לאומית.
- ב. קביעת סטנדרטים לבטיחות בתפעול.
- ג. ייעוץ באימוץ טכנולוגיות וגישות טיפוליות חדשות.
- ד. ייעוץ בקביעת סדר העדיפות של משרד הבריאות בהכללת טכנולוגיות בסל הבריאות.
- ה. המלצות להנחיות לפעילות רפואית.
- ו. המלצות לפריסה, מבנה והפעלת שירותים.
- ז. המלצות לתכנון כוח אדם.
- ח. המלצות למניעת מחלות וקידום בריאות.
- ט. פעילות בין גופית ובין משרדית.
- י. תמיכה והכוונה מקצועית במחקרים וסקרים.

המועצות אמורות להתכנס בתדירות קבועה של אחת לחודש עד שלושה חודשים. חברי המועצות מחויבים בהשתתפות בישיבות המועצה - היעדרות של למעלה משלוש ישיבות מועצה אמורה לבוא לידי בירור בפני יו"ר המועצה. בכל מפגש של המועצות נדונות מספר סוגיות מקצועיות שעולות ביוזמת המועצה או ביוזמת משרד הבריאות.

לנושאים המשוערים למספר מועצות מוקדמות ונדוניה משותפת ולנושאים אף מההיגיון הטוילוח בנו מועצתית. ההמלצות המתגבשות במועצה מועברות להנהלת משרד הבריאות לבחינה ויישום.

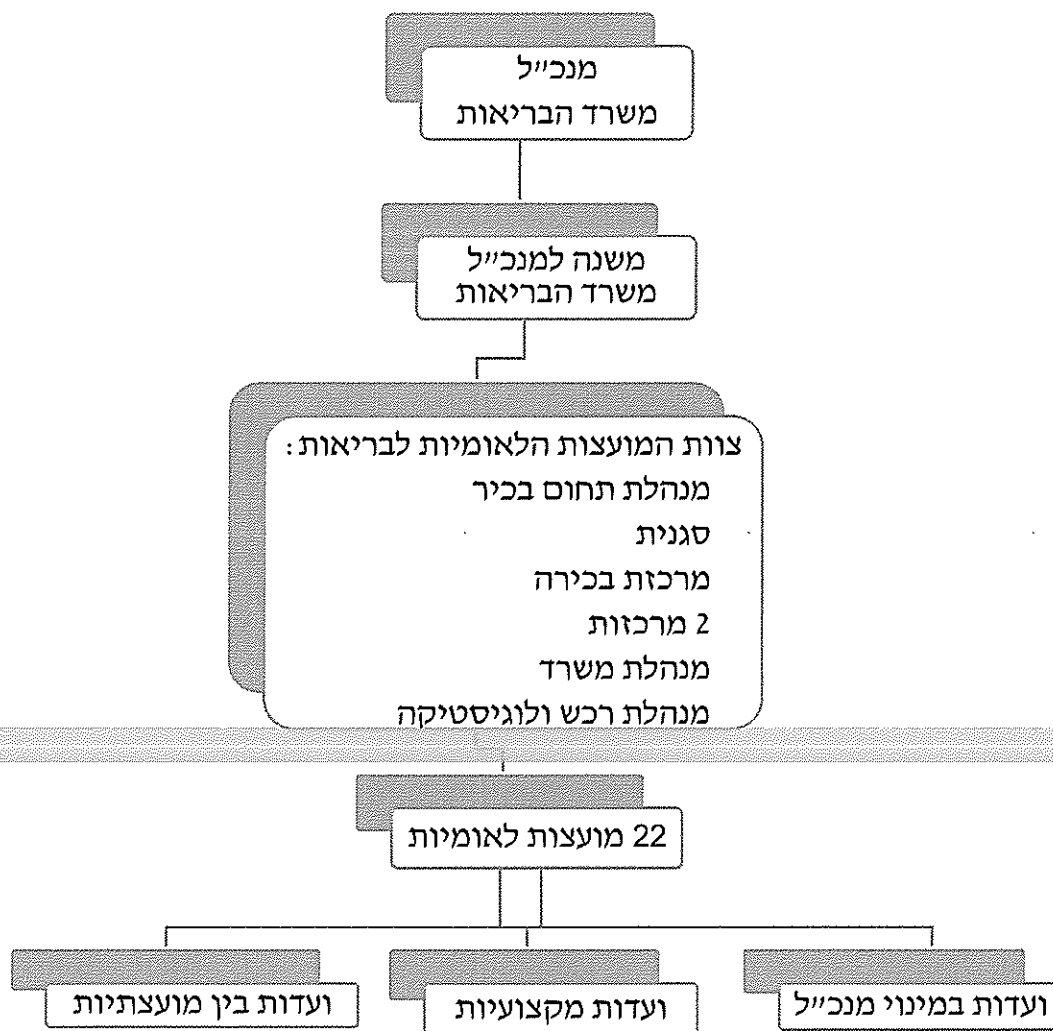
אחת לשנה מתכנס פורום יו"ר המועצות עם הנהלת המשרד להצגת סיכום הפעילות השנתית ולקביעת תוכנית עבודה לשנה העוקבת.

¹ מקור הנתונים מאתר משרד הבריאות – מועצות לאומיות.

1.2.3. מבנה המועצות הלאומיות

מערך המועצות הלאומיות, הכולל גם ועדות משנה, כפוף למושנה למנכ"ל המשרד ומופעל באמצעות צוות בראשות מנהלת תחום מועצות לאומיות.

להלן תרשים המתאר סכמתית את מבנה מערך המועצות לאומיות²:

² מאתר משרד הבריאות.

2. מטרת הביקורת

בדיקת התנהלות ואפקטיביות פעילות מערך המועצות הלאומיות ויחסי הגומלין עם משרד הבריאות.

3. היקף הביקורת

הביקורת כללה בחינה מעמיקה של מדגמים מהפעילות של כלל המועצות הלאומיות בשנים 2018 ו-2019, ובתקופת ה"קורונה" בשנת 2020. במקומות מסוימים בוצעה השוואה לנתוני שנת 2017.

להלן נושאים שנבחנו על ידי הביקורת:

- א. הניהול התפעולי של המועצות, עמידה בתקציב, התאמת המשאבים הנדרשים לניהול בפועל של המועצות, נהלי עבודה, טיפול באי ניגוד עניינים.
- ב. הממשקים בין המועצות הלאומיות להנהלת המשרד.
- ג. המעקב המתבצע ומידת יישום המלצות המועצה בהנהלת המשרד.
- ד. אפקטיביות המועצות כפי שעולה ממספר ההמלצות שניתנו והתקבלו ביחס למשאבים שהושקעו (מספר ישיבות המועצות וועדות המשנה, מספר החברים בכל אחת מהן).
- ה. איתור נקודות תורפה ונקודות חוזק בפעילות המועצות הלאומיות.
- ו. פעילות המועצות הלאומיות בתקופת ה"קורונה".
- ז. בחינת חוות דעתם של יושבי ראש מועצות על פעילות המועצות, מידת תרומתן למשרד הבריאות ולרפואה בישראל ומידת הקשב ותשומת הלב של משרד הבריאות להמלצות המובאות בפניו.

4. שיטת הביקורת

א. ראיונות עם בעלי התפקידים הבאים:

מס'ד	התפקיד	שם ומשפחה	הערות
1	מנהלת תחום המועצות	[REDACTED]	התקיימו מספר פגישות
2	ראש חטיבת רפואה, משרד הבריאות	[REDACTED]	
3	המשנה למנהל בית חולים שיבא	[REDACTED]	מכהן כיו"ר המועצה לרפואה משפטית ופתולוגיה. כיהן בעבר כמנכ"ל וכמשנה למנכ"ל משרד הבריאות.
4	נציב קבילות למקצועות רפואיים	[REDACTED]	מכהן כיו"ר המועצה לבריאות דיגיטלית וחדשנות.
5	מייסד מכון גרטנר לחקר אפידמיולוגיה ומדיניות בריאות	[REDACTED]	יזם והקים את המועצות הלאומיות. לשעבר מנכ"ל משרד הבריאות בשתי תקופות כהונה, ומנהל המרכז הרפואי שיבא. היה היו"ר הראשון של המועצה הארצית לשיקום נכי נפש בקהילה.
6	ראש חטיבת טכנולוגיות רפואיות, מידע ומחקר	[REDACTED]	
7	סמנכ"ל איכות ובטיחות	[REDACTED]	
8	מנהלת תחום נהלים והנחיות בחטיבת הרפואה	[REDACTED]	
9	סמנכ"ל הסברה ויחסים בינלאומיים	[REDACTED]	

מס"ד	התפקיד	שם ומשפחה	הערות
10	מנהלת תחום בכיר מינהל ומשאבי אנוש	[REDACTED]	שאלות באמצעות דוא"ל.
11	יו"ר המועצה לבריאות האישה	[REDACTED]	מומחית לרפואת ספורט.

ב. העברת שאלונים ליו"ר המועצות הלאומיות (השאלון מפורט והתייחסויות מרכזיות בנספח ד'):

יו"ר המועצות הלאומיות שענו לשאלון³:

מס"ד	שם	תפקיד/יו"ר מועצה
1	[REDACTED]	יו"ר המועצה הלאומית לבריאות העובד
2	[REDACTED]	יו"ר המועצה הלאומית לרפואה משפטית ופתולוגיה
3	יו"ר [REDACTED]	המועצה הלאומית לנשים גנטיקה וילודים
4	[REDACTED]	יו"ר המועצה הלאומית לבריאות הנפש

- ג. סקירת הדוחות השנתיים של המועצות הלאומיות לשנים 2017 – 2019, בהם מדווחת פעילות המועצות וההחלטות שנתקבלו וניתנו כהמלצות המרכזיות על ידן במהלך התקופה.
- ד. סקירת יותר מ-60 סיכומים (להלן: "פרוטוקולים" או "סיכומי דיון") של ישיבות המועצות.

ה. סיכומי ישיבות המועצות הלאומיות (להלן: "סיכומי דיון") של ישיבות המועצות.

לא המועצות עצמן) והמעקב התקציבי בהקשר לפעילות זו.

- ו. סקירת מסמכים ומצגות שהועברו לביקורת.
- ז. בחינת נתוני מצבת כוח האדם המלווה את "תחום המועצות".
- ח. בחינת נהלים, מעקבי המלצות, ודוחות שהועברו לביקורת על פי בקשתה.

³ השאלון הועבר לכלל יו"ר המועצות הלאומיות.

ט. השתתפות במדגם ישיבות של המועצות הלאומיות, חלקן בשיחות ועידה/שיחות באמצעות תכנת "זום", כפי המפורט להלן:

מס"ד	שם המועצה	תאריך הישיבה	הערות
1	ישיבת יושבי ראש המועצות	16.12.2019	
2	ישיבת המועצה לסכרת	17.12.2019	
3	ישיבת המועצה לתזונה, גסטרואנטרולוגיה ומחלות כבד	1.4.2020	
4	ישיבת המועצה הלאומית למניעת אובדנות	1.4.2020	התקיימה בזום
5	ישיבת המועצה לבריאות הנפש	6.4.2020	התקיימה בשיחת וועידה
6	ישיבת המועצה לשיקום נכי נפש בקהילה	4.2020	התקיימה בזום
7	ישיבת המועצה הלאומית למניעת אובדנות	13.5.2020	התקיימה בזום

ב. תמצית מנהלים

22 המועצות הלאומיות הינן גופים מקצועיים, רב-מערכתיים, המייעצים להנהלת משרד הבריאות בתחומי הרפואה השונים ולגבי קבוצות אוכלוסייה שונות, ברובדי המניעה, האבחון והטיפול ובהיבטים התפיסתיים, הארגוניים, הרפואיים והלוגיסטיים הקשורים במערכת הבריאות. במועצות הלאומיות חברים בין היתר מומחים מהבכירים במדינה, מה שמהווה תשתית מבטיחה לערך מוסף גבוה למערכת הבריאות. המועצות הלאומיות אשר חבריה פועלים בהתנדבות, מקבלות את התמיכה האדמיניסטרטיבית מצוות המועצות הלאומיות בראשות הגב' גרסיאלה ביל.

הביקורת בדקה את התנהלות ואפקטיביות פעילות מערך המועצות הלאומיות ויחסי הגומלין עם משרד הבריאות.

נמצא כי רוב המועצות הלאומיות מתכנסות מספר פעמים בשנה ומגבשות המלצות רבות אשר מועברות למשרד הבריאות, בין היתר תורמות להעלאת פתרונות לסוגיות שונות, לגיבוש סל הבריאות, חוזרי מנכ"ל ומדדי איכות ובטיחות למשרד.

הביקורת מציינת לחיוב כי צוות המועצות הלאומיות גיבש נהלי עבודה פנימיים ודואג לזימון ותיעוד מסודר של ישיבות המועצות הלאומיות ולתפעול מערך הדיונים והמינויים של חברי המועצות. קיימת שביעות רצון גבוהה מהצוות בקרב יו"ר המועצות הלאומיות אשר מדווחים על זמינות הצוות 24/7.

למרות יעילות תפעולית של עבודת המועצות נמצא כי האפקטיביות הכוללת תוצאות של עבודת מערך המועצות הלאומיות אינה גבוהה, זאת בשל התייחסות הנהלת המשרד למועצות.

המשרד אינו נותן עדיפות מספיק גבוהה לנושא ואינו ערוך לטפל בהמלצות בצורה יעילה ואפקטיבית. בנוסף, בשנת 2019 חלו קיצוצים בתקציב המועצות הלאומיות ונוצרו פערי כוח אדם בתחום. יצוינו כי נושאי ראש מועצות לאומיות מחזיקים משרדים אחרים ואלה ואחד מהם אף התפטר.

עיקרי הממצאים

(1) ארגון וניהול

- א. הביקורת העירה בנוגע לפורמט הנהלים בתחום המועצות הלאומיות, על נהלים שחסרים ועל נוהל הכנסים באופן ספציפי. (1.1)
- ב. הנהלים לא אושרו על ידי גורם ממונה במשרד כחלק מהליך אישור נהלים (נושא הנהלים במשרד מבוזר ולא קיים גורם ארגון ושיטות או אחראי איכות שמרכז את נושא הנהלים בכללותם). (1.1)
- ג. הנהלים פנימיים ומתייחסים ליחידת תחום המועצות בלבד; לא קיימים נהלים המיועדים ליו"ר/חברי המועצות, אשר מבצעים את העבודה בפועל. כמו כן לא קיימים נהלים המיועדים לאגפים אחרים במשרד ואשר מגדירים את יחסי הגומלין ותהליכי העבודה בין המועצות לבין המשרד. (1.1)

- ד. למעט בדיקת פעילות תחום המועצות הלאומיות אשר נערכה בשנת 2008, במסגרת הכנת מנגנון שכר עידוד במשרד, לא בוצע ניתוח עיסוקים או עבודת או"ש כדי לבחון את מספר העובדים הנדרשים לצורך הפעלת מערך המועצות הלאומיות. (1.2)
- ה. בשנת 2019 היו פערי כוח אדם אשר פגעו בתפעול השוטף של המועצות. (1.2)
- ו. קיצוץ תקציב המועצות הלאומיות בשנת 2019 בהשוואה לשנת 2018 ב-45%, גרם להאטת הפעילות ולפגיעה בתפעול השוטף של פעילות המועצות הלאומיות. (1.3)
- ז. יחד עם זאת, הביקורת מעירה כי צוות המועצות הלאומיות לא ניצל את מלוא התקציב. בשנת 2017 נוצלו 70% בלבד, בשנת 2018 – 83% בלבד ובשנת 2019, למרות שהתקציב קוצץ באופן משמעותי – נוצלו 86% בלבד. (1.3)
- ח. בתחום המועצות הלאומיות לא קיימים נתוני ביצוע תקציבי בפועל בשנים 2017 – 2019 לפי נושאים. (1.3)
- ט. בתחילת הדרך מערך המועצות הלאומיות היה כפוף למנכ"ל ולא למשנה למנכ"ל. (1.4)
- י. חסר פורטל ארגוני ממוחשב המרכז את כלל ההמלצות שניתנו באופן שניתן יהיה לבצע מעקב יעיל אחר הסטטוס שלהן והאם יושמו או נדחו על ידי הנהלת המשרד, כמו כן קיים קושי לחברי המועצות בגישה למידע על הדיונים במועצות מקבילות, באמצעות כלים ממוחשבים וניתוח מידע, זאת בהיעדר כלים מעין אלה. (1.5)
- יא. לא מתקיים לקראת כל שנה חדשה/בתחילת השנה, תהליך של הצגת תכנית עבודה של המשרד בפני המועצות הלאומיות, זאת במטרה לרתום את המועצות כשותף אינטגרלי לקידום הנושאים המיועדים לטיפול במשרד. (1.6)
- יב. מאחר ולא הוגדרו מדדים בתחום פעילות המועצות הלאומיות, קיים קושי לאפיין את האפקטיביות של כל מועצה. (1.7)
- יג. בעת דיון וקבלת המלצות בתוך המועצות, לא נלקח בחשבון אלמנט האפקטיביות של כל המלצה; חלק ממצב זה נובע מחוסר התייחסות של משרד הבריאות להמלצות במטרה, בין היתר, לשפר ולמנוח איומי (1.7)

2) תפעול המועצות הלאומיות

- א. בשנים האחרונות לא התקיים דיון לגבי תמהיל המועצות הלאומיות, הנחיצות של כל אחת מהמועצות ואפקטיביות הפעילות/תרומה של כל אחת. (2.1)
- ב. בשנים האחרונות כל בקשה להקמת מועצה חדשה קיבלה דחיה מהמשנה למנכ"ל ו/או מראש חטיבת רפואה במשרד ולא על ידי צוות בחינה אינטרדיסציפלינרי. (2.1)
- ג. הביקורת מעירה כי המספר הגדול של חברים במועצות, אשר הולך וגדל, עלול לפגוע באפקטיביות הדיון והפעילות של המועצות. מסקירת דיוני מועצות בהם נכחו כל חברי המועצה (בד"כ כ-40 חברים בקירוב) עולה כי לעיתים קיים קושי לשמור על מיקוד הדיון והתכנסות להמלצות כשהנטייה של כל החברים לבקש להביע את דעתם. (2.2)
- ד. בשנת 2019 לא בוצע מעקב שוטף אחר פעילות חברי המועצות והחל משנת 2018 לא אושרו מינויים לחברים חדשים ולא בוטלו מינויים לחברים שעזבו; כתוצאה מכך אין נתונים אודות מספר החברים בפועל בכל אחת מהמועצות. (2.2)

- ה. מנכ"ל המשרד היוצא, מר בר סימן טוב, שימש כיו"ר המועצה לקידום הבריאות למרות שתפקיד המועצה הוא לייעץ לו, בכך נוצרה פגיעה לכאורה בעצמאות המועצה ובאי התלות של חבריה, פוטנציאל להטייה של המלצותיה ופגיעה לכאורה בייעודה. (2.2)
- ו. במהלך שנת 2019 לא נערך רישום שוטף של החברים שהשתתפו בישיבות המועצות והוועדות כדי לאפשר הוצאתם והחלפתם בחברים חדשים. (2.3)
- ז. בעת מינויו של חבר חדש למועצה לא מתבצעת בדיקה לאיתור מידע לגבי ניגוד עניינים אפשריים של החבר ביחס לנושאים בהם מתמחה המועצה אליה הוא מיועד. למעט דיונים על סל הבריאות, חברי מועצה אינם נדרשים לחתום על הצהרה בעניין הימנעות מניגוד עניינים במסגרת תפקידם במועצה. (2.4)
- ח. למרות ניגוד העניינים הברור, הערת הביקורת ועמדת היועץ המשפטי של וועדת המכרזים במשרד, עדיין חבר במועצה למניעת אובדנות בעודו קשור לחברה שנותנת שירותים למשרד. (2.4)
- ט. יו"ר המועצה לסכרת הקים בתקופת הקורונה אתר אינטרנט בנושא המועצה הלאומית לסכרת, באופן פרטי. הוא מוציא פרסומים (ספר סוכרת) עם הלוגו של משרד הבריאות (שלא באמצעות משרד הבריאות) בהם יש מפרסמים. הביקורת מעלה שעלול להיות כאן חשש לניגוד עניינים וחשיפה לסיכון למשרד הבריאות עקב שימוש בשמה בפרסומים אלה. (2.4)
- י. המועצה הלאומית לשיקום נכי נפש בקהילה לא פעלה באופן רשמי במהלך כל שנת 2019 ורוב שנת 2018. (2.5.1)
- יא. יו"ר המועצה הלאומית לשיקום נכי נפש החדש קיבל משכורת במשך שנה שלמה למרות שלא התקיימה כל פעילות פורמאלית של המועצה ולא מונו חבריה, דבר אשר מהווה בזבוז של כספי ציבור. (2.5.1)
- יב. במשרד לא מנוהל מעקב פרטני אחר מספר הישיבות לכל אחת מהמועצות בכל אחת מהשנים ולחצי הוועדות שלהן. הנייל אינו מאפשר לברור את היחס הפוטנציאלי של המועצות הלאומיות לאורך זמן. (2.5.2)
- יג. בשנת 2019 8 מועצות (37%) התכנסו בתדירות פחותה מפעם ברבעון. (2.5.2)
- יד. חמש מועצות (23%) התכנסו פעמיים בלבד; שלוש מועצות (14%) התכנסו שלוש פעמים בלבד. (2.5.2)
- טו. בשנת 2019 בוטלו 23 ישיבות של המועצות (מתוך 107 מתוכננות). דהיינו מעל חמישית מהישיבות בוטלו. (בניגוד לשנים 2017 ו-2018) בהן לא בוטלו ישיבות. בתחום מועצות לאומיות לא קיים תיעוד לסיבות הביטול של המועצות הלאומיות. (2.5.3)
- טז. לא אותר מעקב אחר התכנסות וועדות המשנה וסטטוס הטיפול שלהן. (2.6)
- יז. החברים שמציגים בישיבות מקבלים את הנושא לדיון מספר שבועות לפני הדיון וחברי המועצה האחרים מקבלים את הנושא בין 7 – 10 ימים בלבד לפני הדיון. (2.7)
- יח. על פי מדגם פרוטוקולים המסכמים את ישיבות המועצות שנבדקו, נמצא כי במרבית הישיבות אין השתתפות של נציג הנהלת המשרד. (2.8)
- יט. שתי מועצות לאומיות שלפעילותן חשיבות גבוהה בתקופת ה"קורונה" – לוגיסטיקה ובטיחות בית - לא התכנסו בתקופה זו (נכון למועד סיום הביקורת) כלל. (2.9)
- כ. לנוכח המצב וחשיבות הדיונים שהתקיימו ומתקיימים במהלך תקופת הקורונה מצופה היה שהמידע והדגשים שעלו בישיבות אלה יופצו לכלל המועצות הלאומיות כמידע שימושי ובנוסף

יועבר המידע באופן יזום למשרד הבריאות ככלי תומך החלטה - לא מצאנו כי צעדים אלה ננקטו. (2.9)

כא. במשרד הבריאות לא קיים נוהל להפעלת המועצות הלאומיות בעת אסון/משבר בריאות לאומי. (2.9)

כב. נמצא כי לא הוקם מטה חירום של המועצות הלאומיות הכולל את יושבי הראש ומומחים מקרב חברי המועצות, מתחומי רפואה שונים ורלוונטיים, במטרה להוציא ניירות עמדה להנהלת המשרד ככלי תומך החלטה בעת משבר זה.

3 טיפול בהמלצות המועצות ומעקב אחר יישומן

א. שיטת המעקב אחר הטיפול בהמלצות המועצות הלאומיות לוקה בחסר, הדבר פוגם ביכולת לבחון את האפקטיביות של פעילות המועצות והתוצרים של פעילות זו. חסר: בסיס מידע מרכזי, ריכוז כלל ההמלצות, זהות ורישום הגורם שהעלה את הבקשה לבדיקה, רישום הגורם שאחראי לנושא במשרד, מאפייני זיהוי ואיתור, אחידות בין המועצות השונות בפורמט המעקב, בחלק גדול חסר סטטוס, בחלק חסר פירוט ההמלצה ועוד. (3.2)

ב. למרות הצורך בכך, במשרד לא קיים גורם שתפקידו לרכז ולעקוב אחר התייחסות הגורמים המקצועיים השונים במשרד להמלצות המגיעות מהמועצות. (3.3)

ג. בחטיבת הרפואה, שחלק גדול מההמלצות הן בתחום אחריותה, לא קיים גורם מטעם מנהלת החטיבה שאחראי לרכז ולעקוב אחר ההתייחסות להמלצות. (3.3)

ד. למרות שבנוהל נדרש לשלוח את ההמלצות לעוזר מנכ"ל לעיון – הדבר לא מתבצע בפועל ומכל מקום לא נמצא תיעוד לכך. כמו כן לא נמצאו פרוטוקולים המתעדים פגישות של מנהלת תחום המועצות וצוות המרכזות עם הנהלת המשרד לבירור סטטוס המלצות ולא מתקבלות הנחיות לפעילות המשך מול אגפי המשרד או המועצות. (3.3)

ה. לא מנוהל רישום ולא נעשות סטטיסטיקות בקשר להמלצות שגובשו על ידי המועצות והועברו למשרד. מה מהו התהליך ומה נדחה (3.3)

ו. חברי המועצות הלאומיות אינם מקבלים משוב בנוגע למידת קבלתן של ההמלצות ולאופן יישומן, למעט מועצות לאומיות בהן היו"ר מעורב מאוד בפעילות המשרד. (3.4)

ז. משרד הבריאות אינו מפקח מדי תקופה- אמצע שנה/סוף שנה- מסמך המפרט את סטטוס הטיפול בהמלצות שנתקבלו מכל מועצה לאומית במהלך השנה והמלצות פתוחות משנים קודמות. (3.4)

4 חוזרי מנכ"ל, סל תרופות ומדדי איכות ובטיחות

א. המשרד אינו מציין בחוזרי מנכ"ל שהם מתבססים על המלצות המועצות. (4)

ב. בצוות המועצות לא נמצא מידע מרוכז לגבי התרופות ו/או הטכנולוגיות הרפואיות שהומלצו על ידי המועצות ונכנסו לסל שרותי הבריאות ומידת תרומתן של המועצות להחלטות לגבי אישורן בסל. (4)

ג. בצוות המועצות לא קיים מידע מרוכז לגבי חוזרי המנכ"ל שפורסמו ונכתבו בסיוע המועצות על בסיס דיונים שהתקיימו בהן. כך גם לגבי קביעת מדדי איכות ובטיחות. (4)

5) דוחות הסיכום השנתיים

- בדוחות הסיכום השנתיים בתחום המועצות הלאומיות חסר מידע חשוב כפי שיפורט להלן:
- א. דיווח בדבר מעקב יישום המלצות משנים קודמות ו/או דיווח לגבי המלצות שלא התקבלו על ידי הנהלת משרד הבריאות והסיבה לכך.
 - ב. מידע לגבי וועדות המשנה שהוקמו ובאילו נושאים הן דנו, אלו המלצות התקבלו והאם מדובר בוועדות רב מועצתיות.
 - ג. פרק הדין בנפרד בנושאים רוחביים שנדונו במשותף במספר מועצות/וועדות משנה ובהמלצות שגובשו.
 - ד. בדוחות שפורסמו בשנים 2017 ו-2019 ציינו חלק מהמועצות את הנושאים העיקריים המהותיים לדיון בשנה העוקבת; בשנת 2018 לא נמצא כי הדבר נעשה לקראת שנת 2019.
 - ה. בדוח לא מוצגים נתונים סטטיסטיים לגבי כל מועצה בקשר למספר הישיבות שקיימה, מספר החברים שנכחו בכל ישיבה, מספר ועדות המשנה שהוקמו ובאילו נושאים, מספר הנושאים שעלו לדיון ולגבי כמה מהם גובשו המלצות שאושרו והועברו למשרד, דיווח על המלצות שנתקבלו ועוד פרמטרים המעידים על עבודת המועצות.
 - ו. מסיכום השנה לא ניתן לדעת מהן ההמלצות שניתנו על ידן לסל הבריאות, חוזרי מנכ"ל ומדדי איכות ובטיחות.
 - ז. על פי הדו"ח השנתי לשנת 2019 מספר הכנסים שהתקיימו באותה שנה ירד משמעותית לעומת שנים קודמות. מבדיקת הנושא עם מנהלת התחום עולה כי בשל חוסר תקציב לא התקיימו בשנה זו כנסים בהיקף דומה לשנים קודמות.

ריכוז המלצות

1) ארגון וניהול

- א. לערוך את הנהלים בנושא המועצות הלאומיות בפורמט מקובל ואחיד של נהלים.
- ב. לרענן את מערך הנהלים בתחום המועצות לאור הערות הביקורת.
- ג. להגדיר במשרד הבריאות גורם אחראי לנושא נהלים.
- ד. לגבש נהלים המיועדים להנחיות ליושבי הראש המועצות ולמנהלי/עובדי המשרד במטרה להביא לאחידות פעילות המועצות.
- ה. לבצע עבודת או"ש/ ניתוח עיסוקים כדי לקבוע את מספר העובדים הנדרש לצורך הפעלת מערך המועצות הלאומיות. (ניתן להתבסס על חוברת "הצעה לשיטת שכר עידוד" משנת 2008).
- ו. לפעול לאיוש תקני תחום המועצות הלאומיות כדי לאפשר הפעלה שוטפת של המועצות.
- ז. להגדיר באופן ברור את תפקידי "תחום המועצות" כולל תחומי אחריות.
- ח. לבצע בחינה של התקציב הנדרש להפעלת מערך המועצות הלאומיות ולתקצוב בהתאם.
- ט. על תחום המועצות הלאומיות לפעול לניצול התקציב שלו באופן מיטבי.
- י. במסגרת סיכום שנה, על תחום המועצות המקומיות לפרט את ניצול התקציב בפועל למול התכנון, לפי נושאים.

- יא. לבחון הכפפת המועצות הלאומיות למנכ"ל המשרד שהוא בעל התפקיד הבכיר ביותר, כפי שהיה בעת הקמת המערך (עד שנת 2003).
- יב. להקים מאגר מידע בעל מבנה מיטבי לצורך הנגשת המידע ויכולת ניתוח נתונים באמצעות פורטל מידע של המועצות הלאומיות ולבחון ולהטמיע מערכת AI לניתוח המלצות ופעילות המועצות הלאומיות.
- יג. בתחילת כל שנה (או לקראת תחילת השנה) תוצג לפרורם המועצות הלאומיות – בפורום שייקבע- תכנית העבודה של המשרד כולל עיקרי המטרות והיעדים.
- יד. לבנות מערך של פרמטרים למדידת אפקטיביות פעילות המועצות ומדי שנה לבחון את האפקטיביות של המועצות על בסיס מדדים אלה.
- טו. בתהליך הדיון והניסוח של המלצות המועצות יש להתחשב בהיתכנות היישום של ההמלצה על ידי המשרד והמשמעויות, הן הרפואיות והן הכספיות העולות מכך.

2 תפעול המועצות הלאומיות

- א. לקיים דיון בדבר תמהיל המועצות המיטבי ומה הנושאים שבאחריות כל מועצה ומועצה; במסגרת זו, יילקחו בחשבון, בין היתר, תוצרי המועצות השונות.
- ב. להגדיר ועדה אינטרדיסציפלינרית בהרכב של לפחות 3 חברים לבחינת בקשות להקמת מועצות לאומיות על בסיס תבחינים שיקבעו בנוהל "הקמת מועצה"; הועדה תוציא פרוטוקול של הדיון וההחלטה.
- ג. למסד דרכי בקשה והחלטה על הקמת מועצה חדשה, איחוד או ביטול מועצות.
- ד. לבחון מהו מספר החברים והתמהיל האופטימלי בכל מועצה שיאפשר שתתנהל ביעילות ואפקטיביות.
- ה. להקפיד על ניהול שוטף של רשימת החברים בכל אחת מהמועצות ועל הוצאת כתבי מינוי וביטול מינויים במועד.
- ו. לטווי הנוהל או בהחלטה הכינוח שבעל התפקיד בהנהלת המשרד לא יוכל לשמש יו"ר מועצה לאומית.
- ז. להקפיד על מעקב ורישום נוכחות של חברי המועצה בכל ישיבת מועצה ו/או תת וועדה ובמקרים של חברים שנעדרים מהישיבות מעל 2 ישיבות להתריע בפניהם על הסנקציה בדבר הפסקת כהונה.
- ח. לעת הזו (קורונה 2020) ובתנאים מסוימים גם להבא, לאפשר השתתפות באופנים נוספים מלבד נוכחות פיזית, כגון ב"זום".
- ט. טרם מינוי חבר חדש לוודא העדר ניגודי עניינים ש לגבי הנושאים בהם מטפלת המועצה אליה הוא עשוי להתמנות.
- י. כל חברי המועצות הלאומיות יצהירו בכתב על העדר ניגוד עניינים בעת מינוים למועצות הלאומיות ועל התחייבות להימנע מניגוד עניינים בכל תקופת כהונתם במועצות הלאומיות.
- יא. על הלשכה המשפטית לבחון במידי את המשך השתתפותו של [REDACTED] במועצה למניעת אבדנות עקב חשש לניגוד עניינים ועקב חו"ד של [REDACTED] שעליו להתפטר.
- יב. הובהר כי נאסר על חברי המועצות לעשות שימוש בלוגו של המשרד ו/או המועצות הלאומיות בפרסומים "פרטיים" ואחרים ללא אישור המשרד.
- יג. להניע את תהליך מינוי יו"ר וחברי המועצה הלאומית לשיקום נכי נפש בקהילה מספיק זמן מראש, טרם סיום הקדנציה, לשמירה על רציפות בפעילות המועצה שהינה מועצה סטטוטורית.

- יד. יש למנות את יו"ר המועצה הלאומית לשיקום נכי נפש בקהילה (אשר מקבל שכר) במקביל למועד מינוי יתר חברי המועצה.
- טו. לנהל מעקב מרוכז, (לדוגמה באמצעות קובץ "אקסלי"), על כלל ישיבות המועצות באופן פרטני לכל מועצה ולכל תת וועדה.
- טז. להקפיד לכנס את המועצות הלאומיות לפחות פעם ברבעון.
- יז. לתעד את הסיבות לביטול הישיבות, מי יזם את הביטול ומאיזו סיבה.
- יח. להנהיג מעקב ורישום פעילות ועדות המשנה, כולל מספר ועדות המשנה, מספר החברים בוועדות המשנה, הנושאים שהועברו לבדיקתה, לוחות זמנים וההמלצות שהתקבלו על ידן.
- יט. ככל שניתן, יש לפרסם את הנושאים לישיבות המועצה לפחות חודש לפני הישיבה, כדי שחברי המועצה יוכלו להיערך.
- כ. לדון בסוגיית נוכחות נציג הנהלת המשרד בדיוני המועצה. ככל שיקבע שיש חשיבות וייתכנות לכך, על המשרד יהיה למצוא את הדרך להשתתפות נציגי ההנהלה בדיונים.
- כא. לבחון את הסיבות לאי התכנסותן של המועצות ללוגיסטיקה ולקידום בטיחות בבית בתקופת "הקורונה" למרות חשיבותן הגבוהה בתקופה זו.
- כב. לגבש נוהל כלל מועצתי המתווה את פעילות המועצות בעת משבר ובכלל זה קביעת מטה חירום, יצירת ממשקי תקשורת ותמיכה במשרד הבריאות וכתובת תכניות התמודדות לשעת משבר.
- כג. קביעת נוהל הפצת חומרים ומידע בעת משבר בין המועצות כמו סיכומי דיון, המלצות למשרד הבריאות ושיתוף מועצות רלוונטיות בהכנת ניירות עמדה מתוך ראייה כוללת של התנהלות המשבר.

3) טיפול בהמלצות המועצות ומעקב אחר יישומן

- א. להקים בסיס נתונים מרכזי ממוחשב בו ירוכזו כלל ההמלצות מכל המועצות, כאשר לכל המלצה יצינו מאפיינים רלוונטיים שישמשו בהמשך לצרכי מעקב וניתוח יעילות.
- ב. להגדיר פורמט אחיד למעקב אחר המלצות אשר ליהם בחיבור את המאפיינים החשובים כגון: מי העלה את הנושא, מי אחראי ליישם במשרד הבריאות, האם המלצה התקבלה/נדחתה, סטטוס טיפול בהמלצות ועוד.
- ג. להקפיד על קיום תהליך מעקב אחר יישום המלצות כפי שצוין בנוהל "מעקב החלטות" במלואו. ובכלל זה קיום קשר עם הגורמים במשרד האחראים על הטיפול והמענה להמלצות ועדכון המועצות.
- ד. להגדיר מתוך המשרד מרכז טיפול בהמלצות המועצות, אשר יעביר סיכומי המלצות והטיפול בהם למנכ"ל, למשנה למנכ"ל ולראש חטיבת הרפואה.
- ה. לגבש נוהל עבודה בין הנהלת המשרד לבין המועצות הלאומיות לגבי תהליך הטיפול והיזון חוזר בקשר להמלצות המועברות לטיפול המשרד.
- ו. צוות תחום המועצות הלאומיות ינהל רישום וסטטיסטיקות בקשר להמלצות שגובשו על ידי המועצות והועברו למשרד, מה מהן התקבל ומה נדחה.
- ז. על המשרד, באמצעות צוות המועצות הלאומיות, להעביר אחת לחציון לפחות היזון חוזר לגבי סטטוס הטיפול בהמלצות, כחלק מנוהל הטיפול בהמלצות המועברות למשרד.
- ח. משרד הבריאות יפיק מידי תקופה, כגון אמצע שנה/סוף שנה, מסמך המפרט את סטטוס הטיפול בהמלצות שנתקבלו מכל מועצה לאומית במהלך השנה והמלצות פתוחות משנים קודמות.

4 חוזרי מנכ"ל, סל תרופות ומדדי איכות ובטיחות

- א. לבחון אפשרות לחזור לנוהג לפיו צוין בחוזרי מנכ"ל שהם מתבססים על המלצות המועצות.
- ב. לנהל מידע מרוכז אודות תרופות או טכנולוגיות רפואיות שהומלצו על ידי המועצות הלאומיות, במסגרת דיונים על סל הבריאות.
- ג. לנהל מידע מרוכז אודות חוזרי מנכ"ל שפורסמו ונכתבו בסיוע המועצות ועל בסיס דיונים שהתקיימו בהן. כך גם לגבי קביעת מדדי איכות ובטיחות.

5 דוחות הסיכום השנתיים

- א. לפרט את תוצאות מעקב יישום ההמלצות משנים קודמות/המלצות ליישום בטווח ארוך.
- ב. לציין בדיווחים לכל מועצה את וועדות המשנה שהוקמו והנושאים שהיו המנדט לכל וועדה.
- ג. להציג בדוח המלצות שנתקבלו במהלך דיונים משותפים למספר מועצות/וועדות משנה.
- ד. לציין בדיווח של כל מועצה מה הנושאים הנדרשים להמשך דיון בשנה העוקבת ונושאים מתוכננים לדיון, בין אם לא הספיקו לדון בהם השנה ובין אם מדובר בנושאים עתידיים.
- ה. לציין בדוחות נתונים סטטיסטיים מרוכזים לגבי מספר ישיבות לכל מועצה, מספר ישיבות שבוטלו, מספר היעדרות וכד'.
- ו. לפרט את ההמלצות שנתנה כל מועצה בקשר עם סל הבריאות, חוזרי מנכ"ל ומדדי איכות ובטיחות.

ג. פירוט הממצאים

1. ארגון וניהול

לצורך תפעול מערך המועצות הלאומיות נדרשת תשתית ארגונית אשר כוללת נהלים, כוח אדם, מערכות מידע ותקציב.

1.1. נהלי עבודה

1.1.1. נהלים כללי

נוהל עבודה מהווה מסמך כתוב שעל פיו מכירים כל הגורמים הרלוונטיים במשרד את תהליכי העבודה הנדרשים והאחידים ואת חלוקת העבודה ביניהם. נהלי עבודה צריכים להיות כתובים על פי מבנה מוגדר מראש, ונדרש לכלול בהם בקרות מובנות, דיווח על חריגות, תחומי אחריות, סמכויות ולוחות זמנים.

פעילות המועצות הוגדרה בנהלים שנכתבו על ידי מנהלת תחום המועצות הלאומיות. להלן הנהלים שהועברו לביקורת:

מס'ד	מספר הנוהל	שם הנוהל	תאריך כתיבת הנוהל	תאריך עדכון אחרון	הערות
1	101	נוהל פעילות המועצות הלאומיות	2.1.2014	4.7.2018	
2	102	נוהל כתיבת פרוטוקול	אין תאריך	אין תאריך	לנוהל אין כותרת.
3	103	נוהל הכנת כנסים	אין	אין תאריך	
4	103א	נוהל הכנת כנס לוגיסטיקה שנתי	אין תאריך	אין תאריך	
5	104	נוהל הפעלת ועדה	אין תאריך	אין תאריך	
6	105	נוהל מעקב החלטות – המועצות הלאומיות	אין תאריך	אין תאריך	
7	106	נוהל הקמת מועצה	אין תאריך	אין תאריך	
8	106א	נוהל ריענון מועצה	7.2014	-	
9	107	נוהל רכש – המועצות הלאומיות	7.2014	-	

הביקורת בחנה את תשע נהלי המועצות הלאומיות – מבנה אופן אישור הנהלים וכד':

הביקורת מברכת על קיומם של הנהלים המפורטים אשר מכסים חלק גדול מפעילות תחום המועצות הלאומיות.

להלן נושאים לשיפור:

- א. הנהלים המגדירים את תהליכי העבודה בתחום המועצות אינם ערוכים בפורמט מקובל ואחיד של נהלים הכוללים, בין היתר, הגדרות, מטרות ואחריות.
- ב. מאחר ומשרד הבריאות אינו מקיים הליך לאישור נהלים של גורמים/גופים במשרד, נמצא כי הנהלים לא אושרו על ידי גורם ממונה במשרד כחלק מהליך אישור נהלים. מבירור עם גורמים במשרד עולה כי נושא הנהלים במשרד מבוזר ולא קיים גורם אחראי שמרכז את נושא הנהלים בכללותם.
- ג. חסרים נהלים חשובים כגון: מסגרת לאופן הקמת מועצה, תהליכי הדיונים המובנים/תקופתיים עם הנהלת המשרד וועדות משותפות בין מספר מועצות.
- ד. הנהלים נכתבו על ידי מנהלת התחום, הם פנימיים ומתייחסים לתחום המועצות בלבד; לא קיימים נהלים המיועדים ליו"ר/חברי המועצות, אשר מבצעים את העבודה בפועל. כמו כן, לא קיימים נהלים המיועדים לאגפים אחרים במשרד ואשר מגדירים את יחסי הגומלין ותהליכי העבודה בין המועצות לבין המשרד.

1.1.2 נוהל כנסים

- אחד התחומים המבוצעים על ידי צוות המועצות הוא הפקת כנסים שנתיים (בודדים) במספר תחומים. הפקת הכנס מבוצעת בחלקה על ידי נותני שירותים מקצועיים והסדרת תהליכי ההתקשרות אתם ואופן הפקת הכנס מעוגנת בנהלים שנכתבו על ידי מנהלת תחום המועצות. פעילות הפקת הכנסים פוצלה למספר נהלים:
- א. 107 - נוהל רכש - המועצות הלאומיות
 - ב. 103 - נוהל הכנת כנסים
 - ג. נוהל הכנת כנס לוגיסטיקה שנתי 103 א'.

הביקורת סקרה את נוהל הכנסים שמטרתו להתוות את תהליך הכנתו של כנס בהובלת מועצה לאומית.

ממצאים

- א. נוהל כנסים אינו מציין את התהליך הכספי/תקציבי הנדרש בביצוע כחלק מהפקת הכנס, הבקרה והדיווח הנדרשים, כמו קבלת מספר הצעות מחיר, אופן התהליך בכל סוג של התקשרות (מכרז/הצעות מחיר/פטור ממכרז) ובאילו מקרים בוחרים בסוג ספציפי.
- ב. נוהל כנסים מפנה לנוהל "רכש כנסים" אשר לא קיים בקובץ הנהלים.
- ג. חלוקת תהליך מובנה למספר נהלים מקשה על יישומם כמקשה אחת תוך הקפדה על כלל הסעיפים בתהליך.

המלצות

- 1) לערוך את הנהלים בנושא המועצות הלאומיות בפורמט מקובל ואחיד של נהלים, עם סעיפים כלליים הכוללים הגדרות, גורמים אחראיים, תאריך כתיבה, תאריך עדכון אחרון וכיוב'.

2) לרענן את הנהלים הקיימים ולהשלים נהלים נוספים חסרים על פי החלטת ובהתאם לניסיון מנהלת התחום ועל פי המלצות דוח זה. בין היתר:

- להוסיף פרק בנוהל המועצות המגדיר את התהליכים הקשורים לשת"פ בין מועצתי.
 - לעדכן את נוהל כנסים/רכש ולהוסיף פרק בנושא ההתנהלות הכספית, האישור התקציבי, תהליכי בחירת ספקים, בקרה ודיווח.
 - לגבש נהלים ייעודיים ליושבי ראש המועצות ולמנהלים ועובדים במשרד במטרה להביא לאחידות פעילות המועצות (כגון: רמת הפירוט של תיעוד הישיבות ומעקב יישום החלטות, הדיווח, הבקרה על נוכחות וחברות על פי כתבי המינוי של החברים בקשר עם סיום קדנציות).
 - לגבש נוהל כתוב חדש הקובע את הרכב הצוות המקצועי הבכיר שבסמכותו לדון ולהחליט על הקמת מועצה חדשה/סגירת מועצה קיימת וכן קריטריונים להקמת מועצה חדשה.
- 3) מומלץ להגדיר במשרד גורם שיהיה "אחראי על" לנושא נהלים. תחת סמכותו בין היתר יקבע מבנה הנהלים ותהליך אישורם. המטרה – כתיבת נהלים על פי מתודולוגיה אחידה תוך מתן מענה לממשקים הנדרשים בין היחידות השונות כמו המועצות הלאומיות ומניעת האפשרות לנהלים סותרים.

התייחסות סמנכ"ל בכיר למינהל ומשאבי אנוש

אין במשרד אחראי נהלים אחד ולא נכון שיהיה. בכל מינהל יש אחראי לנהלים בתחומים המקצועיים של המינהל. יחידות רוחב אחראיות להוצאת נהלים המתייחסים לכלל המשרד בתחום עיסוקם: הדרכה – נהלי הדרכה/רכש ולוגיסטיקה – נהלי רכש.

1.2. כוח אדם להפעלת מערך המועצות

הפעלת המועצות הלאומיות מחייבת מנגנון מתאם מקצועי, שינהל, יכין, יסייע, יארגן וילווה את

המועצות. לעם כן מועצות ייעודיות: תחום המינהל והאישור, תחום המינהל והאישור, תחום המינהל והאישור.

או "צוות מועצות לאומיות" או "הצוות".

צוות המועצות הלאומיות מונה 7 עובדים ב 6.5. תקנים בחלוקה הבאה:

- א. מנהלת תחום בכיר המועצות הלאומיות: [REDACTED]
- ב. סגנית מנהלת תחום: [REDACTED]
- ג. מרכזות: [REDACTED], [REDACTED] ו [REDACTED].
- ד. מנהלות ענף: [REDACTED], גב' ו [REDACTED].

כשהיו 10 מועצות לאומיות מספר התקנים עמד על 5 וכיום, כאשר מספר המועצות הלאומיות יותר מאשר הוכפל – התקנים הוגדלו ב-1.5 תקנים בלבד (30%).

תפקיד הצוות: תיאום פעילות המועצות הלאומיות ושל הוועדות בהיבט הארגוני והתוכני, לרבות:

- א. איתור וגיבוש רשימת הנושאים לדיון על בסיס פניות משרד הבריאות, חברי המועצה או מועצות אחרות, והיוועצות עם גורמים שונים.
- ב. איתור ותיאום מומחים בהתאם לנושאים הנדונים והכנתם לדיון.
- ג. ריכוז והפצת חומר רקע.

- ד. הזמנת פורום רלוונטי.
- ה. השתתפות בישיבות המועצות, כתיבת סיכום הדיונים/פרוטוקולים וריכוז עיקרי ההמלצות וההחלטות.
- ו. הכנת טיוטות וניירות מדיניות בהתבסס על סיכומי המפגשים והמלצות המועצות הלאומיות.
- ז. ליווי ההקמה והפעילות של ועדות מקצועיות הנובעות מפעילות המועצות הלאומיות.
- ח. סיוע בהפעלת הוועדות; תיאום פגישות, הפצת חומר, ייעוץ ועדכון הנהלת המשרד.
- ט. מעקב אחר פעילות הוועדות.
- י. מעקב אחר יישום המלצות המועצות מול הגורמים המקצועיים במשרד הבריאות.
- יא. הפצת חוזרי המנכ"ל, מינהל הרפואה והאגף לאפידמיולוגיה לפורומים הרלוונטיים לכל נושא, וריכוז הערות לגביהם.
- יב. ניהול הקשר בין המועצות לגורמים שונים.
- יג. ניהול מעקב אחר השתתפות החברים בפגישות, עדכון שוטף של רשומות חברי המועצות.
- יד. הכנת דו"ח סיכום פעילות תקופתי לקובעי המדיניות במשרד הבריאות.
- טו. ניהול וארגון פעילויות של המועצות ברמה לאומית וארצית: כנסים, ימי סיוור, הפקת ביטאוניס וחברות, פרויקטים, מפגשים ועוד.
- טז. ריכוז והפצת המידע והחלטות המועצות הלאומיות לבריאות.
- יז. ניהול תקציב המועצות.
- יח. ניהול מאגר מידע בנושאים אשר נדונו במסגרת המועצות במהלך השנים.
- יט. ריכוז, עיבוד ועדכון החומר המועבר לאתר האינטרנט של המשרד.

איוש כוח האדם בתחום המועצות הלאומיות בין השנים 2017 – 2019

מס"ד	התפקיד	תקן	מס' משרות 2017	מס' משרות 2018	מס' משרות 2019	הערות לשנת 2019
2	סגנית מנהלת	1	1	1	0.67 (*)	פרשה לגמלאות בשנת 2019. ב-9.19 לא הייתה וביתר השנה החסירה מספר רב של ימי עבודה עקב פציעה.
3	מרכזת בכירה	1	1	1	1	
4	רכזות	1.5	1.5	1.5	1.33	עובדת בחצי משרה יצאה לחופשת לידה באוגוסט 2019
5	מנהלות ענף (מנהלת משרד ומנהלת רכש ולוגיסטיקה)	2	2	2	1	מנהלת ענף שפרשה בסוף שנת 2018 הוחלפה רק בתחילת שנת 2020.
	סה"כ משרות בצוות	6.5	6.5	6.5	5	

ממצאים

- א. לא בוצע במשרד ניתוח עיסוקים במטרה לבחון את מספר העובדים הנדרשים לצורך הפעלת מערך המועצות הלאומיות.
- בשנת 2008 בוצעה עבודה מפורטת למיפוי פעילות תחום המועצות הלאומיות כבסיס לקביעת מודל שכר עידוד. בעת ביצוע העבודה פעלו 18 מועצות לאומיות והיו 5.2 משרות (6 תקנים) ונרשם כי התקן הינו ביעילות 125%⁴.
- ב. בשנת 2019 היו פערי כוח אדם אשר פגעו בתפעול השוטף של המועצות, כמו ניהול רישום ומעקב נוכחות, מעקב יישום המלצות, הפקת הדיווחים השנתיים, הפקת כנסים ופרסומים ועוד.
- עם סיום הביקורת העביר סמנכ"ל בכיר למינהל ומשאבי אנוש התייחסות לממצאי הביקורת (ראה נספח ו) ובין היתר פירט את תפקידי הצוות כפי שניתן לרכז מכלל תיאורי התפקיד של כל אחד מחברי היחידה. נציין כי פירוט זה כולל 24 סעיפים והגדרות לביצוע, כאשר בחלקן הגדול שונה מההגדרות כפי שצויינו לעיל בדו"ח הביקורת מתוך המידעים שהתקבלות ממנהלת תחום המועצות הלאומיות.

המלצות

- 1 לבצע עבודה או"ש/ניתוח עיסוקים כדי לקבוע את מספר העובדים הנדרש לצורך הפעלת מערך המועצות הלאומיות; במסגרת זו, ניתן להתייחס לחוברת "הצעה לשיטת שכר עידוד" משנת 2008
- 2 לפעול לאיוש תקני תחום המועצות הלאומיות כדי לאפשר הפעלה שוטפת של המועצות הלאומיות

התייחסות סמנכ"ל בכיר למינהל ומשאבי אנוש

- 1 במהלך שנת 2020 נערך דו"ח או"ש במועצות הלאומיות, מסקנת הדו"ח – בשל המחסור בכ"א מומלץ לאשר ליחידה העסקת סטודנט אחד לשנה. בתהליך הקצאת הסטודנטים לשנה הקרובה תבחן הקצאה ייעודית לסטודנט למועצות הלאומיות.
- 2 לגבי פערי כ"א – הפערים הושלמו ואנו בהליך גיוס של המועמדת [REDACTED]. המועמדת תתחיל לעבוד ב 1.9.2020.

- 3 להגדיר באופן ברור וחד משמעי את תפקידי "תחום המועצות" והנושאים שבתחום אחריותם ומבוצעים על ידם.

⁴ חוברת הצעה לשיטה לשכר עידוד משנת 2008 נשלחה לביקורת במסגרת התגובות לטיטוט הדוח.

1.3. תקציב המועצות הלאומיות

בנושא תקציב תחום המועצות הלאומיות נעשתה סקירה קצרה בלבד ללא העמקת הביקורת.

בשנה האחרונה – 2020- מתנהלים משרדי הממשלה ללא תקציב. בסיס התקציב לא הובהר אך מסמכים ובדיקת הביקורת העלו כי מדובר בכ-600,000 ₪ לשנה. לא נבדקו אופן תכנון התקציב והבקרה על ההוצאות.

בבדיקת נתונים מ"מרכבה" ומדיווח מנהלת התחום נמצא כי כשליש מהתקציב משמש להוצאות שוטפות הכוללות מגוון תחומים כגון כיבוד, החזר הוצאות, ציוד משרדי, הוצאות תחזוקה וכדומה.

ההוצאות העיקריות שדווחו הן- כנסים כולל תשלום עבור אירוח מרצים מחו"ל, כיבוד (כ-100,000 ₪ לשנה), תמלול, ערב גאלה לזוכי פרס מנכ"ל, ישיבות בין מועצתיות. קיימת קופה קטנה בסך כ-2,000 ₪ פעמיים בשנה.

לא נמצאה התייחסות מפורשת לנושא מימון כנסים/נסיעות לחו"ל ובארץ ליו"ר מועצות. נמצא אישור ספציפי אחד של המנכ"ל דאז לממן 50% מכנס בחו"ל ליו"ר שביקש זאת ונמצאו מספר דיווחים על מימון כנסים בארץ. מנהלת תחום המועצות מסרה (מייל מיום 2.9.20) כי "לגבי כנסים בישראל כאשר יש כנס עם זיקה מהותית לעיסוק המועצה ויו"ר מבקש מימון, כי אין הוא ממומן ממקור תקציבי אחר, אנחנו מאשרים".

הטבלה שלהלן מציגה, כדוגמה, את מבנה התקציב המבוקש לשנת 2018 ו-2019 כפי שהתקבל ממנהלת התחום, ללא עלויות שכר:

מס'ד	שם הפעילות	אלפי ₪
	כוחם יורים	20
2	ישיבות בינומועצתיות	80
3	כנס לוגיסטיקה שנת	200
4	פרס מנכ"ל למצוינות	20
5	סקרים ומחקרים	40
6	פרסומי דוחות וחומר מקצועי	150
7	שוטף	190
8	כנס פתולוגיה	50
9	כנס מועצות לאומיות - 25 שנה	250
10	כנס בריאות הנפש	120
11	כנס שיקום	50
12	סיוור יו"רים באסותא	25
13	סיוור המועצה לשיקום בצפון	25
14	סה"כ	1,225

הטבלה שלהלן מציגה תמונת מצב תקציב בפועל לשנים 2017 – 2019 על פי דוחות שהתקבלו מהמערכת התקציבית של המשרד:

מס"ד	הנושא	שנת 2017 (₪)	שנת 2018 (₪)	שנת 2019 (₪)
1	תקציב שנתי	888,254	954,549	524,491
2	ביצוע בפועל ⁵⁵	620,331	794,034	452,751
3	אחוז ביצוע	70%	83%	86%

ממצאים

- א. תקציב המועצות הלאומיות קוצץ בשנת 2019 בהשוואה לשנת 2018 ב- 45%, דבר שגרם להאטת הפעילות ופגיעה בתפעול השוטף של פעילות המועצות הלאומיות.
- ב. יחד עם זאת, צוות המועצות הלאומיות לא ניצל את מלוא התקציב. בשנת 2017 נוצלו 70% בלבד, בשנת 2018 – 83% בלבד ובשנת 2019 - למרות שהתקציב קוצץ באופן משמעותי – 86% בלבד.

התייחסות אגף תכנון, תקצוב, תמחור ורגולציה במשרד

1. היחידה התחילה את שנת 2018 עם עודפים בגובה 271,086 ₪. כידוע, המשרד מקוצץ בגין עודפים אלה בשיעור של 12% לפחות. כדי למזער את הנזק הנגרם מקיצוץ זה, ירדה תכנית העבודה המאושרת של היחידה בשנה העוקבת כך שתשקף בצורה הטובה ביותר את יכולת היחידה לביצוע מזומן.
 2. כפי שנראה, עיקר הביצוע בשנת 2019 הינו מימוש העודפים שהצטברו משנת 2018 ועמדו על 454,261 ₪. פירוש הדבר היא שהיחידה קיבלה תקציב בשנת 2018 ולא הצליחה לממש אותו במלואו.
 3. ניתן לראות באופן מובהק שהביצוע של היחידה אינו עומד על 100% על אף שמוקצה לה תקציב לכך. על כן, תכנית העבודה מתעדכנת במהלך השנה בהתאם ליכולות הביצוע של היחידות וזאת כדי לתעל את הכספים למקומות בהם ינוצלו במלואם.
- ג. בתחום המועצות הלאומיות לא קיימים נתוני ביצוע בפועל בשנים 2017 – 2019 לפי נושאים.

המלצות

- 1) לבצע בחינה של התקציב שנדרש כדי להפעיל את מערך המועצות הלאומיות ולתקצב בהתאם.
 - 2) על תחום המועצות הלאומיות לפעול לניצול של התקציב שלו באופן מיטבי.
- התייחסות מנהלת תחום המועצות הלאומיות

⁵⁵ תשלום בפועל + חשבוניות שטרם שולמו.

נדרש לשם כך שיתוף פעולה עם החשבות וחטיבת הבריאות, כי בפועל התקציבים לא משוחררים עבורנו ולעיתים משתחררים תקציבים מספר ימים בודדים לפני סוף דצמבר ולכן לא ניתן לנצלו.

(3) במסגרת סיכום שנה, על תחום המועצות המקומיות לפרט את ניצול התקציב בפועל למול התכנון, לפי נושאים.

1.4. כפיפות המועצות הלאומיות

עד 2003 המועצות הלאומיות היו כפופות למנכ"ל משרד הבריאות. בשנת 2003 עם מינויו של [REDACTED] למשנה למנכ"ל הוכפפו המועצות הלאומיות אליו לבקשתו.

על רקע המצב הבעייתי של המועצות הלאומיות כפי שמתקבל מהדוח הנוכחי, לאור הגידול בהיקף המועצות ובכירותם של יו"ר המועצות הלאומיות, ולאור שינויים ארגונים בתוך המשרד, יש מקום לבחון מחדש את כפיפותן של מערך המועצות הלאומיות.

הביקורת רואה חשיבות בהכפפת המועצות הלאומיות לבעל התפקיד הבכיר ביותר במשרד, כפי שהיה בעת הקמת המערך.

התייחסות המשנה למנכ"ל

אינני רואה צורך בהכפפת המועצות למנכ"ל. קיימת אפשרות שהנושא ישאר בתחום האחריות של המשנה למנכ"ל, כמי שהוא בעל תפקיד קבוע שיכול לוודא רציפות.

1.5. אתר האינטרנט של משרד הבריאות/פורטל ארגוני של המועצות

באתר משרד הבריאות מופיע קישור לאזור מידע על המועצות הלאומיות. הביקורת בחנה את המידע שקיים באזור המידע.

ממצאים

- א. חסר פורטל ארגוני ממוחשב המרכז את כלל ההמלצות שניתנו באופן שניתן יהיה לבצע מעקב יעיל אחר הסטטוס שלהן והאם יושמו או נדחו על ידי הנהלת המשרד.
- ב. מאחר ולא קיים פורטל מעין זה לא ניתן לעשות שימוש במרכז מידע/בסיס ידע בעל ערך מהותי הכולל ידע רב הנובע מהדיונים שנערכו במועצות על ידי גורמי מקצוע מובילים [REDACTED] בנושאים רוחביים ו/או מתממשקים דבר שייעל את הדיונים ואת ההמלצות הניתנות.
- ג. קיים קושי לחברי מועצות בגישה למידע על הדיונים במועצות מקבילות, באמצעות כלים ממוחשבים וניתוח מידע, זאת בהיעדר קיומם של כלים מעין אלה.

המלצות

- 1) להקים מאגר מידע בעל מבנה מיטבי לצורך הנגשת המידע ויכולת ניתוח נתונים באמצעות פורטל מידע של המועצות הלאומיות. הפורטל יאפשר גישה למידע הן לציבור והן לכלל חברי המועצות וכל גורם הנדרש במידע מקצועי רפואי איכותני.
- 2) לבחור ולהטמיע מערכת AI לניתוח המלצות ופעילות המועצות הלאומיות ככלי לניהול שיפור ומיטוב הפעילות והתוצרים בכל מועצה.

1.6. חיבור לתכניות העבודה של המשרד

ממצא

לא קיים תהליך של הצגת תכנית עבודה של המשרד בפני המועצות הלאומיות שמטרתו לרתום את המועצות כשותף אינטגרלי לקידום הנושאים המיועדים לטיפול במשרד.

המלצה

מומלץ כי בתחילת כל שנה (או לקראת תחילת השנה) תוצג למועצות הלאומיות בפורום שייקבע, תכנית העבודה של המשרד. הדבר יבוצע בפורמט קבוע ומובנה בזמן נתון שיוקדש להצגה מסודרת של תכנית העבודה, לרבות מטרות, יעדים ומשימות עיקריות ובאמצעות גורם בכיר במשרד.

התייחסות המשנה למנכ"ל

במסגרת המפגש השנתי של הנהלת המשרד עם יו"ר המועצות מוצגת תוכנית העבודה של המשרד. מוסכם כי יש לשפר את התהליך ולקיים פגישות בתדירות גבוהה יותר לעדכונים חדישים.

1.7. מדידת אפקטיביות של המועצות הלאומיות

כפי שקיימות מטרות וקיימים יעדים ומדדים בתחומים אחרים במשרד, חשוב להציב יעדים ומדדים גם למערך המועצות הלאומיות. קביעת פרמטרים מגדירה את היחס של המשרד למועצות הלאומיות ומאפשרת תאום ציפיות.

מאחר וניהול פעילות המועצות מורכב ומדובר בהיקפים מהותיים, קיים צורך לבחון ולמדוד את איכות פעילותה של כל מועצה לאומית והאפקטיביות שלה. יש לתת את הדעת לשילוב של מדדי תשומות ותפוקות כמו - מספר הישיבות השנתיות המתקיימות, מספר הנושאים שעלו לדיון וקיבלו מענה בצורה של המלצות, מספר ההמלצות שהתקבלו על ידי משרד הבריאות, מספר החברים

ששתתבו באירועי השיבת המועצות במשרד, מספר הישיבות של שירותי החירום וכו'. ניתן יהיה לקבל תמונה לגבי השיפור הנדרש במועצה במטרה לטייב את פעילותה ואת האפקטיביות שלה.

יצוין כי עובדי תחום המועצות הלאומיות מקבלים שכר עידוד על בסיס מספר מדדים שהוגדרו, כגון:⁶

- א. מספר ישיבות של המועצות הלאומיות שנערכו בחודש.
- ב. מספר חברים ומשקיפים שנוספו או נגרעו מהרכב המועצות.
- ג. מספר פרוטוקולים של ישיבות מועצה שהופצו למשתתפים.
- ד. מספר מועצות לאומיות פעילות.
- ה. ועוד.

⁶ מקור: דוח סופי "הצעה לשיטת שכר עידוד" – מ 10.3.2008.

ממצאים

- א. המועצות הלאומיות לא הוזכרו כלל בתכנית העבודה של המשרד לשנת 2019 שפורסמה לציבור.
- ב. מאחר ולא הוגדרו מדדים בתחום פעילות המועצות הלאומיות, קיים קושי לאפיין באופן איכותני את האפקטיביות של כל מועצה.
- ג. בעת דיון וקבלת המלצות בתוך המועצות, לא נלקח בחשבון אלמנט האפקטיביות של כל המלצה במקרה ותיושם, בהיבטים של השקעה כספית נדרשת, היבטים של חסכון, היבטים של התייעלות תפעולית. חלק ממצב זה נובע מחוסר התייחסות של משרד הבריאות להמלצות במטרה, בין היתר, לשפר ולמטב אותן.

המלצות

- 1) לבנות מערך פרמטרים למדידת אפקטיביות פעילות המועצות ומדי שנה לבחון את האפקטיביות של המועצות על בסיס מדדים אלה.
התייחסות המשנה למנכ"ל
אינני רואה דרך להגדיר מדדים בתחום הפעילות של המועצות, שכן מדובר בהליך איכותני ושוויון רבה בין מועצה למועצה ותחומי העיסוק שלה.
- 2) בתהליך הדיון והניסוח של המלצות המועצות יש להתחשב בהיתכנות היישום של המלצה על ידי המשרד והמשמעויות, הן הרפואיות והן הכספיות העולות מכך.

2. תפעול המועצות הלאומיות

המועצות הלאומיות פועלות מכוח מינוי מנכ"ל משרד הבריאות. (למעט, המועצה הארצית לשיקום כפי נכס בקהילה הופעלה עפ"י הוק ובכפוף לסדר כאמור לעיל).

מערך המועצות הלאומיות, נכון למועד הביקורת, כולל 22 מועצות בתחומים שונים אשר הוקמו במהלך השנים 1993 - 2017, כפי המפורט בנספח א'. כל מועצה מתמחה בתחום/תחומי רפואה ספציפיים והדיונים המתקיימים בה נסובים סביב תחומי המומחיות הרפואית בתחומה.

2.1. עדכון מערך המועצות הלאומיות

בשנים האחרונות עלו מספר בקשות להקמת מועצות לאומיות אשר נבחנו על ידי מנהלת חטיבת הרפואה והמשנה למנכ"ל שהחליטו כי המועצות הלאומיות הקיימות נותנות מענה לבקשות החדשות (המועצה אינה מקבילה לתחום רפואי מסוים או איגוד מסוים).

מאז הקמת המועצות הלאומיות, לא בוטלו/אוחדו מועצות לאומיות.

- יודגש כי אין תיעוד לבקשות ולהחלטות והדברים נמסרו לביקורת בע"פ. להלן דוגמאות למספר מועצות לאומיות שלגביהן עלתה בקשה להקימן בשנים האחרונות:
- א. מועצה לאומית לרפואת ריאות – נקבע שניתן לדון בנושא במסגרת המועצה הלאומית לבריאות הקהילה.
 - ב. מועצה לבריאות הפה – עלה מספר פעמים – הייתה התנגדות של מנהל מחלקת רפואת שיניים.
 - ג. מועצה לבטיחות וביטחון
 - ד. מועצה לאומית לפוסט טראומה – פניה של משהב"ט.

ממצאים

- א. לא אותר דיון לגבי תמהיל המועצות הלאומיות, הנחיצות של כל אחת מהן ואפקטיביות הפעילות/תרומה של כל אחת בכל הקשור להמלצות שניתנו על ידן ואומצו על ידי המשרד, תוך התייחסות לגבי כל מועצה לכמות החברים שבה והיקף הדיונים שהתקיימו על ידה.

בתגובה לדוח מסר המשנה למנכ"ל כי "בשנה האחרונה התקיימה סדרה של דיונים לגבי תמהיל המועצות והרכבן".

בהמשך להתייחסות המשנה למנכ"ל נמצא כי אכן התקיימו שתי ישיבות בנושא בראשות המנכ"ל:

- א. ב-4.2.2019 התקיים דיון בראשות המנכ"ל בהשתתפות [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], ד"ר בועז לב וגב' מאיה גולן. המנכ"ל סיכם בין היתר כי "במגמה לחזק את שיתוף הפעולה, הגדלת מנעד הפעילות ומיצוב המועצות, המנכ"ל מנחה לקדם בחינה מעמיקה למתווה פעילות, מגוון וכ"א של המועצות הלאומיות – הדור הבא".
- ב. ב-26.5.2019 התקיים דיון המשך בראשות המנכ"ל בהשתתפות [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED] ו[REDACTED]. המנכ"ל

סיכם, בין היתר, כי יחולקו מומחיות פועלות לאורך זמן והישיבות ייענו היש קיים

בחינה בנושא עם כלל הנוגעים בדבר לטובת גיבוש המלצות למנכ"ל, בהובלת המשנה למנכ"ל".

במשרד לא נמצא תיעוד לביצוע הבחינה כפי שסיכם המנכ"ל.

- ב. לא נערכה חשיבה לגבי מועצות הפועלות בנגזרות שונות של אותו תחום בריאות והאם ניתן למזג אותן; בשנים האחרונות כל בקשה להקמת מועצה חדשה קיבלה דחיה מהמשנה למנכ"ל ו/או מראש חטיבת רפואה במשרד ולא על ידי צוות בחינה אינטרדיסציפלינרי. הביקורת בדעה כי יש לקבוע מראש קריטריונים להחלטה כזו וכן לקבוע פורום רחב יותר לדיון וקבלת ההחלטה.
- חתייחסות המשנה למנכ"ל
- חשוב לציין כי בקשות להקמת מועצות חדשות נדחות בשל חוסר אפשרות להוסיף מועצות חדשות בשל היעדר תוספת ואף קיצוץ במספר התקנים של רכזי המועצות.

⁷ בהתאם לסיכומי דיון שהועברו לביקורת מלשכת המנכ"ל. מבדיקה מול לשכת המשנה למנכ"ל, אצלו לא היו ישיבות מתועדות בנושא.

הביקורת מעידה כי במשרד לא נמצא תיעוד לבחינת הוספת מועצות חדשות בו תקני כוח אדם היוו הסיבה לאי הוספת מועצה לאומית.

התייחסות ראש חטיבת הרפואה 26/7/2020

דחיית מועצה חדשה – מועצות שנדחו, הדבר היה לאחר דיון עם משנה למנכ"ל ועם גורמים נוספים. סיבת הדחייה הייתה דווקא משום שיש ריבוי מועצות שנוגעות בנושאים דומים וסברנו שהנושא לשמו התבקשה המועצה לקום מקבל ביטוי במועצה אחרת. כמו כן בחלק מהפעמים נוספו נציגים למועצה קיימת על מנת שהדבר יבוא לידי ביטוי.

המלצות

- 1) לקיים דיון בדבר תמהיל המועצות והנושאים שבאחריות כל מועצה ומועצה; במסגרת זו, יילקחו בחשבון, בין היתר תוצרי המועצות השונות.
- 2) להגדיר ועדה אינטרדיסציפלינרית בהרכב של לפחות שלושה חברים לבחינת בקשות להקמת מועצות לאומיות על בסיס תבחינים שיקבעו בנוהל "הקמת מועצה"; הועדה תוציא פרוטוקול על החלטתה.
- 3) למסד דרכי בקשה והחלטה על הקמת מועצה חדשה, איחוד מועצות או ביטול מועצה קיימת

2.2. חברי מועצות לאומיות

מפרסומי צוות המועצות הלאומיות עולה כי מתקיימת פעילות שוטפת של 22 מועצות לאומיות הכוללות כ- 800 חברים פעילים. לכך יש להוסיף את מספר הנציגים שאינם חברים במועצות הלאומיות, שה"כ כ- 1,000 משתתפים. בכל מועצה ישנו לפחות נציג אחד מטעם הר"י. ככלל, כל מועצה מונה בין 25-35 חברים. נכון למועד הביקורת מספרם עולה על 35 חברים לכל מועצה.

בית ופנאי (הרגע סיימו ישיבה עם כ- 18 משתתפים) או כמו המועצה הלאומית לרפואה משפטית ופתולוגיה וישנן מועצות ענקיות כמו סוכרת ומניעת אובדנות. מה שחשוב לנו זה שהתמהיל יהיה נכון. במועצות גדולות עובדים יותר במסגרת ועדות".

חברים חדשים נבחרים על ידי יו"ר המועצה הממליץ כאמור בפני מנכ"ל המשרד, כאשר חברים פוטנציאליים פונים באופן עצמאי ו/או מומלצים על ידי חברים קיימים. על פי נוהל 101 "נוהל המועצות הלאומיות" - פעילות החברים במועצות הינה התנדבותית, יחד עם זאת נדרש אישור מינוי פורמאלי מטעם מנכ"ל משרד הבריאות.

הטבלה שבעמוד הבא מפרטת את מספר החברים בכל אחת מהמועצות הלאומיות בין השנים 2017 - 2019 (נתונים אלה נספרו מתוך הדוחות השנתיים).

2017	2018	2019	שם יו"ר המועצה	שם המועצה	מס"ד
מס' חברים במועצה	מס' חברים במועצה	מס' חברים במועצה (*)			
34	36		[REDACTED]	המועצה למניעה, אבחון וטיפול במחלות ממאירות	1
37	36		[REDACTED]	המועצה לבריאות הילד ופדיאטריה	2
46	43		פרופ' זאב לפל	המועצה לבריאות הנפש (**)	3
33	37		[REDACTED]	המועצה לבריאות הקהילה	4
37	36		[REDACTED]	המועצה לרפואת נשים נאונטולוגיה וגנטיקה	5
46	46		[REDACTED]	המועצה הלאומית לגריאטריה	6
39	42		[REDACTED]	המועצה לדימות	7
35	36		[REDACTED]	המועצה לטראומה ורפואה דחופה	8
33	37		[REDACTED]	המועצה לכירורגיה, הרדמה וטיפול נמרץ	9
28	29		[REDACTED]	המועצה ללוגיסטיקה במערכות הבריאות	10
50	48		[REDACTED]	המועצה למניעת וטיפול במחלות לב וכלי דם	11
46	44		[REDACTED]	המועצה לבריאות האישה	12
31	38		[REDACTED]	המועצה לקידום הבריאות	13
24	23		[REDACTED]	המועצה הארצית לשיקום נכי נפש בקהילה (**)	14
41	41		[REDACTED]	המועצה לסוכרת	15
37	40		[REDACTED]	המועצה לשיקום	16
29	32		[REDACTED]	המועצה לבריאות העובד	17
43	40		[REDACTED]	המועצה לקידום בטיחות בית ופנאי	18
33	38		[REDACTED]	המועצה לתזונה, גסטרואנטרולוגיה ומחלות כבד	19
38	34		[REDACTED]	המועצה למניעת אובדנות (**)	20
המועצה בתהליך ארגון	44		[REDACTED]	המועצה לבריאות דיגיטלית וחדשנות בשירותי הבריאות	21
18	22		[REDACTED]	המועצה לרפואה משפטית ופתולוגיה	22

758	822	0
-----	-----	---

(*) בשנת 2019 לא הוצג מספר חברי המועצות בדוח השנתי.

(**) מועצות בתחום בריאות הנפש.

ממצאים:

א. קיים מספר רב של חברי מועצות אשר גדל עם השנים:

1) מעיון במספר החברים בכל מועצה (ראה טבלה לעיל) עולה כי בחלק מהמועצות מספרם עולה על 40 חברים, כמו "במועצה למניעת וטיפול במחלות לב כלי דם" 48 חברים, על אף שבפרסומי המועצות מספר החברים מצוין כ- 35 חברים.

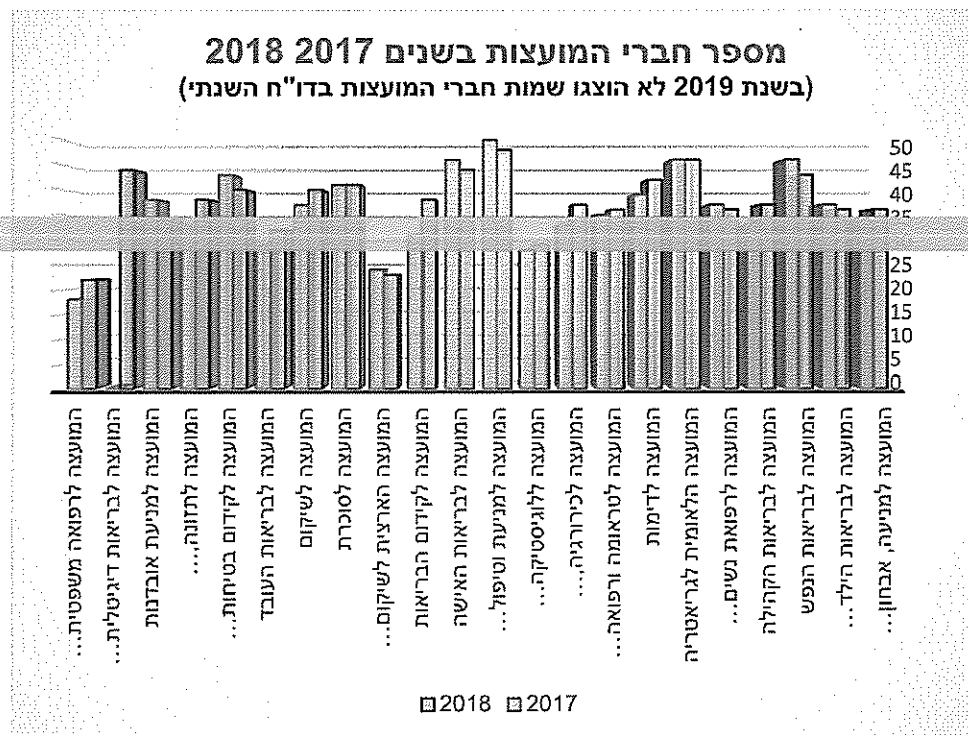
2) נמצא כי בין השנים 2017 – 2018 חל גידול משמעותי במספר חברי המועצות הלאומיות - 22 המועצות הפעילות כוללות בסה"כ על פי נתוני שנת 2018 כ- 822 חברים (לעומת 758 חברים בשנת 2017) – גידול בשיעור של 8.5%.

הביקורת מעירה כי המספר הגדול של חברים במועצות, אשר הולך וגדל, עלול לפגוע באפקטיביות הדיון והפעילות של המועצות. מסקירת דיוני מועצות בהם נכחו כל חברי המועצה (בד"כ כ- 40 חברים בקירוב) עולה כי לעיתים קיים קושי לשמור על מיקוד הדיון והתכנסות להמלצות כשהנטייה של כל החברים לבקש להביע את דעתם.

התייחסות מנהלת תחום המועצות הלאומיות

אנחנו לא סבורים כי מספר החברים פוגע באפקטיביות הדיון, כאשר ראש המועצה מנסה ועובד בצורה מובנית, וישנם רבים מאוד כאלה, ניתן לקיים דיון מסודר, פורה ואיכותי גם עם מספר גדול של משתתפים.

הגרף שלהלן מציג את השינוי במספר החברים בחלוקה לוועדות בין השנים 2017 - 2018:

ב. העדר מעקב אחר מספר חברי מועצה - בשנת 2019 לא בוצע מעקב שוטף אחר חברי מועצות וכתוצאה מכך אין נתונים אודות מספר החברים בפועל בכל אחת מהמועצות.

- ג. העדר כתב מינוי לחברי וועדה - נמצא כי חברים שמונו החל משנת 2018 לא קיבלו כתב מינוי רשמי ממנכ"ל המשרד. הוסבר לביקורת על ידי מנהלת התחום כי במחצית שנת 2018 פרשה העובדת שטיפלה בנושא כך שלא נוהל רישום לגבי מינויים בזמן הזה.
- ד. העדר ביטול מינוי של חברי וועדה - עד לשנת 2018 כל ביטול מינוי של חבר מועצה היה נרשם ומופק דיווח. מאז יולי 2018 לא מתבצע מעקב אחר חברים שעזבו וגם לא מופק ביטול מינוי.
- ה. מנכ"ל המשרד היוצא, מר בר סימן טוב, שימש כיו"ר המועצה לקידום הבריאות למרות שתפקיד המועצה הוא לייעץ לו. בכך נוצרה פגיעה לכאורה בעצמאות המועצה ובאי התלות של חבריה, פוטנציאל להטייה של המלצותיה ופגיעה לכאורה בייעודה.

התייחסות מנהלת תחום המועצות הלאומיות

בשנת 2019 וחלק משנת 2020 לא בוצע מעקב שוטף, לא מונו חברים חדשים ולא בוטלו מינויים, לא שולמו החוזרי נסיעות ועוד מספר נושאים לא טופלו כיוון שהעובדת האחראית לנושא פרשה ולא התקבל עובדת במקומה.

המלצות

- 1) לבחון, ביחד עם פורום יו"ר המועצות, מנהלת התחום והנהלת המשרד, מהו מספר החברים האפקטיבי בכל מועצה כך שתתנהל ביעילות ואפקטיביות, ומה תמהיל חבריה.
- 2) להקפיד על ניהול שוטף של רשימת החברים בכל אחת מהמועצות ועל הוצאת כתבי מינוי וביטול מינויים במועד.
- 3) לעגן בנוהל או הנחיה לפיה מנכ"ל ו/או בעל תפקיד בהנהלת המשרד לא יוכל לשמש בתפקיד יו"ר מועצה לאומית.

בתגובה מסרה המשנה ליועץ המשפטי כי אין מניעה משפטית שהמנכ"ל יהיה חבר בוועדה או מינוי האשה. אם שהיג מינויה לג'ליה, ואין כדך משום ניגוד עניינים לדעתה אין הצדקה משפטית לעגן זאת בנוהל.

לדעת הביקורת קיימת בעיתיות מובנית בעובדה שהמנכ"ל מייעץ בפועל לעצמו; כמו גם העובדה שהמנהלים הבכירים הכפופים לו צריכים להחליט האם מקבלים את "ייעוץ" המנכ"ל או לא. לדעת הביקורת נכון להימנע ממצב זה. המנכ"ל כמי שמינה את המועצות הלאומיות יכול להשתתף בכולן מבלי להיות היו"ר או חבר ומבלי להשפיע על המלצות וההחלטות. מינוי עצמו כיו"ר בכלל, ובעיקר כאשר על הפרק החלטות משמעותיות ומאתגרות כגון "סימון המזון" כפי שהיה בתקופה זו, עלול להתקבל כתקלה מבחינה ציבורית. יעוץ לחוד ומנכ"לות לחוד.

2.3. מעקב נוכחות חברי המועצות בישיבות

קיימת חשיבות למעקב שוטף אחר מספר הנוכחים בישיבות המועצה. בהתאם לנוהל המועצות הלאומיות - 101, בסעיף 1ה' נדרשת מהחברים נוכחות מלאה בישיבות המועצות וועדות המשנה, היעדרות של 3 פעמים תביא לסיום המינוי של החברה. מעקב הנוכחות אמור להתבצע על ידי כל אחת ממרכזות המועצות.

ממצאים

- א. העדר מעקב אחר נוכחות החברים בישיבות המועצות. במהלך שנת 2019 לא נערך רישום שוטף של החברים שהשתתפו בישיבות המועצות והועדות; היעדר מעקב הנוכחות אינו מאפשר ביטול מינוי למועצה והחלפת החברים שאינם נוכחים כנדרש בחדשים. מצב זה פוגע ביכולת המועצה לקיים בקרה על היעדרות ומביא למצב שמתאפשרת היעדרות חברים שתדומתם חשובה לדיונים ללא שיש התרעה על כך במועד. היעדרות חברים הינו ליקוי מהותי ביכולת התפקוד של המועצות.
- ב. על פי תשובות יושבי ראש המועצות לשאלונים קיימת תופעה של נוכחות דלילה בישיבות המועצות. לנוכח העובדה שלא מתבצע מעקב נוכחות (כפי האמור לעיל) קיים קושי באכיפת מחויבות להשתתף בישיבות.

המלצות

1. להקפיד על מעקב ורישום נוכחות של חברי המועצה בכל ישיבת מועצה ו/או תת וועדה ובמקרים של חברים שנעדרים מהישיבות מעל 2 ישיבות להתריע בפניהם על הסנקציה בדבר הפסקת כהונה.
2. לאור הקשיים באיש כ"א, היעדרות ממושכת של צוות מנהלי, ולאור ההתקדמות הסטטיסטית בעת הדיון, נמקד עיסוק את אופן הרישום הנוכחות של חברי המועצות וביטול לחלוטין את הרישום ע"י הצוות המנהלי.
3. לעת הזו (קורונה 2020) ובתנאים מסוימים גם להבא, יש לאפשר השתתפות באופנים נוספים מלבד נוכחות פיזית, כגון ב"זום".

2.4. מניעת ניגוד עניינים של חברי המועצה

חברי המועצות מייצגים לעיתים גופים מסחריים/חברות תרופות ו/או קשורים באופן כזה או אחר לנושא שמתוכנן להיות נדון במועצה בה הם חברים. מצב מעין זה עלול ליצור ניגוד עניינים לנוכח העובדה שבסיומם של רוב הדיונים מגבשת המועצה המלצות כך שחבר מועצה שיש לו עניין אישי בתחום מסוים עשוי להשפיע במהלך הדיון על תוצאותיו. כמו כן, נתונים שמוצגים בישיבות המועצה יכולים לסייע לנציגים אשר שייכים, למשל, לגופים שמשתתפים במכרזים של משרד הבריאות. בדוח ביקורת של מבקרת המשרד בנושא המועצה למניעת אובדנות נמצא כי התקיים ניגוד עניינים אצל חבר המועצה. להלן קטע מתוך הדוח:

חבר המועצה הלאומית [REDACTED] היה חבר הנהלה בחברה הזוכה למתן שירותים ליחידה למניעת אובדנות במשרד. הביקורת ביקשה לברר האם קיים ניגוד עניינים בכך שחבר מועצה הלאומית משמש כנציג של אחד המציעים והאם קיים במקרה זה סיכון שמידע פנימי יזלוג לספק.

להלן עמדת [REDACTED] ממונה (מכרזים והתקשרויות) כפי שנמסר לביקורת בתגובה לדוח הביקורת של מבקרת המשרד:

לאחר שבחנתי את הנושא לא מצאתי ניגוד עניינים בין העובדה כי [REDACTED] הינו חבר מועצה לבין כך שהוא משמש כנציג המציע במכרז – זאת בהתייחס לשלב המכרזי. עם זאת, בשלב החוזי – עמדתי היא כי לא ראוי שנציג של נותן שירותים יכהן כחבר במועצה הלאומית ועל כן [REDACTED] יידרש להפסיק את כהונתו במועצה.

לעניין זה אני מפנה למקרה דומה בו חיוותי דעתי בנושא במקרה דומה – ואכן במקרה זה קיבלה נציגת הספק הודעה על הפסקת כהונתה במועצה).....

הביקורת העירה כי מעיון בפרוטוקולים של המועצה הלאומית ומעקב ההחלטות שלה נמצא כי היא התכנסה מדי רבעון ושבמסגרת הישיבות שלה דנו בתכניות ובתקציב של היחידה למניעת אובדנות. לדעת הביקורת, השתתפות חבר הנהלת חברה שמשתתפת במכרז בישיבות המועצה הלאומית נותן יתרון משמעותי לאותה חברה.

יצוין כי החל מספטמבר 2019 נושא ניגוד העניינים מודגש בכתב בכל זימון שיוצא לחברים ומעיר על הדרישה להיעדר ניגוד עניינים בקשר עם הנושאים שידונו. להלן הנוסח בזימון: "כל מי שיש לו ניגוד עניינים מסחריים עם אחד הנושאים שעל סדר היום מתבקש להצהיר על כך בתחילת הישיבה".

כמו כן, בתחילת הדיון נשאל האם יש ניגוד עניינים (נרשם בפרוטוקול): "עם תחילת הפגישה התבקש היו"ר ע"י מנהלת המועצה בהנחיה שחברי המועצה יעדכנו לגבי אפשרות של ניגוד אינטרסים מסחריים בתפקידים הרפואיים כולל בנושאים שנדונים היום. היו"ר הפנה שאילתת חברי המועצה בנושא".

יצוין כי בקשר עם הדיונים לוועדת הסל, כל חברי המועצות חותמים על מסמך היעדר ניגוד עניינים.

יודגש שבנושא ניגוד עניינים האחריות הנה על האדם בעל ניגוד העניינים⁸.

ממצאים

- א. בעת מינויו של חבר חדש למועצה כלשהיא לא מתבצעת בדיקה עצמאית באמצעות המרשתת או באמצעים אחרים לאיתור מידע לגבי ניגוד עניינים אפשריים של החבר ביחס לנושאים בהם מתמחה המועצה אליה הוא מיועד. (נמסר כי קיימת הקפדה על איזון בהרכב המועצה בין תחומי התמחויות שונים של חבריה).
- ב. למעט דיונים על סל הבריאות, חברי מועצה אינם נדרשים לחתום על הצהרה שהם יודעים שעליהם להימנע בניגוד עניינים במסגרת תפקידם במועצה.

⁸ ציטוט מסיכום ישיבת מועצה לאומית לבריאות הקהילה אשר התקיימה ב- 13.9.2019.

⁹ בהתייעצות בסמס עם [REDACTED], המשנה ליועמ"ש, 11:00 3.9.20.

מנהלת התחום מסרה לביקורת כי בעבר התקבלה החלטה שרק בישיבות בנושא סל הבריאות יש צורך להחתים את חברי המועצה על העדר ניגוד עניינים מאחר שמספר החברים קטן; לגבי יתר הישיבות השיקול היה שעקב מספר הרב של חברים אין צורך בהצהרה כזו. הביקורת בדעה כי מספר החברים אינו אמור לשמש עילה לאי החתמתם של כלל החברים על הצהרה בדבר אי ניגוד עניינים כללי, ודרישה להודיע על התעוררות ניגוד עניינים פרטני במקרים ספציפיים לפני כל דיון במועצה.

ג. בישיבות המועצות עצמן עולה דרישה מהחברים הנמצאים בניגוד עניינים שיצהירו על כך והדבר ירשם בפרוטוקול.

ד. נמצא כי למרות ניגוד העניינים, הערת הביקורת ועמדת היועץ המשפטי למרות שהוא עדיין קשור לחברה שנותנת שירותים למשרד, [REDACTED] עדיין חבר מועצה למניעת אובדנות.

התייחסות המשנה ליועץ המשפטי 20/7/2020

ביחס לכהונתו של [REDACTED] נ [REDACTED] כפי שמופיע בשני מקומות) במועצה הלאומית למניעת אובדנות: על פניו, נראה שהציטוט המובא מפי יועץ משפטי (ללא שם או תיאור הנסיבות) - נראה כאמירת אגב במסגרת מכרז לרכש שירותים. עוד בנוסף לא ברור כלל שבמסגרת החברות במועצה [REDACTED] אכן נחשף או עלול להיות חשוף למידע שקשור ישירות למכרז, או עשוי להיות מעורב בהמלצות על קביעת תנאי המכרז או בפיקוח על ביצוע המכרז. הנהלת המועצות הלאומיות מבהירה שאין ולא היתה למועצה כל מעורבות בתכני המכרז, על אף שבמועצה דנים גם בתכניות העבודה ובתקציב של היחידה למניעת אובדנות.

בנוסף, המועצה אינה גורם רגולטורי או מפקח על פעילות היחידה למניעת אובדנות, כך שגם מהכוון החוזי לא ברור מדוע מנוע [REDACTED] מלהיות חבר במועצה בשל מעורבותו בחברה המספקת שירותים ליחידה.

במישור הפרוצדורלי - גם אילו נקבל שיש חשש לניגוד עניינים - יש לאפשר ל [REDACTED] להתייחס לכך, לפני קבלת החלטה על סיום חד-צדדי של חברותו במועצה, בפרט שהחברות במועצה לא נעשתה תוד הסתרת מידע. עד כמה שאני מבינה. נושא זה טרם הוצף בפניו.

הביקורת מבהירה כי בביקורת של מבקרת המשרד בנושא מכרז שירותים בתחום מניעת אובדנות נמצא כי היה בפועל ניגוד עניינים וחוו"ד המשפטית היא של [REDACTED] בתגובתו לדוח.

ה. [REDACTED]¹⁰, יו"ר המועצה לסכרת הקים בתקופת הקורונה אתר אינטרנט בנושא המועצה הלאומית לסכרת, באופן פרטי והוציא ספרים בנושא סכרת עם הלוגו של משרד הבריאות (שלא באמצעות משרד הבריאות) בהם יש מפרסמים - הביקורת מעלה שעלול להיות כאן חשש לניגוד עניינים וחשיפה לסיכון למשרד הבריאות עקב שימוש בשמה בפרסומים אלה.

התייחסות המשנה ליועץ המשפטי 20.7.2020, 23.8.20

ביחס לפעילותו של [REDACTED] בתחום הסכרת - אין מניעה משפטית שחבר או יו"ר מועצה לאומית יקים אתר אינטרנט או יפרסם ספר בתחומי עיסוקו. במכתב ל [REDACTED] מיום 23.8.20 הבהירה המשנה ליועץ המשפטי [REDACTED], בין השאר, כי "אין לעשות כל שימוש בשם או בלוגו של משרד הבריאות או המועצות הלאומיות ביוזמה פרטית או עצמאית מכל סוג שהוא".

¹⁰ תגובתו: הספר בידיעת המשרד, כלל ברכת השר/מנכ"ל ולא כלל קידום מסחרי, האתר זמני, היה חיוני בקורונה.

התייחסות ¹¹

הספר יצא בידיעת המשרד ואף כלל דברי פתיחה של המנכ"ל או השר, הספר ללא תמורה כספית למחברים וללא קידום מכירות לחברה ספציפית[...].
האתר הביא מידע חשוב לרופאים בזמן הקורונה. הדרך להגיע לאתר המועצות במשרד היתה מורכבת ובלתי זמינה בתקופה זו ולכן חשבתי שחשוב זמנית להקים אתר זה[...]. הקפדתי שלא יהיה סמל של משרד הבריאות, את סמל המועצות נסיר במידית מהאתר.

המלצות

- 1) טרם מינוי חבר חדש, המועצה תוודא מולו העדר ניגודי עניינים בין ענייניו האישיים לבין עיסוקו במועצה לגבי כלל הנושאים בהם מטפלת המועצה אליה הוא עשוי להתמנות.
- 2) כל חברי המועצות הלאומיות יצהירו בכתב על העדר ניגוד עניינים בעת מינויים ועל התחייבות להימנע מניגוד עניינים בכל תקופת כהונתם במועצות הלאומיות.
- 3) על הלשכה המשפטית לבחון במידי את המשך השתתפותו של [REDACTED] מהמועצה למניעת אובדנות עקב חשש לניגוד עניינים ועקב חו"ד של [REDACTED] שעליו להתפטר.

התייחסות המשנה ליועץ המשפטי

לעניין זה חשוב לציין שהנחיות היועץ המשפטי לממשלה ביחס לבדיקת מינויים ומניעת ניגוד עניינים, שעליהם נשען גם הנהל הפנימי של משרד הבריאות באותו נושא, יוצאות מנקודת הנחה שהמידע אודות ניגוד עניינים אפשרי נמסר על ידי המועמד, וקיומם של ניגודי עניינים נבחן על בסיס המידע שמסר החבר/המועמד (ר' הנחיית היועמ"ש לממשלה 1.1555 וחוזר מנכ"ל משרד הבריאות 14/2009).

2.5. התכנסות המועצות

נוהל - 101 - "נוהל המועצות הלאומיות" ממליץ כי המועצות יתכנסו בתדירות של אחת לחודשיים לפחות. המועצות יפעילו ועדות משנה/תת ועדות קבועות, ועדות אד-הוק.

במהלך שנת 2017 התקיימו 105 ישיבות מועצות, במהלך שנת 2018 התקיימו 128 ישיבות מועצות לעומת 84 ישיבות בלבד במהלך שנת 2019, בה בוטלו 23 ישיבות. (על פי נתוני מנהלת תחום המועצות הלאומיות בשנים 2017 ו-2018 לא בוטלה אף ישיבה).

הטבלה שלהלן מציגה את מספר הישיבות בשנים 2017 – 2019:

מס"ד	שנה	מס' מועצות	מס' וועדות / שונות / משנה	מס' חברים	מס' ישיבות	ביטולי ישיבות
1	2017	22	80	758	105	0
2	2018	22	80	822	128	0
3	2019	22	לא צוין	לא צוין	84	23

הערה: בתחום מועצות לאומיות השנה היא מה 1.9 עד ה- 31.8 – לדוגמה שנת 2019 מתחילה ב- 1.9.2018 ומסתיימת ב- 31.8.2019.

¹¹ מקטעים רלוונטיים מתוך מכתב ל [REDACTED] מיום 27.8.20

2.5.1. הקפאת פעילות המועצה הלאומית לשיקום נכי נפש בקהילה במהלך שנת 2019

המועצה לשיקום נכי נפש בקהילה הינה מועצה סטטוטורית אשר ממונה לקדנציה של 4 שנים על ידי שר הבריאות. בהיותה מועצה סטטוטורית, היא שונה מכל יתר המועצות אשר ממונות על ידי המנכ"ל ולפי החלטתו.

כל קדנציה, במהלך השנה השלישית פונים למשרדי הממשלה הרלוונטיים במטרה להניע תהליך של מינוי קדנציה חדשה. עו"ד שרונה עבר הדני מהלשכה המשפטית במשרד מטפלת בהוצאת המינויים לחתימת השר ובבדיקת ההכשרות המשפטיות שלהם. לדבריה כל עוד רשימת הנציגים אשר אמורים להיות על פי חוק אינה מלאה, לא ניתן למנות את המועצה.

יו"ר המועצה הנוכחי מונה ב 1.1.2019, אך חברי המועצה מונו רק בדצמבר אותה שנה והישיבה הפורמאלית הראשונה התקיימה ב 22.1.2020, יותר משנה לאחר מינוי היו"ר. (במהלך שנת 2019 התקיימו שתי ישיבות לא פורמאליות של המועצה, אך לא ניתן היה להפיץ המלצות מאחר שהמועצה לא פעלה באופן רשמי. [REDACTED] מונה לתפקיד יו"ר המועצה הארצית לשיקום נכי הנפש בקהילה בתאריך 1.1.19 בחלוף כ 10 חודשים ממועד התפטרותו של היושב ראש הקודם, [REDACTED] אשר קיים את הישיבה האחרונה והתפטר מיד לאחר מכן ב 5.3.18. בתגובתו לטיוטת הדוח (שיחת טלפון ומייל מיום 6.9.20) הבהיר היו"ר כי במהלך השנה פעל על פי הנחייתו של המנכ"ל הקודם [REDACTED] בפעילויות שונות בתחום פעילות המועצה ובין השאר פעל לחקמותה.

ממצאים:

א. המועצה הסטטוטורית לשיקום נכי נפש לא פעלה במהלך כל שנת 2019 ורוב שנת 2018. בשנה זו, כפי שקרה גם בהחלפת של מועצה זו בקדנציות קודמות, ומאחר ויו"ר המועצה היוצא

והיב להיות מינוי שר). יו"ר המועצה החדש מונה בחלוף 10 חודשים מהתפטרותו של יו"ר המועצה הקודם.

ב. יו"ר המועצה הלאומית לשיקום נכי נפש החדש נבחר במכרז ב- 2018 אך החל את תפקידו בינואר 2019 (לא הובהרה הסיבה) בעוד המועצה מונתה רק בדצמבר אותה שנה. למרות זאת שולמה לו משכורת במשך למעלה משנה ללא שהתקיימה כל פעילות פורמאלית של המועצה ולא מונו חבריה. בשיחה טלפונית (6.9.2020) מוסר היו"ר כי בתקופה זו עמד בראשות ועדה שהמנכ"ל הקים לתכנון מערך השיקום הפסיכיאטרי ל 2030 - וכן השתתף בועדות נוספות.

המלצות

1) יש להניע את תהליך מינוי יו"ר וחברי המועצה הלאומית לשיקום נכי נפש בקהילה מספיק זמן מראש טרם סיום הקדנציה, כדי שתהיה רציפות בפעילות המועצה. שהינה מועצה סטטוטורית.

2) יש למנות את יו"ר המועצה הלאומית לשיקום נכי נפש (היחיד אשר מקבל שכר) בו זמנית עם מינוי יתר חברי המועצה ללא יצירת פער זמנים כמתואר.

2.5.2. נתוני התכנסות ישיבות

כאמור ישיבות אמורות להתקיים מדי חודשיים ולפחות פעם ברבעון. קיימת חשיבות לניהול נתוני הישיבות לכל אחת מהמועצות כדי שתהיה אינדיקציה להיקף הפעילות שלהן.

ממצאים:

לא מנוהל מעקב פרטני אחר מספר הישיבות לכל אחת מהמועצות בכל אחת מהשנים ולתתי הוועדות שלהן; הדבר אינו מאפשר לבחון את היקף הפעילות של המועצות הלאומיות לאורך זמן.

מבדיקת נתוני ההתכנסות נמצא כי בשנת 2019:

- א. שמונה מועצות (37%) התכנסו בתדירות פחותה מפעם ברבעון.
- ב. שלוש מועצות (14%) התכנסו שלוש פעמים בלבד.
- ג. חמש מועצות (23%) התכנסו פעמיים בלבד.

התייחסות מנהלת תחום המועצות הלאומיות

גם כאן חסיבה הייתה העדר כח אדם, עקב פרישה של עובדת ואי קבלת אחרת במקומה.

ריכוז מספר הישיבות שהתקיימו במהלך שנת 2019 לפי מועצות אשר הוכן במיוחד לביקורת:

מס"ד	שם המועצה	מספר ישיבות	הערות
1	אונקולוגיה	3	
2	בריאות דיגיטלית	3	
3	בריאות האישה	5	
4	בריאות הנפש	4	
5	בריאות הילד	5	
6	בריאות הקהילה	5	
7	גניקולוגיה	4	
8	גסטרו	5	
9	גריאטריה	5	
10	דימות	5	
11	טראומה	5	
12	כירורגיה	2	
13	לוגיסטיקה	4	
14	מניעת אובדנות	4	
15	סוכרת	5	
16	פדיאטריה	3	
17	קידום בטיחות בית ופנאי	2	
18	קידום בריאות	2	
19	קרדיולוגיה	4	
20	רפואה משפטית	5	
21	שיקום נכי נפש	2	לא פורמלי
22	שיקום	2	

סה"כ	84
------	----

2.5.3. ביטול ישיבות

קיימת תשיבות לרצף בישיבות שכן נושאים העולים לדיון מחייבים התייחסות מתמשכת ללא הפסקות בתהליך הדיון והגדרת המלצות על ידי המועצות. על פי תיעוד הישיבות בשנים 2017 ו-2018 לא היו ביטולים של ישיבות והן התקיימו במלואן.

ממצאים

- א. בשנת 2019 בוטלו 23 ישיבות של המועצות (מתוך 107 מתוכננות). דהיינו מעל חמישית מהישיבות בוטלו, (בניגוד לשנים 2017 ו-2018) בהן לא בוטלו ישיבות. לפי מנהלת תחום המועצות- בחלק מהמקרים מדובר בדחיה ולא ביטול.
- ב. לא קיים תיעוד לסיבות הביטול של ישיבות המועצות הלאומיות.
- ג. התפטרות יו"ר המועצה הלאומית למניעה, אבחון וטיפול במחלות ממאירות

בתאריך 13 בינואר 2020 הגיש [REDACTED] מכתב התפטרות למנכ"ל משרד הבריאות. במכתבו הוא מציין כי ייחברי המועצה משקיעים ממיטב ניסיונם, וזמנם בהתנדבות וברצון, אך התחושה ההולכת ומתחזקת לאחרונה היא שאין התייחסות של הנהלת המשרד הבריאות לעבודה החשובה והמאומצת. למותר לציין שבניגוד לעבר, כמעט ואין נוכחות של הנהלת המדרש בישיבות עצמן

הצעד בו נקט [REDACTED] נבע מביטול ישיבה רבת משתתפים. עם קביעתה מחדש סירבה [REDACTED] להשתתף בה וביקשה לדחותה שוב כאשר מדובר במספר רב של דוברים שהוזמנו להשתתף בנושא בוער שהנהלת המשרד ביקשה לקדם. נבקש להדגיש כי חוסר המעורבות ושיתוף הפעולה של גורמים במשרד הבריאות עם המועצות הלאומיות

הראש לנושא קשרי הגומלין עם המשרד. בשל התפטרותו של [REDACTED] מתפקידו כיו"ר המועצה בוטלה כלל פעילות של המועצה וכל הישיבות לשנת 2020 מבטולות. חשוב לציין כי תחום פעילותה של המועצה הינו בעל חשיבות מהמעלה הראשונה.

התייחסות ראש חטיבת הרפואה

ישיבה שנקבעה עם [REDACTED], בה [REDACTED] הייתה צריכה להשתתף ולה חיכתה זמן רב (מאחר והישיבה עסקה בנושא בו היא ביקשה לדון, סרטן בצעירים), נאלצה להתבטל משום ש [REDACTED] הייתה חברה בועדת הסל. עקב עיכובים בועדת הסל, שעת דיון המועצה חפפה לדיון סיום החלטות הסל (הדיון הסופי והאחרון), ממנו היא לא יכלה להעדר. מאחר והדיון במועצה בנושא זה נעשה לבקשתי, גם אני הייתי מעורבת באירוע. כמוכן שהחלטה על הביטול נעשתה אחרי ייעוץ עם כמה גורמים כולל המשנה למנכ"ל. צר לי [REDACTED] ראה בכך משהו אישי.

אציין שנערכה עם [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED] והח"מ ישיבה מספר חודשים קודם לכן, בה עברנו על המלצות המועצה ועל פעולות שנעשו בהמשך לכך (כגון הקצאת תקנים). לצערי, לא עלה בידינו לשכנע את [REDACTED] לסגת מהחלטתו.

המלצות

- 3) לנהל מעקב מרוכז (לדוגמה באמצעות קובץ "אקסל"), של כלל ישיבות המועצות באופן פרטני לכל מועצה ולכל תת ועדה שמונתה.
- 4) להקפיד לכנס את המועצות לפחות פעם ברבעון.
- 5) לתעד את הסיבות לביטול הישיבות, מי יזם את הביטול ומאיזו סיבה. מוצע כי מידע זה יוצג בדוחות השנתיים כחלק מהמידע הכללי על פעילות המועצות.

2.6. וועדות משנה

כאמור, יושבי ראש המועצות נוהגים למנות ועדות משנה לדין וטיפול בנושאים ממוקדים העולים בישיבות המועצות. מטרת מינוי וועדות המשנה היא למקד את הדיון בנושאים ספציפיים באמצעות צוות ייעודי ומקצועי עם חברים בעלי ניסיון וידע בנושא לשמו הוקמה הוועדה. לכל חבר ועדה מופק כתב מינוי.

כל מועצה מפעילה בממוצע 8 – 10 ועדות משנה בשנה. סך הכל פועלות כ- 180 ועדות משנה בשנה. בכל ועדה בממוצע 8 חברים, חלקם חברי המועצות וחלקם אנשי מקצוע חיצוניים.

ההמלצות המתקבלות בוועדות המשנה מוצגות בדיוני פורום המועצה שהקימה את ועדת המשנה לצורך אישור וקבלת תוקף.

מאחר שוועדות המשנה פועלות בתכיפות גבוהה והן אלה המקיימות את הדיונים המקצועיים בנושא שהוטל עליהם, קיימת משמעות ללוחות זמנים לסיום הדיונים ולקיומם בתדירות תכופה ובהשתתפות רוב החברים.

- א. העדר מעקב אחר ועדות המשנה - המועצה ו/או מרכזת כל אחת מהמועצות אינן מנהלות מעקב מפורט ודיווח לגבי מספר ועדות המשנה שהוקמו ומספר החברים שמונו לכל ועדה.
- ב. העדר מעקב אחר סטטוס הטיפול של ועדות המשנה – נמצא כי לא קיים רישום מרוכז ודיווח לגבי סטטוס הטיפול בנושאים שהוטל על הוועדות וגיבוש המלצות שיוצגו בפני המועצות שמינו אותן.

המלצה

להנהיג מעקב ורישום פעילות ועדות המשנה, כולל מספר ועדות המשנה, מספר החברים בוועדות המשנה, הנושאים שהועברו לבדיקתה, לוחות זמנים וההמלצות שהתקבלו על ידן.

2.7. סדר יום לשיבות המועצה

מרכזות המועצות עובדות ישירות מול יו"ר המועצה. ביחד הם מרכיבים את סדר היום לשיבה; הישיבות נקבעות על פי נושאים אד-הוק שחלקם עולים לדיון על פי החלטת יו"ר המועצה או במקרה שהמשרד פונה בשאלה/נושא לדיון למועצה.

מנהלת התחום מסרה לביקורת כי החברים שמציגים בישיבות מקבלים את הנושא לדיון מספר שבועות לפני הישיבה ויתר חברי המועצה מקבלים את הנושא בין 7 – 10 ימים לפני בלבד.

המלצה

ככל שניתן יש לפרסם את הנושאים לשיבות המועצה לפחות חודש לפני הישיבה, כדי שחברי המועצה יוכלו להיערך.

2.8. השתתפות מנהלי ועובדי המשרד בישיבות המועצות הלאומיות

קיימת חשיבות לכך שמנהלים מהמשרד ישתתפו בישיבות המועצות הלאומיות. במסגרת ההשתתפות שלהם בישיבות הם יכולים לחדד את צרכי המשרד, להתריע במקרים שהמועצה דנה בנושאים/מקבלת החלטות שאינן עולות בקנה אחד עם הסמכויות של המשרד או עם צרכי המשרד. על פי נוהל "פעילות מועצות לאומיות" - (101), סעיף 2, לכל פגישה מוזמן ואמור להשתתף נציג בכיר אחד מתוך מנהלת משרד הבריאות.

מנהלת חטיבת הרפואה מסרה לביקורת שלעיתים המועצות מעלות המלצות שאינן קשורות לתחום שמכות של המשרד. דבר שמהווה בזבוז משאבים.

אמירה זו מתדדת דווקא את הערך והחשיבות בהשתתפות מנהלת המשרד בדיונים והכוונתם בזמן אמת לנושאים שהם בסמכות המשרד.

ממצאים

בהתאם לנתונים שהתקבלו בביקורת, נמצא כי נציגי מנהלת המשרד נעדרים מהישיבות לעיתים קרובות. להלן הפירוט:

- א. על פי מדגם פרוטוקולים המסכמים את ישיבות המועצות שנבדק, נמצא כי מרבית הישיבות מתקיימות ללא השתתפות של נציגי מנהלת המשרד.
- ב. יצוין כי יושבי ראש המועצות העירו על כך שנציגי המשרד לא משתתפים בישיבות המועצות, ומדגם הפרוטוקולים שנבדק מצביע על כך אף הוא.
- ג. בטבלה להלן המתבססת על בדיקת 16 פרוטוקולים של ישיבות מועצות שונות, נמצא כי לפחות ב 50% מהישיבות לא השתתף נציג מקרב מנהלת המשרד.

מסקנה

עולה כי לכאורה קיים פער בין החשיבות שמייחסים יושבי ראש המועצות וחבריהן לנוכחות נציגי המשרד הבכירים לבין האופן בו רואים זאת חברי מנהלת המשרד.

השתתפות נציג המשרד בישיבות המועצות

מס"ד	תאריך	פרוטוקול סיכום דיון המועצה	נציג המשרד שהשתתף
1	4.12.17	המועצה הארצית לשיקום נכי נפש בקהילה	לא צוין נציג ממשרד הבריאות שהוזמן ולא הגיע
2	09.01.20	המועצה הלאומית לבריאות הנפש – 09.01.20	ד"ר אסנת לוקסנבורג התנצלה על היעדרותה
3	5.3.18	המועצה הארצית לשיקום נכי נפש בקהילה	לא צוין נציג ממשרד הבריאות שהוזמן ולא הגיע
4	22.5.19	המועצה הלאומית לטראומה ורפואה דחופה	לא צוין נציג ממשרד הבריאות שהוזמן ולא הגיע
5	17.11.19	ישיבה בין מועצתית שלל המועצה הלאומית לבריאות הקהילה והמועצה הלאומית לבריאות הנפש	לא צוין נציג ממשרד הבריאות שהוזמן ולא הגיע
6	26.11.19	המועצה הלאומית לבריאות הילד ופדיאטריה -	ד"ר [REDACTED], [REDACTED], נכחו עפ"י הרישום בפרוטוקול. (לא נציג הנהלה)
7	28.1.19	המועצה הלאומית לבריאות הילד ופדיאטריה -	גב' [REDACTED], נכחה עפ"י הרישום בפרוטוקול
8	28.6.19	המועצה הלאומית לרפואת נשים, נאונטולוגיה וגנטיקה -	[REDACTED], נכח עפ"י הרישום בפרוטוקול
9	8.2.19	המועצה הלאומית לרפואת נשים, נאונטולוגיה וגנטיקה	[REDACTED], נכח עפ"י הרישום בפרוטוקול
10	6.6.19	סיכום ישיבת המועצה הלאומית לדימות	לא צוין נציג ממשרד הבריאות שהוזמן ולא הגיע
11	20.6.19	המועצה למניעת אובדנות	לא צוין נציג ממשרד הבריאות שהוזמן ולא הגיע
12	21.6.19	המועצה למניעה וטיפול במחלות לב וכלי דם	[REDACTED], גב' חני שרודר, נכחו עפ"י הרישום בפרוטוקול
13	16.4.19	המועצה לסכרת	[REDACTED], נכחה עפ"י הרישום בפרוטוקול
14		המועצה לתזונה, גסטרואנטולוגיה ומחלות כבד	[REDACTED] התנצל על היעדרו
15	21.9.19		[REDACTED], נכח עפ"י הרישום
16	22.5.19	המועצה לטראומה ורפואה דחופה	[REDACTED], נכח עפ"י הרישום בפרוטוקול

מנהלת תחום המועצות הלאומיות הבהירה בתגובה כי ברישום צוינו כנציגי משרד הבריאות משתתפים שונים אשר אומנם חלקם משקיפים חלקם חברים וחלקם רק הוזמנו. כאשר מדובר על נציגי משרד הבריאות הכוונה הינה לנציג בכיר אשר מוזמן להגיב מטעם המשרד. מכל הרשומים בטבלה היחיד שהוזמן כנציג המשרד הינו [REDACTED] וכן צוין בסיכום הדיון. הטבלה לא משקפת את הנאמר. כמו כן תמיד וללא יוצא מן הכלל כל הנוכחים כן נרשמים.

המלצה

לאור המתואר לעיל יש לדון בסוגיית נוכחות נציג הנהלת המשרד בדיוני המועצה. ככל שיקבע שיש חשיבות וייתכנות לכך, על המשרד יהיה למצוא את הדרך להשתתפות נציגי ההנהלה בדיונים.

2.9. פעילות המועצות הלאומיות בזמן הנגיף "קורונה"

במהלך תקופת התפרצות נגיף ה- COVID 19 (להלן ה"קורונה" או "הנגיף"), במהלכה הוביל משרד הבריאות את ההתמודדות עם ההתפרצות וקביעת מדיניות ומתן הנחיות שוטפות לציבור לגבי דרכי ההתנהגות, פעלו חלק מהמועצות והתקיימו דיונים באמצעים דיגיטאליים. בין השאר פורסמו הנחיות בתחומים שונים למעסיקים ולציבור העובדים וכן מסרים מרכזיים לפרסום באמצעי התקשורת. החלק הניכר של ניירות עמדה ופרסומי המועצות היו של המועצות העוסקות בבריאות הנפש – המועצה הלאומית למניעת אובדנות והמועצה הלאומית לבריאות הנפש. מועצות אלה קיימו ישיבות דיגיטליות רבות משתתפים שהתוצרים שלהם היו ניירות עמדה והמלצות ליישום בעבור משרד הבריאות לגבי מהלכים ומסרים להרגעת הציבור במהלך המשבר ולאחריו. בתחום בריאות הנפש בלטה הירתמות המועצות הלאומיות לכתיבת תכניות חירום לאומיות; טיפול ומענה לסובלים מבעיות נפשיות ואלה הנמצאים במצוקה נפשית עקב המצב וטיפול ומתן מענה ותמיכה נפשית לצוותים הרפואיים.

מספר ישיבות החל מתאריך 1.3.2020 עד תחילת חודש יוני 2020	שם המועצה	מס"ד
3	מניעת אובדנות	1
4	מניעה, אבחון וטיפול במחלות ממאירות	2
3	בריאות האישה	3
3	בריאות הנפש	4
2	בריאות העובד	5
4	בריאות הקהילה	6
5	רפואת נשים נאונטולוגיה וגנטיקה	7
2	גריאטריה	8
1	בריאות דיגיטלית וחדשנות בשירותי הרפואה	9
2	דימות	10
1	טרואמה ורפואה דחופה	11
1	כירורגיה, הרדמה וטיפול נמרץ	12
3	סוכרת	13
2	בריאות הילד ופדיאטריה	14
3	קידום בריאות	15
3	מניעת וטיפול במחלות לב וכלי דם	16
1	רפואה משפטית ופתולוגיה	17
3	שיקום	18
5	שיקום נכי נפש בקהילה	19
8	תזונה, גסטרואנטרולוגיה ומחלות כבד	20
0	המועצה ללוגיסטיקה במערכות הבריאות	21
0	המועצה לקידום בטיחות בית ופנאי	22

סה"כ	60
------	----

ממצאים

- א. מהנתונים המתעדים את מספר הישיבות שהתקיימו בתקופת הקורונה, בין תחילת מרס לתחילת יוני, עולה כי שתי מועצות לאומיות לא התכנסו בתקופה זו כלל למרות החשיבות הקיימת בדיון בנושאים המטופלים במועצות אלה - לוגיסטיקה ובטיחות בית בעיקר לנוכח העובדה שמשפחות שלמות נאלצו להישאר בביתן.
- ב. במהלך תקופת החירום בעקבות ה"קורונה" התקיימו מספר רב של ישיבות משמעותיות של המועצות (ראה לעיל) שדנו בהיבטים הרפואיים והתמודדות בבתי החולים עם השינויים שחלו בעקבות התפרצות הנגיף.
- ג. לנוכח המצב וחשיבות הדיונים שהתקיימו מצופה היה שהמידע והדגשים שעלו בישיבות אלה יופצו לכלל המועצות הלאומיות כמידע שימושי ובנוסף יועבר המידע באופן יזום למשרד הבריאות ככלי תומך החלטה - לא מצאנו כי צעדים אלה ננקטו.
- ד. במשרד הבריאות לא קיים נוהל להפעלת המועצות הלאומיות בעת אסון/משבר בריאות לאומי, בו יקבעו הצעדים שיש לנקוט בשיתוף המועצות הלאומיות כחלק מהמאמץ להתמודדות עם המשבר, על משקל ניהול סיכונים ותוכנית התאוששות מאסון וחזרה לשגרה הכוללת בין השאר תוכניות להתמודדות נפשית/תוכניות להתמודדות עם השפעות שהייתה בסגר כמו השמנה וחרדות/טיפול באוכלוסיית הגיל השלישי ועוד.
- ה. לא הוקם מטה חירום של המועצות הלאומיות הכולל את יושבי הראש ומומחים מקרב חברי המועצות, מתחומי רפואה שונים ורלוונטיים במטרה להוציא ניירות עמדה להנהלת משרד הבריאות ככלי תומך החלטה בעת משבר זו.
- ו. בישיבת המועצה לבריאות הנפש עלו מספר התייחסויות ספציפיות לעת הזו בעיקר בנושא היערכות ליום שאחרי החזרה לשגרה והשפעות המצב הכלכלי ובכלל על מצבם הנפשי על האזרחים, גם אלה ללא רקע נפשי. בעניין זה הודגש בדיונים כי משבר הקורונה מחדד את הצורך בתקשורת טובה יותר בין משרד הבריאות למועצות הלאומיות בעיקר המועצות
- התחום הריאותי הנושא
- ז. לנוכח ההתנהלות בתקופת הקורונה עולה כי לא קיימת תכנית חירום לאומית לטיפול ומענה לסובלים מבעיות נפשיות. המועצות נדרשות לפעול בעצימות גבוהה כדי לתת המלצות למשרד הבריאות. מצופה היה שתוכניות מעין אלה יעלו לדיון באופן שוטף ויעודכנו מעת לעת לנוכח מצבי חירום צפויים כמו למשל - המצב הביטחוני הקיים במדינה והאיזמים בדגש על אזור הדרום הנתון שנים לתקיפות הגורמות להשפעה נפשית מתמשכת אצל התושבים.
- ח. לא קיימת תכנית תמיכה באנשי הצוות הרפואי בכל המוסדות הרפואיים בעת משבר. לנוכח העובדה שבמועצות חברים אנשי רפואה מובילים מתחומים שונים היה מצופה שיגובש צוות רב מועצתי לכתיבת תכנית סדורה לטיפול כאמור.
- ט. יצוין שעם פריצת משבר הקורונה, הקימו המדען הראשי במשרד הבריאות, [REDACTED], ביחד עם סמנכ"ל בכיר איכות ובטיחות, [REDACTED], קבוצת מחקר שסקרה מחקרים רפואיים רלוונטיים מהספרות המקצועית העולמית והעבירה את עיקרי הממצאים להנהלת המשרד וגורמים נוספים. בכך ניתן מענה מסוים על צורך במידע עדכני, מרוכז, מקצועי ורלוונטי. [REDACTED] מסר לביקורת כי חברי הנהלה ומכותבים רבים נוספים שאליהם הגיעו סקירות אלה, הביעו הערכה ודיווחו כי הם מתעדכנים גם באמצעותם ומשתמשים במידע שבהם.

התייחסות מנהלת תחום המועצות הלאומיות

כל מידע ודגשים, הן בתקופת הקורונה והן בכלל מופצים לחברי המועצות הלאומיות הרלוונטית וליושבי הראש שלהן באופן שוטף יום יומי. כמו כן מועבר באופן יזום ושוטף למשרד הבריאות, לכלל המכותבים ולכל מי שהמידע עשוי לסייע לו.

המלצות

- (1) לבחון את הסיבות לאי התכנסותן של המועצות ללוגיסטיקה ולקידום בטיחות בבית, האם בשל סיבות אובייקטיביות ו/או אי זמינות חברי המועצות או אחר. זאת במטרה להפיק לקחים להמשך ובעיקר לקבוע הנחיות להתכנסות בתקופת חירום/משבר רפואי.
- (2) לגבש נוהל כלל מועצתי המתווה את פעילות המועצות בעת משבר ובכלל זה קביעת מטה חירום, יצירת ממשקי תקשורת ותמיכה במשרד הבריאות וכתובת תכניות התמודדות בשעת משבר.
- (3) קביעת נוהל הפצת חומרים ומידע בעת משבר בין המועצות כמו סיכומי דיון, המלצות למשרד הבריאות ושיתוף מועצות רלוונטיות בהכנת ניירות עמדה מתוך ראייה כוללת של התנהלות המשבר.

3. טיפול בהמלצות המועצות ומעקב אחר יישומן

3.1. כללי

התוצר של פעילות המועצות הלאומיות הוא המלצות¹² המתקבלות בסיומם של דיונים הנערכים לגבי נושאים שמשרד הבריאות מעלה בפני המועצות ו/או נושאים שעולים על ידי יושבי הראש או חברי המועצות, והן מפורטות בפרוטוקולים של המועצות. המלצות אלה מועברות להנהלת משרד הבריאות (בעיקר מנכ"ל, המשנה למנכ"ל וראש חטיבת הרפואה).

נוהל 105 – "מעקב החלטות" מגדיר בנושא זה בסעיף 3, "יככל שניתן, פעמיים עד פעם בשנה (בסוף חודש יוני ובסוף חודש דצמבר) יישלח לכל יו"ר קובץ המעקב לעדכון סטטוס, השלמות ואישור, לאחר שעודכן ע"י מרכזת המועצה. מרכזת המועצה הרלוונטית תשלח את הקובץ המעודכן לעוזר מנכ"ל לעיון. לאחר השלמות, תקבע פגישה משותפת של מנהלת המועצות הלאומיות וצוות המרכזות עם הנהלת המשרד לבירור סטטוס ההמלצות, ולקבלת הנחיות לפעילות המשך מול אגפי המשרד או במועצות. יועבר דווח על סטטוס ההמלצות ליושבי ראש המועצות".

בסעיף 3 ב' בנוהל המועצות הלאומיות (101) נקבע כי המועצות יגבשו המלצות בנושאים שנדונו אשר יועברו להנהלת המשרד. עפ"י הנוהל, להמלצות אלה אין כל תוקף כל עוד לא אושרו ע"י המשרד.

חשוב לציין כי במועצות חברים רופאים מחזית המקצועות הרפואיים בעלי שם וידע ביני"ל, חלקם מנהלי מחלקות בכירים ומנהלי בתי חולים. עובדה זו מעניקה משנה תוקף להמלצות העולות ומועברות למשרד הבריאות ומצופה שיתקיים הליך של היזון חוזר שיכלול בין השאר נימוק לאי קבלת המלצות במקרים בהם אלו נדחו ו/או לא יושמו ידי המשרד.

יישומן המלצות המועצות הוא הותחליף המשמעותי ביותר בעבודתו הפעילה לעיון.

ככל שתהליך זה לא מתקיים או לא תקין, יש לכך השפעה קריטית על אפקטיביות המועצות ועל המוטיבציה של חבריהן.

¹² בעבר המלצות המועצות נקראו "החלטות". אך מאחר שזה יצר רושם בציבור שדובר בהחלטה של המשרד, הוחלט לקראו להן "המלצות".

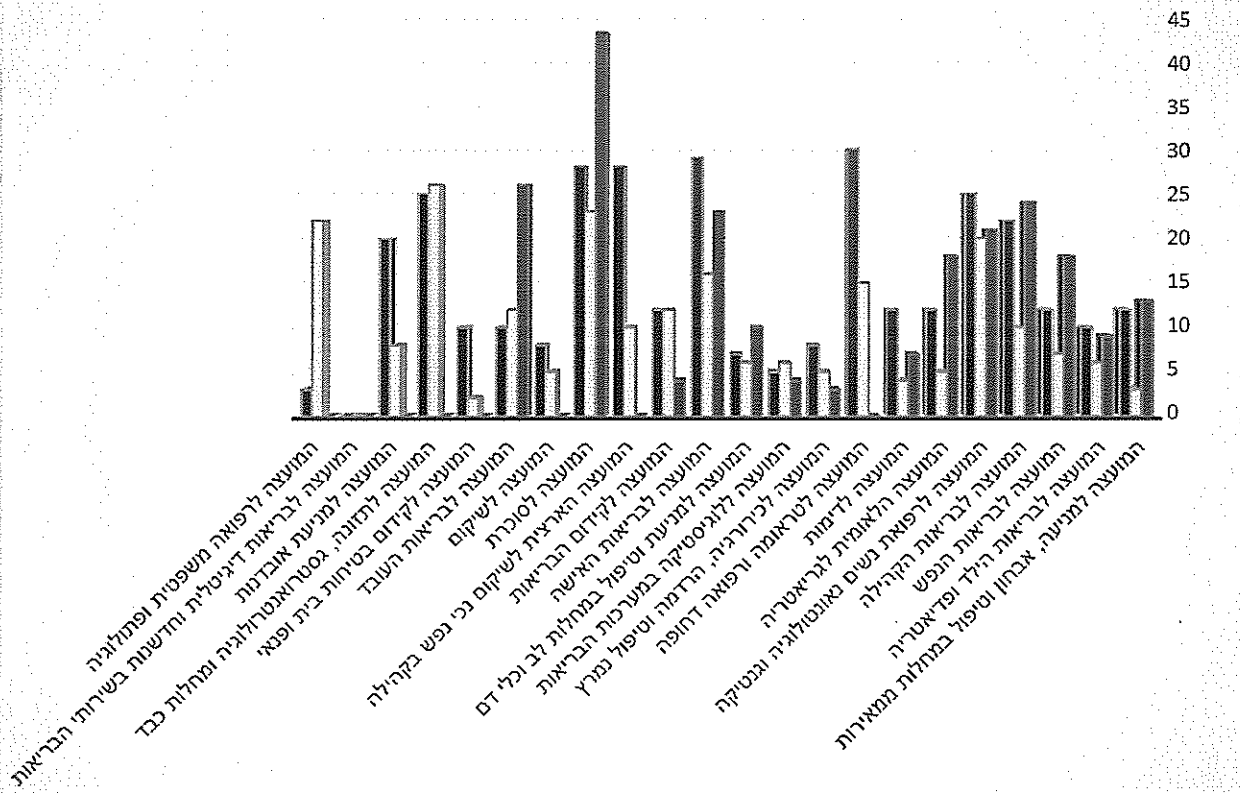
המעקב והטיפול בהמלצות

הביקורת ספרה את ההמלצות כפי שמוצגות במסמך סיכום של המועצות המופק בסוף כל שנת פעילות. הטבלה שלהלן מציגה את התפלגות מספר ההמלצות שהתקבלו במועצות השונות והועברו למשרד בשנים 2017 – 2019 כפי שמפורט בדוחות סיכום השנה:

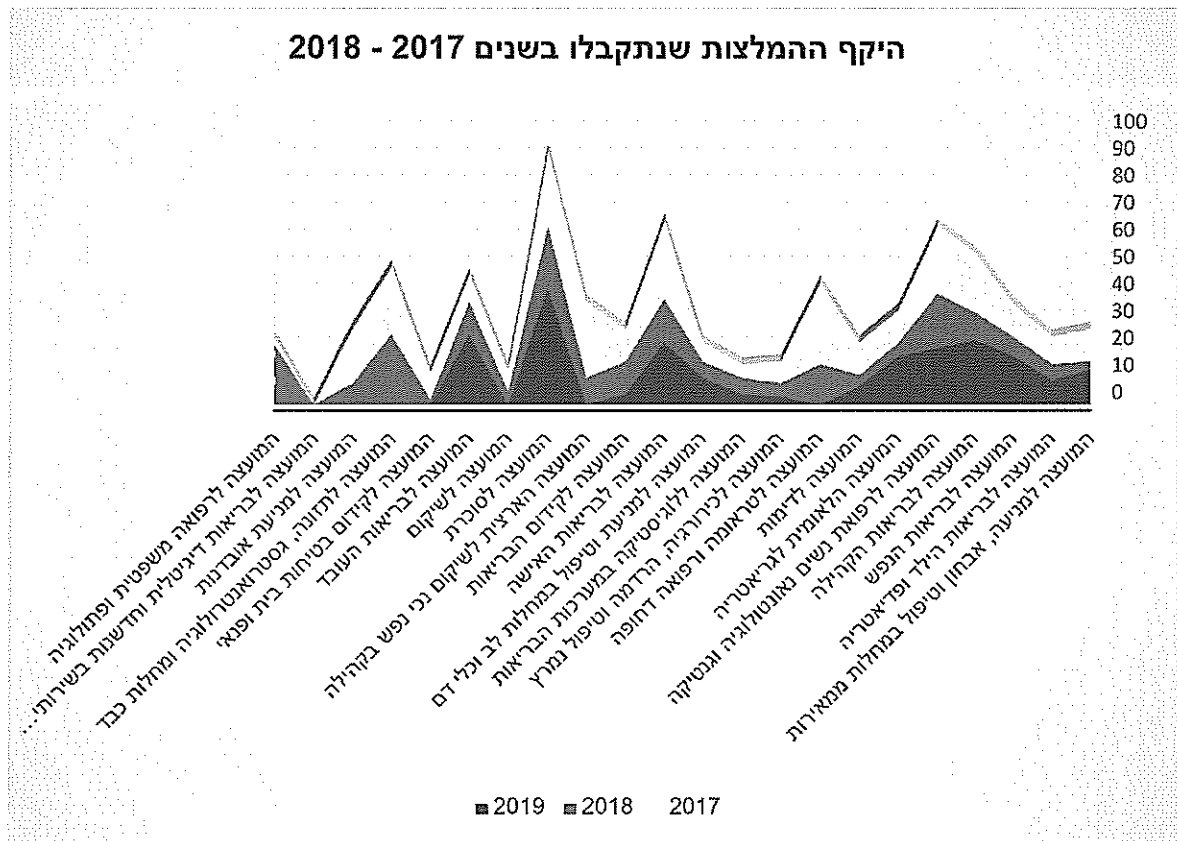
מס"ד	שם המועצה	2019	2018	2017
1	המועצה למניעה, אבחון וטיפול במחלות ממאירות	13	3	12
2	המועצה לבריאות הילד ופדיאטריה	9	6	10
3	המועצה לבריאות הנפש	18	7	12
4	המועצה לבריאות הקהילה	24	10	22
5	המועצה לרפואת נשים נאונטולוגיה וגנטיקה	21	20	25
6	המועצה הלאומית לגריאטריה	18	5	12
7	המועצה לדימות	7	4	12
8	המועצה לטראומה ורפואה דחופה	0	15	30
9	המועצה לכירורגיה, הרדמה וטיפול נמרץ	3	5	8
10	המועצה ללוגיסטיקה במערכות הבריאות	4	6	5
11	המועצה למניעת וטיפול במחלות לב וכלי דם	10	6	7
12	המועצה לבריאות האישה	23	16	29
13	המועצה לקידום הבריאות	4	12	12
14	המועצה הארצית לשיקום נכי נפש בקהילה	לא הייתה פעילה השנה	10	28
15	המועצה לסוכרת	43	23	28
16	המועצה לשיקום	0	5	8
17	המועצה לבריאות העובד	26	12	10
18	המועצה לקידום בטיחות בית ופנאי	0	2	10
19	המועצה לתזונה, גסטרואנטרולוגיה ומחלות כבד	17	26	25
20	המועצה למניעת אובדנות	25	8	20
21	המועצה לבריאות דיגיטלית וחדשנות בשירותי הבריאות	0	0	0
סה"כ				
		272	223	328

הגרף להלן מציג את התפלגות מספר ההמלצות שנתקבלו בכל מועצה לפי שנים. ניתן לתת כדוגמה את המועצה לסוכרת, המועצה לבריאות האישה והמועצה למניעת אובדנות כמועצות המקבלות ומעבירות המלצות בהיקפים גדולים:

התפלגות היקף ההחלטות שנתקבלו בשנים 2017 - 2019

הגרף שלהלן מציג השוואה ויזואלית של היקפי ההמלצות שנתקבלו בכל שנה בהתאמה:

המועצות הלאומיות מפיקות מספר רב של המלצות מדי שנה. בשנת 2017 התקבלו על ידי המועצות 328 המלצות, בשנת 2018 התקבלו 217 המלצות ובשנת 2019 התקבלו 272 המלצות. יצוין כי

– אנו נתייחס לכל המלצה כהמלצה, לא משנה מה "משקלה".

הטבלה שלהן מרכזת את נתוני הישיבות והמלצות בשנים 2017 – 2019:

מס' המלצות	מס' ישיבות	מס' חברים	מספר מועצות	שנה	מס'ד
328	105	758	22	2017	1
223	128	822	22	2018	2
272	84	לא צוין	22	2019	3

מתוך בחינת הנתונים בטבלה שלעיל עולה כי מדובר במספרים גבוהים משמעותית של המלצות שהתקבלו במועצות.

מאחר שמספר רב של מומחים משקיעים מזמנם היקר ומניסיונם המקצועי על מנת ליינץ למשרד בנושאים משמעותיים, חשוב ביותר שבמשרד יהיה מעקב על הטיפול בהמלצות והאם התקבלו/נדחו על ידי יחידות המשרד השונות. הביקורת בחנה את אפקטיביות ויעילות מנגנוני הטיפול בהמלצות במשרד.

במסגרת זו, חשוב שכל אחד מבעלי התפקידים הבכירים במשרד, איש איש בתחומו, יקבל את ההמלצות מהמועצות, יבחן את המהות וההשלכות שלהן באופן מעמיק, מתוך הכרה עם הצרכים הקיימים במערכות הרפואיות והרלוונטיות של ההמלצות לצרכים שלה, ובשלב החלטה לבחון האם להמלצות אלה יש היתכנות בכפוף לבחינת המשאבים הנדרשים ליישומן ובהמשך להחליט על דרך פעולה ליישום.

על פי נוהל 105 "מעקב החלטות" – ככל שניתן, פעמיים בשנה (סוף יוני וסוף דצמבר) יישלח לכל יו"ר מועצה, קובץ מעקב לעדכון סטטוס, השלמות ואישורים. מרכזת המועצה תשלח את הקובץ לעוזר מנכ"ל לעיון. לאחר ההשלמות תיקבע פגישה של מנהלת המועצות וצוות המרכזות עם הנהלת המשרד לבירור סטטוס ההמלצות וקבלת הנחיות לפעילות המשך מול אגפי המשרד או המועצות.

3.2. מנגנון ניהול ההמלצות והמעקב אחר יישומן

קיימת חשיבות למעקב מסודר לאורך זמן אחר הטיפול בהמלצות של המועצות. כדי לנהל מספר כה רב של המלצות לאורך זמן, נדרש כלי מובנה ומסודר אשר מאפשר הפקת ההמלצות בכתבים שונים, כגון על פי נושא, שנים, על פי מועצה לאומית, על פי סטטוס ביצוע ועל פי גורם אחראי במשרד.

הרכוזות של המועצות שבצוות המועצות הלאומיות מרכזות בטבלאות "וורד" את ההמלצות שמתקבלות בישיבות המועצה (מתוך פרוטוקול הישיבות).

ריכוז המועצות חולק בין 4 מרכזות, כך שכל אחת אחראית על ריכוז הפעילות של מספר מועצות.

ממצאים

נמצא כי שיטת המעקב אחר הטיפול בהמלצות המועצות הלאומיות לוקה בחסר, דבר אשר פוגם ביכולת לבחון את האפקטיביות של פעילות המועצות והתוצרים של פעילותן.

מחקר ביצועי:

- א. לא מנוהל בסיס מידע מרכזי (לדוגמה "אקסל" או מערכת "אקסס" מרכז) הכולל את כל ההמלצות שניתנו ואשר ניתן למיין לפי מאפיינים שונים, תקופת זמן מסוימת או על פי נושאים או על פי סטטוס הטיפול בהמלצות אלה.
- ב. ההמלצות של כל מועצה מנוהלות בנפרד, על ידי הרכוזות שאחראיות על אותן מועצות, בקובץ וורד שאינו ניתן לניתוח.
- ג. במעקב ההמלצות חסר מידע לגבי הגורם שהעלה את הבקשה לדיון וטיפול בנושא שמדווח, האם זו בקשה של המשרד או יוזמה של המועצה. למידע זה משמעות רבה בבואנו לבחון את אפקטיביות הדיונים והתוצרים של המועצות ומידת התרומה שלהן למשרד ולציבור.
- ד. במעקב ההמלצות אין הקפדה על רישום מי הגורם במשרד שאחראי לנושא - במעקב מצוין בחלק מהמקרים מי הגורם במשרד אליו הופנו ההמלצות ובחלק מהמקרים מצוינים הגורמים בתוך המועצות המטפלים בהמלצות.
- ההמלצות המופקות במועצות ומועברות כהמלצות למשרד אינן מאופיינות באופן המסייע לזיהוי ואיתור כמו: סוג ההמלצה, המלצה לפרוטוקול רפואי חדש או שונה מהקיים, המלצה לנוהל, המלצה לקיום דיון נוסף.

- סטטוס ההמלצה - יושם על ידי המשרד/הוחרזר לדיון חוזר/נדחה.
 - אין אחידות באופן המעקב אחר ההמלצות. בחלק מהמועצות המעקב נעשה על פי שנים ובחלקן על פי נושאים.
- שילוב בין מאפיינים אלה בתוך קובץ נתונים מרכזי ("אקסל") הכולל את כלל ההמלצות מכל המועצות, יכול היה לאפשר ביצוע מעקב יעיל יותר ולשפר את היכולת לביצוע ניתוחים סטטיסטיים וניתוחי יעילות במעקב ויישום ההמלצות.
- דוגמאות למעקבים של המועצות השונות ראה נספח ה'.
- ה. פורמט המעקב אחר ההמלצות אינו אחיד. יש מועצות המציגות במעקב היישום תיעוד מלא ומפורט של מה נעשה, מי הגורם במשרד שמעורב בתהליך ולו"ז למעקב; לעומתן יש מועצות שמצוין רק הגורם במשרד שאמור לכאורה לתת מענה להמלצות ללא כל תיעוד מעקב שוטף; לפיכך ניתן להתרשם ממידת ההשקעה בקיום מעקב שוטף וקפדני אל מול הגורמים אליהם הועברו ההמלצות (ראה להלן בנספח ה').
1. בחלק מהמעקבים שנבדקו לא נרשם סטטוס הטיפול בהמלצה.
 2. בחלק מהמעקבים ישנן המלצות שאינן ניתנות למעקב עקב העדר פירוט למהות, לדוגמה "מברכים על היוזמה" או "המלצות הוועדה יועברו למשרד". אלה המלצות לא אופרטיביות ואין להן מקום בטבלאות מעקב.
 - ח. בחלק מהמועצות הלאומיות לא מבוצע מעקב אחר סטטוס המלצות משנים קודמות, אלא השנה השוטפת בלבד (או שנתיים). המשמעות היא שאם המלצה אינה מיושמת באותה שנה, לא ניתן לדעת האם היא מיושמת כלל.
 - ט. במקרים רבים לא כתוב מי אחראי לבדוק את ההמלצה – בחלק מהמקרים בעמודת "אחריות" רשום "המועצה הלאומית" ובמקרים אחרים רשומים אחראים רבים. כשיש אחראים רבים למשימה, בפועל אין אחראי כלל.

התייחסות המשנה למנכ"ל

מאז כניסתי לתפקיד המשנה למנכ"ל, הותקיים ונהלין סדור של מעקב המלצות, סיכומים באשר ליישומן, והעברת משוב לראשי המועצות הרלבנטיות. חשוב להדגיש כי מאז תחילת תקופת הקורונה, לא יכולתי להתפנות לעסוק בנושא, אך כאשר מועצות העבירו המלצות הנוגעות לקורונה, הנושא הועבר לטיפול של חטיבת הרפואה אשר טיפלה בחלק גדול מההמלצות, ואף פנתה לחלק מהמועצות לקבל המלצתן בנושאים ספציפיים.

התייחסות ראש חטיבת הרפואה

נושא ההמלצות בדו"ח על אופן קיום מעקב ההמלצות מדיוני המועצות, דורש דיון במשרד עם המשנה למנכ"ל. בנוסף, יש לבחון כיצד המשאבים (של זמן וכוח אדם) המושקעים במעקב, לא יושקעו בעבודת שווא של מעקב אחר המלצות שאינן ישימות מסיבות שונות.

המלצות

- 1) להקים בסיס נתונים מרכזי ממוחשב (רצוי באמצעות מערכת מעקב החלטות, אך לפחות באמצעות קובץ "אקסל"/"אקסס") בו ירוכזו כלל המלצות מכל המועצות, כאשר לכל המלצה יצוינו מאפיינים רלוונטיים שימשו בהמשך לצרכי מעקב וניתוח אפקטיביות.
- 2) להגדיר פורמט מעקב המלצות אחיד לכלל המועצות ולהקפיד על אופן דיווח דומה בכולן.
- 3) לכלול במעקב המלצות מידע חשוב, לרבות:
 - מי הגורם שהעלה את הנושא לדיון ומה הייתה הגדרת היעד לדיון.
 - פרטי הגורם במשרד שאחראי על בחינת המלצה שהועברה מהמועצה.
- 4) להגדיר סדרת מאפיינים שניתן יהיה באמצעותם לאפיין כל המלצה הן בטבלת מעקב הישום הנהוגה כיום ובעיקר בבסיס הנתונים/קובץ המלצות למעקב יישום עליו הומלץ שיוקם, תוך שימוש במאפיינים:
 - סוג המלצה: המלצה לפרוטוקול רפואי חדש או שונה מהקיים/המלצה לנוהל/המלצה לקיום דיון וכד'
 - יושם על ידי המשרד/החוזר לדיון חוזר/נדחה.
- 5) להגדיר בטבלאות המעקב רק המלצות אופרטיביות ומיועדות ליישום, להימנע מרישומים מיותרים שאינם המלצות.
- 6) להקפיד על עדכון מעקב יישום המלצות שהועברו בשנים קודמות, ובכל מקרה לעדכן סטטוס עכשווי גם אם המלצה נדחתה.
- 7) בכל מקרה יש לעדכן סטטוס בטבלת המעקב גם אם ידוע שההמלצה נמצאת בטיפול, ולהקפיד על ציון הגורם במשרד המטפל/אמור לטפל באותה המלצה.

כפי שנאמר לעיל, יישום המלצות המועצות הוא התהליך המשמעותי ביותר בעבודתן והעילה לקיומן. ככל שתהליך זה לא מתקיים או לא תקין, יש לכך השפעה קריטית על אפקטיביות המועצות ועל המוטיבציה של חבריהן.

הביקורת בחנה את אפקטיביות ויעילות מנגנוני הטיפול בהמלצות במשרד.

לאור המספר הגדול של המלצות שמתקבלות במועצות, מספר רב של מומחים ברמה המדינית, ומאחר שההמלצות קשורות למספר גורמים במשרד, חשוב שיהיה בעל תפקיד שאחראי לרכז את ההתייחסות להמלצות מטעם הגורמים המקצועיים במשרד. לאור מרכזיות התחומים הנמצאים באחריות חטיבת הרפואה, חשוב שיהיה בעל תפקיד בחטיבה זו שירכז את הנושא בשביל ראש החטיבה.

חשוב לנהל מעקב על הטיפול בהמלצות- האם התקבלו/נדחו על ידי יחידות המשרד השונות.

חשוב שכל אחד מבעלי התפקידים הבכירים במשרד, כל אחד בתחומו, יקבל לידיו את ההמלצות מהמועצות, יבחן את המהות, ההשלכות, הרלוונטיות והשימויות שלהן כולל נושא המשאבים, באופן מעמיק, מתוך הכרת צרכי המערכת ואז לקבוע תכנות אופרטיבית ליישום.

על פי נוהל 105 "מעקב החלטות" – ככל שניתן, פעמיים בשנה (סוף יוני סוף דצמבר) יישלח לכל יו"ר מועצה, קובץ מעקב לעדכון סטטוס, השלמות ואישורים. מרכזת המועצה תשלח את הקובץ לעוזר מנכ"ל לעיון. לאחר ההשלמות תיקבע פגישה של מנהלת המועצות וצוות המרכזות עם הנהלת המשרד לבירור סטטוס ההמלצות וקבלת הנחיות לפעילות המשך מול אגפי המשרד או המועצות.

ממצאים

- א. למרות הצורך בכך, במשרד לא קיים גורם שתפקידו לרכז ולעקוב אחר התייחסות הגורמים המקצועיים השונים במשרד להמלצות המגיעות מהמועצות.
- ב. בחטיבת הרפואה, שחלק גדול מההמלצות הן בתחום אחריותה, לא קיים גורם מטעם ראש החטיבה שאחראי לרכז ולעקוב אחר התייחסות להמלצות.
- ג. למרות שבנוהל כתוב שנדרש לשלוח את ההמלצות לעוזר מנכ"ל לעיון – הדבר לא מתבצע בפועל. מנהלת תחום המועצות אינה שולחת קובץ המלצות לעוזר המנכ"ל לעיון, לא מתקיימת פגישה של מנהלת תחום המועצות וצוות המרכזות עם הנהלת המשרד לבירור סטטוס המלצות ולא מתקבלות הנחיות לפעילות המשך מול אגפי המשרד או המועצות.
- ד. נמצא כי ישיבות המתכננות עם המשנה למנכ"ל המשרד [REDACTED] לצורך דיון ומעקב אחר המלצות מבוטלות באופן קבוע. בישיבות אלה אמורים לבחון את ההמלצות ולהחליט בדבר יישומן או אי יישומן.
- ה. צוות המועצות הלאומיות אינו מנהל רישום וסטטיסטיקות לגבי המלצות שגובשו על ידי המועצות והועברו למשרד, מה מהן התקבל ומה נדחה. רישום מעין זה וניתוח הנתונים יכול להצביע על אפקטיביות המועצות ותרומתן לרפואה הציבורית, כל מועצה בתחומה.

התייחסות מנהלת תחום המועצות הלאומיות

ההמלצות נשלחות לעוזרת המנכ"ל באופן קבוע ושוטף.

אין התייחסות להמלצות - משקיעים המון זמן של אנשים הכי מומחים – אין follow up - אין

העובדים מתוועצות עם המנהלת וממליצים על כך. אופן זה של התייחסות לא יעיל – והמלצות

התקבלה והיא בבדיקה או ההמלצה אינה רלוונטית או תגובה אחרת – אבל תגובה שידעו שעושים משהו עם ההמלצה. היום לא יודעת מה נעשה עם ההמלצות.

יושבי ראש המועצות היו שמחים אם היו יושבים איתם על ההמלצות, כולל המלצות שנים אחרונה ומעדכנים אותם מה נעשה איתן.

חושבת שצריך להיות מישהו מקצועי במשרד שמרכז את הטיפול בהמלצות. יכוון אותם לגורמים המתאימים ויוציא תשובות ראשונות.

התייחסות ראש חטיבת הרפואה

כל סיכום מועצה לאומית עובר אלי ואני עוברת עליו, לומדת אותו ובהתאם לדיון ולצורך מפנה לטיפול בחטיבה. כל נושא מעקב המשימות בחטיבה (ולא רק של המועצות הלאומיות) מרוכז עיני לשכתי, ואינני רואה צורך בהקמת גוף נוסף למעקב אחר חלק ממשיומתי של חטיבת הרפואה. בנוסף בנוגע לפידבק להמלצות – בעקבות משוב שהתקבל מחברי המועצה בכנס יו"רים השנתי, ניתן (כמעט תמיד) פידבק להמלצות המתייחסות לחטיבת הרפואה. לעיתים הפידבק אינו מיידי (שכן עבודת המטה מול המלצה, פעמים רבות אורכת זמן) זו הזדמנות לציין שלעיתים המלצות המועצה אינן ישימות מסיבות שונות וגם לכך אני מגיבה (בד"כ).

המלצות

- 1) להקפיד על קיום תהליך מעקב מסודר ומובנה אחר יישום המלצות כפי שצוין בנוהל "מעקב החלטות" במלואו. ובכלל זה קיום קשר עם הגורמים במשרד האחראים על הטיפול והמענה להמלצות ועדכון את המועצות.
- 2) להגדיר מתוך המשרד מרכז טיפול בהמלצות המועצות, אשר יעביר סיכומי המלצות והטיפול בהן למנכ"ל, למשנה למנכ"ל ולראש חטיבת הרפואה.
- 3) לגבש נוהל עבודה בין הנהלת המשרד לבין המועצות הלאומיות לגבי תהליך הטיפול והיזון החוזר בקשר להמלצות המועברות לטיפול המשרד.
- 4) להקפיד על קיום הישיבות עם המשנה למנכ"ל או המנכ"ל בהן אמורות להיות נדונות ההמלצות וסטטוס הטיפול בהן. במקרה שהמשנה/המנכ"ל אינו זמין, מוצע לקיים את הישיבות עם גורם בכיר שהוסמך מטעמו.
- 5) צוות המועצות הלאומיות ינהל רישום וסטטיסטיקות בנוגע להמלצות שגובשו על ידי המועצות והועברו למשרד, מה מהן התקבל ומה נדחה ומה הליך הטיפול המתוכנן כולל האחראי לטיפול.

3.4. היזון חוזר למועצות הלאומיות

קיימת חשיבות רבה לעדכון יו"ר וחברי המועצות הלאומיות בנוגע להתייחסות המשרד להמלצות שלהם - האם ההמלצות התקבלו או נדחו ומה סטטוס הטיפול בהן. חשוב שתברי המועצות ידעו כיצד פעל המשרד בנוגע להמלצות שלהן והמסר הוא שלישיבות המועצה נודעת חשיבות ולהמלצותיהן יש משמעות. במידה שהמלצות נדחו כתוצאה של אי רלוונטיות לדוגמה, המועצות יכולות להפיק לקחים ולשפר את המיקוד שלהן בעתיד.

זאת בהתאם לסעיף 3 בנוהל 105 – "מעקב החלטות" - "יועבר דווח על סטטוס ההמלצות ליושבי ראש המועצות".

ממצאים

- א. יחסי הגומלין בין המשרד למועצות דורשים שיפור. המלצות מועברות להנהלת המשרד באופן חד סתרי ללא שיש היזון חוזר למועצות, למעט מועצות לאומיות שהיו"ר מעורב מאוד בפעילות המשרד.
- ב. משרד הבריאות אינו מפיק מסמך תקופתי המפרט את סטטוס הטיפול בהמלצות שנתקבלו מכל מועצה לאומית במהלך השנה והמלצות פתוחות משנים קודמות כדוגמת המכתב ליו"ר המועצה הלאומית לבריאות הקהילה שהתקבל מראש חטיבת הרפואה (נספח ב'). בהעדר עדכון שנתי על סטטוס הטיפול בהמלצות שניתנו על ידי כל מועצה, נוצרת אצל חברי המועצות ויושבי הראש תחושה של חוסר התייחסות מקצועית לעבודתם.
- ג. להלן סיכום מתוך הדוח השנתי לשנת 2018 אשר מעיד לא רק על העדר משוב מהמשרד אלא על העדר התייחסות נאותה לאורך שנים לנושאים משמעותיים ביותר המועלים בהם. חשוב להדגיש כי בהיעדר משוב המועבר למועצה, ובהעדר התייחסות לנושאים המועלים,

פעילויות מועצה/הדיונים בה עלולים להתקיים בוואקום ללא כיוון, הנחייה, וללא שיביאו תועלת למשרד באופן כללי ולבריאות הציבור בפרט ;
המועצה למניעה, אבחון וטיפול במחלות ממאירות
בסקירת פעילות המועצה דווח כי נדונו מספר סוגיות עקרוניות חשובות לגביהן גובשו המלצות לאחר דיונים, בוועדות משנה של המועצה, שנמשכו במהלך שנים ארוכות **ללא קבלת התייחסות של משרד הבריאות, להלן דוגמה:**

- חוסר בכוח אדם באונקולוגיה ורדיותרפיה העלול לגרום למשבר חריף בענפים רפואיים אלה.
- מי מוסמך לרשום תרופות אונקולוגיות, נושא חשוב ועקרוני שעוד בשנת 2015 הוגש מסמך בנושא ולא התקבלו המלצות/התייחסות המשרד.
- בסיכום האמור צויין שחסר הליך משוב מול המשרד לגבי סטטוס ואופן הטיפול בהמלצות המועצה.

המלצות

- 1) על המשרד, באמצעות צוות המועצות הלאומיות, להעביר אחת לחציון לפחות היזון חוזר לגבי סטטוס הטיפול בהמלצות, כחלק מנוהל הטיפול בהמלצות המועברות למשרד.
- 2) משרד הבריאות יפיק מידי תקופה, כגון אמצע שנה/סוף שנה, מסמך המפרט את סטטוס הטיפול בהמלצות שנתקבלו מכל מועצה לאומית במהלך השנה והמלצות פתוחות משנים קודמות.

3.5. דוגמאות למעקב סטטוס יישום המלצות של מספר מועצות לאומיות¹³

א. המועצה הלאומית למניעה, אבחון וטיפול במחלות ממאירות

1) מעקב ההמלצות מול צוות המועצות הנמצאות בתהליך יצירת צוות היסטטוס עדיין מוגש למשרד

הבריאות.

- 2) המלצות שניתנו בשנים קודמות וטרם טופלו אינן מוצגות ביחד עם המלצות חדשות שניתנו ב 2019. המשמעות היא שאם המלצה אינה מיושמת באותה שנה, לא ניתן לדעת האם היא מיושמת כלל.

ב. המועצה לקידום בטיחות בית ופנאי

- 1) לכאורה חלק מההמלצות נמצאות בתהליך טיפול עוד מהשנים 2016 ו- 2017 - לא ברור מה סטטוס הטיפול בהן והאם ההמלצה עדיין רלוונטית. עוד נציין כי המלצות שלכאורה טופלו ובסטטוס "בוצע" עדיין מופיעות במעקב כאילו טרם הסתיים הטיפול בהן.
- 2) בטבלת המעקב לא כתובות ההמלצות עצמן, אלא אמירה כללית כגון "המלצות הועדה למניעת כוויות יועברו להנהלת המשרד". מתוך הטבלה לא ברור מהן ההמלצות עצמן.
- 3) לא קיים מעקב סטטוס ביצוע ההמלצות – האם התקבלו או האם יושמו.

¹³טבלאות מעקב בנספח ה'

4) במקרים רבים בטבלת המעקב לא כתוב מי האחראי במשרד ליישם את ההמלצות – כתוב "הנהלת המשרד" בלבד. הביקורת מעירה כי כשלא קובעים בעל תפקיד אחראי הסיכוי שתהיה התייחסות להמלצה היא נמוכה.

ג. המועצה הלאומית לבריאות האישה

1) סטטוס מעקב ההמלצות שניתנו על ידי המועצה מעודכן וכולל אינדיקציה מפורטת לגבי סטטוס היישום. יחד עם זאת נמצא כי בטבלת מעקב המלצות נכללים משפטים שאינם המלצות כגון "מברכים על היוזמה" – מאחר שלא מדובר בהמלצה – אין לזה מקום בטבלת המעקב.

2) עוד עולה כי המלצות שניתנו בשנים קודמות וטרם טופלו אינן מוצגות ביחד עם המלצות חדשות שניתנו ב-2019. אי הצגתן מהווה מצג לפיו הן טופלו ונמצאות בסטטוס סגור.

3) בעמודה בדבר האחריות, במקרים רבים רשום "חברי המועצה" ולא הגורם האחראי במשרד. ללא קביעת גורם אחראי במשרד קיים קושי לבצע בירור של סטטוס הטיפול. חשוב לקבוע אחראי הן במועצה והן במשרד לנושא.

ד. המועצה הלאומית לסכרת

1) נמצא כי מעקב ההמלצות לגבי המלצות הנמצאות בתהליך טיפול נעשה ללא ציון הסטטוס שלהן מול משרד הבריאות.

2) מתוך התייחסות יו"ר המועצה והחברים עולה כי קיימים כשלים ביישום ההמלצות העיקריות של המועצה; התייחסות זו מעידה לכאורה על חוסר תקשורת תקינה בין המועצה להנהלת המשרד ויישום לא יעיל ומיטבי של המלצות שהגישה המועצה, יתכן בשל חוסר מעורבות שלה בתהליכי הטמעה ויישום.

3) עוד עולה כי המלצות שניתנו בשנים קודמות וטרם טופלו אינן מוצגות ביחד עם המלצות חדשות שניתנו ב-2019. אי הצגתן מהווה מצג לפיו הן טופלו ונמצאות בסטטוס סגור.

4) נמצא שבעמודה אחריות רשומים מספר אחראים. חשוב שיוגדר אחראי אחד במשרד כדי ליישם את המלצות. לרוב המלצות מספר אחראים זה עלול ליצור לכך שאין אחראי כלל.

ה. המועצה הלאומית למניעת אובדנות

1) נמצא כי חלק מההמלצות נמצאות בתהליך טיפול עוד מהשנים 2016 ו-2017, התמשכות הטיפול במשך תקופה כה ארוכה מצביעה לכאורה על חוסר רלוונטיות ו/או דחיפות ביישום ההמלצה, בעיקר כאשר מדובר בנושא בעל רגישות מהמעלה הראשונה.

2) ב"גורם האחראי" לא רשום מי הגורם במשרד שאחראי לבחון את ההמלצה – רשומים אחראים כלליים כגון "הנהלת משרד הבריאות" או "משרד המועצה הלאומית".

ו. המועצה הלאומית לטראומה ורפואה דחופה

1) נמצא כי סטטוס מעקב ההמלצות שניתנו על ידי המועצה מעודכן וכולל אינדיקציה מפורטת לגבי סטטוס היישום, לא נמצאו חריגים.

2) המועצה מפרסמת המלצות ישירות לגופים מחוץ למשרד הבריאות, כגון ארגון "בטרם". הביקורת מבקשת לציין כי המועצות אמורות להעביר המלצות ולייעץ למשרד הבריאות ולא לגופים חיצוניים, גם אם הם פועלים בתחומים בהם ניתנו ההמלצות, ונשאלת השאלה האם יש מקום להעביר המלצות לגופים מחוץ למשרד הבריאות שלא דרך משרד הבריאות.

3) ההמלצות ניתנו בתחילת 2018 ועל פי סטטוס הטיפול עולה כי בפברואר 2020 הן עדיין בתהליך טיפול, עובדה שמצביעה לכאורה על חוסר יעילות בטיפול בהמלצות אם על ידי

הגורמים שאמורים לעשות זאת וכן על ידי המועצה שאינה לוחצת על סיום הטיפול ומתן מענה להמלצה שניתנה על ידה.

4) בחלק מההמלצות, לא מקפידים לרשום את הגורם האחראי ולעיתים בטבלת מעקב המלצות רשום באופן כללי "הנהלת המשרד" ולא גורם ספציפי שאחראי.

ההמלצות מפורטות בתתי הפרקים הקודמים.

4. חוזרי מנכ"ל, סל תרופות ומדדי איכות ובטיחות

4.1. כללי

- בנוסף לייעוץ בנושאים בריאותיים שונים, המשרד נעזר במועצות הלאומיות בנושאים הבאים:
- א. חוזרי מנכ"ל – קבלת משוב מהמועצה הלאומית הרלוונטית טרם פרסום חוזרים. ככלל המשרד מגבש ומפרסם חוזרי מנכ"ל/לחטיבת הרפואה לעיתים על בסיס המלצות שהתקבלו במועצות הלאומיות. עד שנת 2015 היה מקובל לציין בחוזרי מנכ"ל את העובדה שההנחיות בחוזר מבוססות על המלצות שניתנו על ידי מועצה לאומית זו או אחרת.
 - ב. סל שרותי הבריאות – בעת גיבוש סל שרותי הבריאות, אחראית על סל שרותי הבריאות, ראש חטיבת טכנולוגיות רפואיות, מידע ומחקר, מבקשת את התייחסות המועצות הלאומיות בנוגע לדירוג התרופות בתוך הסל. המועצות מקבלות בקשה והחברים מסווגים; יש מספר רב של בקשות למועצות והם מדרגים לפי קריטריונים/סולמות מוגדרים. במסגרת זו, המועצות ממנות ועדות משנה שדנות בנושא ומגבשות המלצות. אחראית על סל שרותי הבריאות מסרה לביקורת שהיא משתדלת להשתתף באופן אישי או על ידי נציג בכל הישיבות. עד לחודש פברואר כל שנה ניתן להגיש בקשה לסל. בחודשים יולי-אוגוסט מקבלות המועצות מאגף טכנולוגיות רפואיות טבלאות לכל מועצה לדרוג התעודף, היעילות והמקובלות של התרופה/טכנולוגיה רפואית. ההמלצות של כל מועצה מובאות לוועדת הסל כהמלצה של המועצות הלאומיות.
 - ג. מדדי איכות ובטיחות - מנהל תכנית לאיכות ובטיחות של המשרד מתייעץ עם המועצות הלאומיות בקשר לקביעת מדדי איכות ובטיחות במשרד. לדבריו הוא משתתף בישיבות באופן אישי.

ממצאים

- א. מטיחה עם הגורמים הסתמים טעויות עם המועצות הלאומיות, ערבות ראש חטיבת טכנולוגיות רפואיות, מידע ומחקר וסמנכ"ל בטיחות ואיכות, נמסר לביקורת כי הם נעזרים רבות במועצות הלאומיות ומרוצים מהתוצרים שהם מקבלים.
- ב. בשנים האחרונות המשרד אינו מקפיד לציין בחוזרי מנכ"ל שהם מתבססים על המלצות המועצות ובמשרד לא קיים מידע מרוכז לגבי חוזרי המנכ"ל שפורסמו ונכתבו בסיוע המועצות על בסיס דיונים שהתקיימו בהן; כך גם לגבי קביעת מדדי איכות ובטיחות.

המלצות

- 1) לבחון את הצורך בציון ההתבססות על המלצות המועצות בחוזרי מנכ"ל.
המשנה ליועץ המשפטי
מן הבחינה המשפטית, לציון ההסתמכות על המלצות מועצה בחוזרים יש הן יתרונות והן חסרונות. נבקש להבהיר שאין לדעתנו חובה חוקית לציון זאת.
- 2) לנהל מידע מרוכז אודות תרופות או טכנולוגיות רפואיות שהומלצו על ידי המועצות הלאומיות, במסגרת דיונים על סל שרותי הבריאות.

3) לנהל מידע מרוכז אודות חוזרי מנכ"ל/מנהל רפואה/אחר שפורסמו ונכתבו בסיוע המועצות ועל בסיס דיונים שהתקיימו בהן, כך גם לגבי קביעת מדדי איכות ובטיחות.

5. דוחות הסיכום השנתיים

5.1. כללי

מידי שנה צוות תחום המועצות הלאומיות מפיץ דו"ח שנתי המסכם את פעילות המועצות וכולל את הנושאים שנדונו במהלך השנה וההמלצות שניתנו על ידי המועצות לגבי כל אחד מהנושאים, במידה שהדיונים מוצו והתגבשו לכלל המלצות. הדוח מפורסם באתר משרד הבריאות, תחת מועצות לאומיות.

הדו"ח השנתי כולל:

- א. פתיח כללי על פעילות היחידה ונתונים על אירועים מיוחדים כמו כנסים.
- ב. פרק לכל מועצה המציג את הרכב המועצה ונותן פירוט לגבי הנושאים העיקריים שנדונו במהלך השנה וההמלצות שניתנו.

להלן הנקודות העיקריות שעלו בדוחות השנתיים:

א. הדוח השנתי 2017

הפעילות השוטפת השנתית של תחום המועצות הלאומיות כללה בין היתר:

- התכנסות של 105 ישיבות מליאת המועצה
- פעילות של כ- 80 ועדות שונות
- פרסום 5 חוברות וביטאונים
- ריכוז רכס מרכז ללוגיסטיקה ומערכת הבריאות
- קיום 4 ישיבות ודיונים בין מועצתיים

על פי השלמת נתונים שהתקבלו ממנהלת התחום, בשנת 2017 התקיימו גם הפעילויות הבאות:

- יום עיון בנושא הגנוטיפ של הפטוגלובין במניעת סיבוכי מחלת הסוכרת
- 4 ישיבות בין-מועצתיות
- ערב גאלה, שימוש מושכל בתרופות בגיל המבוגר
- כנס גורמי סיכון תעסוקתיים בעובדי בריאות
- כנס בנושא מחלימים ממחלת הסרטן
- כנס תזונה ים תיכונית
- כנס גיבוש מדיניות להתמודדות מערכת הבריאות עם מחלות כרוניות
- יום עיון השוואה ענפית בלוגיסטיקה.
- הכנס השנתי התשעה עשר של המועצה הלאומית ללוגיסטיקה במערכת הבריאות

ב. הדוח השנתי 2018

הפעילות השוטפת השנתית של משרד המועצות הלאומיות כללה בין היתר:

- התכנסות של ישיבות מליאת המועצה (לא צוין מספר הישיבות)
- פעילות של כ- 80 ועדות שונות
- פרסום 4 חוברות וביטאונים
- ריכוז פרס מנכ"ל ללוגיסטיקה במערכות הבריאות
- קיום 3 ישיבות ודיונים בין מועצתיים (לא צוין אילו מועצות ומה הנושאים שנדונו)

התקיימו כנסים וימי עיון בנושאים הבאים:

- כנס רשומות רפואיות, המועצות הלאומיות
- כנס מניעת נפילות, המועצה הלאומית לגריאטריה
- פורום יו"ר המועצות הלאומיות
- הכנס השנתי העשרים – כנס השוואה ענפית, המועצה הלאומית ללוגיסטיקה במערכות הבריאות

ג. הדוח השנתי 2019

הפעילות השוטפת השנתית של משרד המועצות הלאומיות כללה בין היתר:

- התכנסות של 84 ישיבות מליאת המועצה
- פעילות של ועדות שונות (לא צוין מספר הוועדות)
- פרסום חוברת דו"ח שנתי
- ריכוז פעילות פרס מנכ"ל ללוגיסטיקה במערכות הבריאות למרות שלבסוף טרם הוענק לאור הקיצוצים והיעדר תקציב

הקיום 5 ישיבות ודיונים בין מועצתיים

התקיימו כנסים וימי עיון בנושאים הבאים:

- פורום יו"ר המועצות הלאומיות
- כנס המועצה הלאומית לבריאות האישה

הביקורת בחנה את הדוחות השנתיים.

ממצאים

- א. הדוחות השנתיים אינם כוללים דיווח בדבר מעקב יישום המלצות משנים קודמות ו/או דיווח לגבי המלצות שלא התקבלו על ידי הנהלת משרד הבריאות והסיבה לכך.
- ב. חלק מרכזי מהדיונים במועצות מתנהל בוועדות משנה הממונות על ידי יו"ר המועצות במטרה למקד את הטיפול בנושאים לשמם הוקמה הוועדה. לעיתים מוקמת וועדה הכוללת חברים מיותר ממועצה אחת. הדוחות השנתיים אינם כוללים מידע לגבי ועדות המשנה שהוקמו, באילו נושאים הן דנו, מה ההמלצות שנתקבלו והאם מדובר בוועדות רב מועצתיות.
- ג. מתוך הדיווח והסיכומים של פעילות כל אחת מהמועצות עולה כי מתקיים שיתוף פעולה בין מועצות הדנות בנושאים מתממשים/רוחביים ושיתוף פעולה במסגרת וועדות משנה כאשר

- מדובר כאמור בנושאים רותביים. עם זאת, לא נמצא בדו"ח השנתי פרק הון בנפרד בנושאים רותביים שנדונו במשותף במספר מועצות/וועדות משנה ובהמלצות שגובשו. מידע זה הוא מהותי שכן ההמלצות עשויות לשמש מועצות אחרות שלא היו בתוך תהליך הדיונים ונושאים אלה הקשורים בבריאות הציבור יכולים לספק מידע רלוונטי מועיל בין מועצתי.
- ד. בדוחות השנתיים שפורסמו בשנים 2017 ו-2019 ציינו חלק מהמועצות את הנושאים העיקריים המהותיים לדיון בשנה העוקבת. דבר זה מאפשר המשכיות הדיון ותיעוד של תכנון עתידי לגבי נושאים לדיון. בשנת 2018 לא נמצא כי הדבר נעשה לקראת שנת 2019.
- ה. בדוח לא מוצגים נתונים סטטיסטיים לגבי כל מועצה בקשר למספר הישיבות שקיימה, מספר החברים שנכחו בכל ישיבה, מספר ועדות המשנה שהוקמו ובאילו נושאים, מספר הנושאים שעלו לדיון ולגבי כמה מהם גובשו המלצות כתובות שאושרו והועברו למשרד, דיווח על המלצות שנתקבלו ועוד פרמטרים המעידים על עבודת המועצות.
- ו. מסיכום השנה לא ניתן לדעת מהן ההמלצות שניתנו על ידי המועצות לסל שרותי הבריאות, חוזרי מנכ"ל ומדדי איכות ובטיחות. נתונים מעין אלה חשובים לצורך הצגת התרומה של המועצות והאפקטיביות שלהן.
- ז. על פי הדיווח בדו"ח השנתי לשנת 2019, מספר הכנסים שהתקיימו באותה שנה ירד משמעותית לנוכח שנים קודמות. מבדיקת הנושא עם מנהלת התחום עולה כי בשל חוסר תקציב לא התקיימו בשנה זו כנסים בהיקף דומה לשנים קודמות.

המלצות

במסגרת סיכום השנה:

- 1) לפרט את תוצאות מעקב יישום ההמלצות משנים קודמות/המלצות ליישום בטווח ארוך.
 - 2) להציג בדוח המלצות שנתקבלו במהלך דיונים משותפים למספר מועצות/וועדות משנה.
 - 3) לציין בדיווחים לכל מועצה את ועדות המשנה שהוקמו והנושאים שהיו המנדט לכל ועדה.
-
- 4) מתוכננים לדיון, בין אם לא הספיקו לדון בהם השנה ובין אם מדובר בנושאים עתידיים.
 - 5) לציין בדוחות בפרק הכללי נתונים סטטיסטיים מרוכזים לגבי מספר ישיבות לכל מועצה, מספר ישיבות שבוטלו, מספר היעדרות וכד'.
 - 6) לפרט את ההמלצות שנתנה כל מועצה בקשר עם סל הבריאות, ובדיווח העוקב לציין אילו המלצות נתקבלו.
 - 7) לפרט המלצות שניתנו ופורסמו בחוזרי מנכ"ל וכן כאלה שנדונו וניתנו בנושאי מדדי איכות ובטיחות.

נספחים

נספח א' – נתוני מועצות לאומיות לשנים 2017 - 2019

מס' שנת כהונה הי"ר	תאריך מינוי הי"ר	תפקידים המקצועי	שם יו"ר המועצה	תאריך הקמת המועצה	שם המועצה	מס'ד
26.9	מאי-93	ראש המערך האונקולוגי מרכז רפואי תל אביב.	[REDACTED]	מאי-93	המועצה למניעה, אבחון וטיפול במחלות ממאירות	1
6.9	מאי-13	מנהל מחלקת ילדים שערי צדק	[REDACTED]	אוק-97	המועצה לבריאות הילד ופדיאטריה	2
	(*)	מנהל המרכז לבריאות הנפש באר שבע	[REDACTED]	יוני-03	המועצה לבריאות הנפש	3
12.8	יולי-07	ראש החוג לבריאות המשפחה באוניברסיטה העברית	[REDACTED]	אוק-95	המועצה לבריאות הקהילה	4
6.5	אוק-13	ראש הפקולטה לרפואה בחיפה	[REDACTED]	אוק-93	המועצה לרפואת נשים נאונטולוגיה וגנטיקה	5
8.3	ינו-12	מנהל המרכז הגריאטרי שהם	[REDACTED]	אפר-96	המועצה הלאומית לגריאטריה	6
6.3	ינו-14	מנהל מערך הדימות במרכז הרפואי כרמל	[REDACTED]	אוג-93	המועצה לדימות	7
7.1	מרץ-13	מנכ"ל משרד הבריאות לשעבר ומנהל מרכז הרפואי הלל יפה	[REDACTED]	יולי-93	המועצה לטראומה ורפואה דחופה	8
15.5	אוק-04	מנהל מערך הכירורגיה במרכז הרפואי תל אביב	[REDACTED]	נוב-93	המועצה לכירורגיה, הרדמה וטיפול נמרץ	9
15.3	דצמ-04	מנהל מרכז הרפואי שמיר לשעבר ומנהל האגף לשעת חרום לשעבר	[REDACTED]	אוק-98	המועצה ללוגיסטיקה במערכות הבריאות	10
19.3	ינו-01	מנהל המערך הקרדיולוגי במרכז הרפואי בלינסון	[REDACTED]	ינו-01	המועצה למניעת וטיפול במחלות לב וכלי דם	11
7.0	אפר-13	מנהלת המרכז לרפואת הספורט בשערי צדק	[REDACTED]	דצמ-99	המועצה לבריאות האישה	12
1.7	אוג-18	מנהלת המחלקה לקידום בריאות בשירותי בריאות כללית	[REDACTED]	פבר-08	המועצה לקידום הבריאות	13
		ע"ס מרומי הנוער	[REDACTED]		המועצה להגנה על ילדים ונוער	14
16.6	ספט-03	מנהל המרכז הרפואי DMC	[REDACTED]	ספט-03	המועצה לסוכרת	15
9.1	מרץ-11	ראש אגף השיקום של משרד הבריאות, לשעבר ראש מחלקת שיקום אורתופדי במרכז הרפואי שיבא	[REDACTED]	נוב-05	המועצה לשיקום	16
14.6	ספט-05	מנהל המחלקה לרפואה תעסוקתית בשירותי בריאות כללית	[REDACTED]	ספט-05	המועצה לבריאות העובד	17
14.6	ספט-05	מנהל מרכז רפואי וולפסון לשעבר וראש מנהל הרפואה לשעבר והמשנה למנכ"ל	[REDACTED]	ספט-05	המועצה לקידום בטיחות בית ופנאי	18
7.4	נוב-12	ראש מערך הגסטרואנטרולוגיה במרכז הרפואי תל אביב	[REDACTED]	נוב-12	המועצה לתזונה, גסטרואנטרולוגיה ומחלות כבד	19
6.5	אוק-13	מנהל המרכז לבריאות הנפש גהה	[REDACTED]	אוק-13	המועצה למניעת אובדנות	20
2.4	נוב-17	מנכ"ל ומשנה למנכ"ל לשעבר ראש המחלקה לפניית הציבור בנושאי רפואה	[REDACTED]	אוק-14	המועצה לבריאות דיגיטלית וחדשנות בשירותי הבריאות	21
3.2	ינו-17	משנה למנכ"ל ומשנה למנכ"ל לשעבר משנה למנכ"ל המרכז הרפואי שיבא	[REDACTED]	ינו-17	המועצה לרפואה משפטית ופתולוגיה	22

לכבוד

יו"ר המועצה הלאומית לבריאות הקהילה

שלום רב,

הנדון: פיזיותרפיה בקהילה - המלצות המועצה הלאומית לבריאות הקהילה

תודה לפנייתך בנדון. בהמשך להמלצות המועצה הלאומית לקהילה, להלן התייחסות חטיבת הרפואה:

1. תקנון: בימים אלו משרד הבריאות מתעתד לבצע עבודה לקביעת סטנדרט תקנון 4 לכל מקצועות הבריאות, לרבות פיזיותרפיה, בבתי חולים ובקהילה. בנוסף, יוגדרו מדדי זמינות לשירותים. יש 8143 במסגרת יעדי משרד הבריאות לשנת לקוות כי צעדים אלו יביאו לשיפור הזמינות של שירותי פיזיותרפיה בקהילה.
2. גישה ישירה: החוזר בעניין גישה ישירה לפיזיותרפיה אכן יושם רק בקופת 8 חולים מכבי. המחלקה הארצית לפיזיותרפיה עושה מאמצים מתמשכים ליישום הגישה בשאר קופות החולים, אך הגישה טרם אומצה בקופות האחרות.
3. קידום בריאות: שירותי הפיזיותרפיה מעורבים בתכניות קידום בריאות בכל 9 הכנה ללידה, –קופות החולים. התחומים בהם פעילים כוללים: בריאות האישה טיפול מונע ופעילות גופנית בהריון ולאחר הלידה, קידום בריאות לאוכלוסייה התאמת – פעילות גופנית בגיל השלישי ומניעת נפילות, ארגונומיה – גריאטרית סביבת העבודה, התאמת פעילות גופנית לאנשים עם מחלות כרוניות, כולל סוכרת, מחלות פרקים, מחלות נוירולוגיות ומחלות ריאה ולב. בנוסף, פיזיותרפיסטים משתתפים גם בתכנית הלאומית לסוכרת ובהכשרת מדריכי סוכרת. הפעילות אינה אחידה בין קופות החולים ואף לא בתוך הקופה, אלא תלוי ביוזמות מקומיות. ברור כי פיזיותרפיסט יכול לתרום רבות לטיפול באנשים עם מחלות כרוניות, בייחוד לאנשים עם מחלות בתחום השלד-שריר-עצב. על כן, אנו בוחנים, את מיצוי כל יכולות הפיזיותרפיסט והרחבת תפקידי הפיזיותרפיסט בקהילה.

4. מיצוי הפוטנציאל המקצועי: במסגרת היערכות המשרד למתן מענה הולם לצרכי 1

לאוכלוסייה, המשרד תומך במיצוי הפוטנציאל המקצועי של כל מקצוע ומקצוע למען קידום זמינות שירות מקצועי איכותי לאוכלוסייה. יחד עם כל האמור, ברור כי הקצאת המשאבים/ התקנים לפיזיותרפיסטים ברפואה הציבורית לוקה בחסר וכי על אף הפוטנציאל לתרומה משמעותית לבריאות האוכלוסייה, אין לזה ביטוי הולם ורחב בשירותים המוצעים בקופות החולים. תיקון המצב האמור דורש הקצאה ותיעודף משאבים על ידי הקופות באופן שונה מהקיים. יוביל – להערכתנו פעולות קביעת סטנדרט לזמן המתנה סביר וכן סטנדרט מטפלים לכך.

בברכה,

ראש חטיבת

הרפואה

נספח ג - תקציבי המועצות לשנים 2017 - 2019

נספח ג

2017							
פריט התחייבות	תקציב תשלומים (מזומנים) ברוטו	תקציב נטו	תשלומים (ביצוע בפועל)	יתרת תקציב תשלומים (מזומנים)	אחוז ביצוע %	חשבונות שטרם שולמו (ביצוע בדרך)	יתרת הז ויתרת התחייבויות תקציב בניכוי חשבונות שטרם שולמו
24020541	888,254.00	888,254.00	615,318.00	272,936.00	69.27%	5,013.00	266,070.00
תוצאה כוללת	888,254.00	888,254.00	615,318.00	272,936.00	0.69	5,013.00	266,070.00
2018							
פריט התחייבות	תקציב תשלומים (מזומנים) ברוטו	תקציב נטו	תשלומים (ביצוע בפועל)	יתרת תקציב תשלומים (מזומנים)	אחוז ביצוע %	חשבונות שטרם שולמו (ביצוע בדרך)	יתרת הז ויתרת התחייבויות תקציב בניכוי חשבונות שטרם שולמו
24020541	954,549.00	954,549.00	500,702.09	453,846.91	52.45	293,331.87	160,932.33
תוצאה כוללת	954,549.00	954,549.00	500,702.09	453,846.91	52.45	293,331.87	160,932.33
2019							
פריט התחייבות	תקציב תשלומים (מזומנים) ברוטו	תקציב נטו	תשלומים (ביצוע בפועל)	יתרת תקציב תשלומים (מזומנים)	אחוז ביצוע %	חשבונות שטרם שולמו (ביצוע בדרך)	יתרת הז ויתרת התחייבויות תקציב בניכוי חשבונות שטרם שולמו
24020541	524,491.00	524,491.00	422,750.79	101,740.21	80.6	29,999.97	71,739.34

נספח ד' – שאלונים שנשלחו ליו"ר מועצות לאומיות

ניתוח תשובות לשאלון שהועבר ליושבי ראש המועצות וראיונות שקוימו עם גורמים בהנהלת המשרד

כחלק מהליך בחינת פעילות המועצות הלאומיות בראי הזמן ויחסי הגומלין עם משרד הבריאות, וכן בחינת האפקטיביות של פעילות זו קיימה הביקורת פגישות עם מספר גורמים בכירים במשרד הבריאות ובנוסף הועבר השאלון שלהלן, אשר גובש על ידי הביקורת, לכלל יושבי ראש המועצות, חלקם השיבו עליו. להלן השאלון שהועבר:

תאריך _____

לכב' פרופ' ד"ר _____

יו"ר המועצה הלאומית ל
משרד הבריאות

נכבדי,

במסגרת ביקורת מטעם מבקרת הפנים של משרד הבריאות אנו סוקרים את פעילות המועצות הלאומיות במטרה להגיע לתובנות והמלצות שיביעו לשיפור ואפקטיביות מיטבית שלהן.

כחלק מתהליך הביקורת גיבשנו שאלון, להלן, אותו נבקשכם למלא. התשובות שתעניקו לשאלות יסייעו לנו לגבש ראייה כלל מערכתית תוך מתן תמונה בהירה של החזון שלכם הן כמועצות מתמחות, כל אחת בתחומה והן כמכלול של מאגר ידע אדיר אותו ניתן למנף לטובת המטופל.

השאלון הינו שאלון פתוח, נודה על התייחסותכם.

נבקשכם לשלוח את השאלון המלא לכתובת דוא"ל: MICHAL.ELCHADEF@moh.gov.il

1. נא תאר בקצרה את תחומי הפעילות והנושאים המצויים באחריות המועצה שבראשה הנך יושב.
2. מה לדעתך המטרה המרכזית של המועצה בראשה הנך יושב?
3. האם תמורת חברי המועצה בראשה אותה עומד מייצג באופן מיטבי את כלל התחומים המתממסקים לתחום בו עוסקת המועצה? מה היית ממליץ לשנות בנושא זה?
4. כיצד לדעתך המועצה יכולה לסייע למשרד הבריאות בגיבוש תוכנית בריאות לאומית?
5. האם לדעתך יש צורך במועצה לאומית נוספת חדשה בתחום שאינו מטופל על ידי אחת מהמועצות הקיימות? (נא לפרט)
6. האם לדעתך יש מקום לאחד/לצמצם מועצות לאומיות קיימות? (נא לפרט)
7. האם המועצה עובדת על פי תוכנית עבודה שנתית מתוכננת? מה הכלים למעקב יישום התוכנית?
8. באילו כלים היית מציע להשתמש במטרה לבחון את האפקטיביות של תוצרי החלטות המועצה שאתה עומד בראשה?
9. האם תחום הייעוץ המשפטי מקבל נפח מספק במהלך הדיונים במועצות ככלי תומך החלטה/המלצה? (נא לפרט)
10. כיצד היית מתאר את יחסי הגומלין בין משרד הבריאות והמועצות הלאומיות בהקשר לפעילות השוטפת של המועצה בראשה אתה עומד? עד כמה קיימת אוזן קשבת במשרד והאם מתקיימת פעילות פרואקטיבית ליישום המלצות המועצה?
11. האם יש לך המלצות לשיפור עבודת המועצות ו/או האפקטיביות שלהן, ביניהן ואל מול משרד הבריאות?
12. האם יש הערות נוספות שהנך מעוניין להוסיף ושלא נשאלו בסעיפים הקודמים.

תודתנו על שיתוף הפעולה.

מתוך הראיונות והשאלונים על התובנות הבאות כפי שבאו לידי ביטוי בתשובות שנתקבלו מאת יושבי ראש המועצות.

- א. לא מתבצעת עבודה משותפת בין מועצתית על פי תוכנית עבודה משותפת כוללת המבוססת על ראייה רוחבית של סדרי עדיפויות, קביעת מדיניות ויעדים משותפים.
- ב. חסרה הגדרת תפקיד של אינטגראטור בצוות המועצות הלאומיות, גורם שירכז ויחבר את הנושאים לדיון והמדיניות בהווה ובעתיד בתחום הרפואה הציבורית עם נושאים העולים לדיון במועצות ודיווח מרוכז ומפורט לגבי התוצרים של דיונים אלה.
- ג. עם הקמת המועצות הלאומיות לא גובש פורמט, מבנה ותמהיל/מספר חברים אופטימלי לכל מועצה. גם במהלך השנים לנוכח המספר הגבוה של חברים בכל מועצה, מעל 30 חברים, ולנוכח ניסיון שנצבר במהלך שנים אלה עדיין יש מקום לחשיבה מחודשת כדי להגדיר מבנה/מספר חברים ותמהיל אופטימלי לכל מועצה בהתאם למהות ולמומחיות שלה.
- ד. בנוסף, לא קיימות מדיניות של שת"פ בין מועצות לצורך דיון וטיפול בנושאי בריאות הציבור בהיבט הרוחבי שלו בעיקר בתחומים בהם קיים ממשק בהיבטים הרפואיים בין כמה מועצות.
- ה. עם השנים קמו בסה"כ 22 מועצות. לא נמצא כי התקיים בשנים האחרונות דיון לגבי הנחיצות של כל אחת מהמועצות ואפקטיביות הפעילות/תרומה של כל אחת בכל הקשור בהמלצות שניתנו ואומצו על ידי המשרד תוך התייחסות לגבי כל מועצה לכמות החברים שבה והיקף הדיונים שהתקיימו על ידה.
- ו. כמו כן, לא נערכה חשיבה לגבי מועצות הפועלות באותו תחום בריאות וניתן אולי למזג אותן, כמו למשל, בתחום בריאות הנפש פועלות 3 מועצות – המועצה הלאומית לשיקום נכי נפש בקהילה, המועצה הלאומית לבריאות הנפש והמועצה הלאומית לאובדנות. ובנוסף, בחינת הצורך בהקמת מועצות חדשות חלופיות למועצות שתרומתן קטנה יותר כמו למשל הקמת מועצה לאומית לרפואה פנימית במקום המועצה הלאומית לרפואה בבית.
- ז. נמצא במענה לשאלונים אמירה של יושבי ראש המועצות כי משרד הבריאות אינו עושה שימוש מיטבי במועצות הלאומיות ואינו מקפיד על היזון חוזר במקרים של העברת המלצות לעיון המשרד והכללתן בחוזרי מנכ"ל, במידה ונתקבלו, בכלל ומתן היזון חוזר באופן כללי בפרט.
- ח. מאחר וניהול פעילות המועצות הינה מורכבת ובהיקפים מהותיים קיים צורך לבחון ולמדוד את איכות פעילותה של כל מועצה לאומית והאפקטיביות שלה. יש לתת את הדעת לשילוב של מדדים כמו - מספר ההמלצות שהתקבלו על ידי משרד הבריאות, מספר החברים שהשתתפו באופן קבוע בישיבות המועצה במהלך השנה, מספר הביטולים של ישיבות במהלך השנה, כך ששילוב של מדדים אלה ייתן מעין ציון ממוצע מרוכז למועצה וניתן יהיה לקבל תמונה לגבי הנושאים הנדרשים בשיפור במועצה במטרה למטב את פעילותה ואת האפקטיביות שלה. מאחר והאמור אינו מתקיים, קיים קושי לאפיין באופן איכותני את האפקטיביות של כל מועצה.
- ט. באת דיון וקבלת המלצות בתוך המועצות לא נלקח בחשבון אלמנט האפקטיביות של כל המלצה במקרה ותישם. חלק ממצב זה נובע מחוסר התייחסות של משרד הבריאות להמלצות במטרה, בין היתר, לשפר ולמטב אותן. המועצות כלל לא יודעות מה סטטוס ההמלצות המועברות למשרד האם התקבלו או נדחו.

נספח ה' - דוגמאות לטבלאות מעקב אחר המלצות במדגם מועצות

להלן דוגמאות של מעקבי סטטוס יישום המלצות של מועצות לאומיות שונות:

א. המועצה לאונקולוגיה

להלן דוגמה של טבלת מעקב של המועצה לאונקולוגיה:

מועד ישיבת מועצה	נושא	הוגשו המלצות / טיפול	המשך טיפול / באחריות	סטטוס קודם / בטיפול / לא קודם	התייחסות הביקורת הפנימית
25.6.19	פרויקט למניעת שחיקת אונקולוגים באיכילוב	בפני המועצה הוצגה תכנית מוצעת למימון רופא בעל כישורי תקשורת בכל מכן אונקולוגי, שיהיה אחראי לחינוך ולמניעת שחיקה, במיוחד בקרב מתמחים, בהגדרה של כ-20 אחוזי משרה. המועצה ממליצה לבצע סקר מקדים על הנעשה כיום במכונים בארץ, וממליצה ליו"ר האיגוד האונקולוגי לקיים דיון בנושא עם ראשי המכונים האונקולוגיים בכינוס השנתי באילת. לאחר הישיבה היו"ר מעדכן, כי שוחח עם [REDACTED] ו-[REDACTED] אשר הסכימו להצעה.	מנכ"ל / משנה / למנכ"ל / חטיבת רפואה		נקבעו מספר אחראים במשרד. לא קיים דיווח לגבי סטטוס יישום ו/או לויז צפוי לכך
25.6.19	מזון ייעודי למבוגרים אונקולוגיים	בפני המועצה הוצגו הקשיים במימון מזון ייעודי למתבגרים ומבוגרים אונקולוגיים בקהילה, והודגשה חשיבותו להצלחת הטיפול האונקולוגי. המועצה תומכת בהכנסה לסל של מזון ייעודי לצעירים ולמבוגרים אונקולוגיים בקהילה, ובתיגבור התיקון של דיאטנים במכונים האונקולוגיים.	מנכ"ל / משנה / למנכ"ל / חטיבת רפואה / בריאות הציבור		כנ"ל

להלן מס' דוגמאות למעקב המלצות:

מועד ישיבת מועצה	נושא	הוגשו המלצות / טיפול	המשך טיפול / באחריות	סטטוס קודם / בטיפול / לא קודם	התייחסות הביקורת הפנימית
		המלצות למניעת יועברו להנהלת המשרד	[REDACTED]		אין פירוט לגבי מהות ההמלצות כמו כן, אין דיווח לגבי סטטוס ההמלצה
5.1.16	כוויות ילדים	המועצה תעביר פניה למוסד לביטוח לאומי לקבלת נתוני נכויות כתוצאה מכוויות	יו"ר המועצה	התקבלו נתונים מביטוח לאומי	מדובר בפנימית של המועצה ולא המלצה למשרד.

מועד ישיבת מועצה	נושא	הוגשו המלצות / טיפול	המשך טיפול / באחריות	סטטוס קודם /בטיפול / לא קודם	התייחסות הביקורת הפנימית
		ימונה צוות שידון בנושא הכוויות ויגיש המלצותיו	י"ר המועצה	לא רוצה למנות שוב ועדה, הייתה ועדה למניעת כוויות בישראל שהגישה המלצות. לפנות ל- אם יודעת מה נעשה עם ההמלצות. מבקש להיפגש עם מירי כהן ו- ולראות מה אפשר לעשות ולא סתם למנות ועדה שלא יצא ממנה כלום. 9.2.16	אין דיווח לגבי סטטוס ההמלצה הנמצאת במחלוקת. במקרה זה מדובר בהמלצה שיו"ר המועצה היה אמור לטפל בה עוד בינואר 2016.
	המלצות להושבת פעוטות עד גיל שנתיים נגד כיוון הנסיעה	המועצה תומכת בהמלצה להושבת פעוטות עד גיל שנתיים לפחות נגד כיוון הנסיעה ומבקשת מהנהלת המשרד להביע את תמיכת המשרד במהלך.		המלצות נשלחו ל- 23.3.16 סימוכין 27553516 בוצע	אין דיווח לגבי סטטוס יישום ההמלצה גם לאחר ש- קיבל את ההמלצות. סטטוס "בוצע" אינו גותן מידע לגבי אופן ומהות הביצוע כך שהמעקב לוקה בחסר.
		י"ר המועצה יפנה ל-	י"ר המועצה		במקרה זה מדובר בהמלצה שיו"ר
		ויציע לו לקחת חלק בהטמעת ההמלצה דרך סיפור ילדים			לטפל בה עוד בינואר 2016. ללא סטטוס.
	"המדריך לבטיחות התינוק"	הנחיית משרד הבריאות לקיים הדרכה לבטיחות התינוק לאחר לידה בבתי חולים לא מבוצעת בכל בתי החולים. המועצה ממליצה להנהלת המשרד לרענן ההנחיה ולחייב את בתי החולים ליישמה.	הנהלת המשרד	המלצות נשלחו למנכ"ל 23.3.16 סימוכין 27544316 FW המלצת בטיחות התינוק. msg	אין דיווח לגבי סטטוס יישום ההמלצה אך נשלחו למנכ"ל במרץ 2016.
1.3.16	פסולת מטיפול בית ומתן ציטוטסקיסקה בהזרקות בבית ובעבודה	מונתה תת ועדה בנושא בכוללת את - נציגי מנהל במשק, מעבדות, מינהל האיכות, אחות ונציג מהרוקחות ואליה	משרד המועצות הלאומיות		אין דיווח לגבי סטטוס תוצאות דיוני תת הוועדה למרות שהועדה נדרשה להמליץ המלצות תוך

מועד ישיבת מועצה	נושא	הוגשו המלצות / טיפול	המשך טיפול / באחריות	סטטוס קודם / בטיפול / לא קודם	התייחסות הביקורת הפנימית
		יצורפו נציג מתחום הזיהומים ונציג מתחום ההרעלות. הועדה תגיש המלצותיה תוך חודשיים.			חודשיים מיום הקמתה. מדובר בהמלצה פנימית.

ג. המועצה הלאומית לבריאות האישה

מועד ישיבה	נושא	המלצות/טיפול	המשך טיפול/באחריות	סטטוס	התייחסות הביקורת הפנימית
12.12.19	הצגת פעילות תת הועדה בנושא הטרדה מינית בקרב צוותים רפואיים	תיקון ההמלצות שהוגשו ע"י תת הועדה והעברתן למשרד	מול המנכ"ל	המלצות הועדה הוצגו והוחלט לתקן את ההמלצות. ממתנים לעדכון סטטוס.	בהיעדר לוח לקבלת עדכון סטטוס בנושא כה חשוב קיים בעייתיות לעקוב אחר התקדמות הטיפול ובכך ללמוד על יעילות פעילות תת הועדה
	הצגת החברה להידום	מברכים על היוזמה	—	לא המלצות אופרטיביות	במקרים בהם אין המלצה
	ומניעה של פגיעה מינית				שמיותר לציין זאת במעקב ההמלצות שהופך מסורבל למעקב.
	המלצת המועצה הלאומית לתדירות הבדיקה הגניקולוגית	הטמעת ההמלצות בחוברת ההנחיות לרפואה מונעת של איגוד רופאי המשפחה		בירור אצל מעקב מרץ 2020	ההמלצה אינה ברורה, מה נדרש לבצע, ועל כן קיים קושי להבין מה הסטטוס שלה
27.6.19	סריקה לנשאות גנטית ו'צוואר הבקבוק' ביעוץ ואבחון גנטי לסרטן השד	המועצה תומכת בבקשה לסל הבריאות 2020 הכוללת הוספת בדיקת BRCA לכל אישה ממוצא אשכנזי המעוניינת בבדיקה.	צוות המועצות הלאומיות	תום טיפול	מאחר ודיווח הסטטוס אינו מפורט לא ניתן להבין מה בדיוק נעשה ועל כן מה יעילות הטיפול בנושא.

מועד ישיבה	נושא	הוגשו המלצות/טיפול	המשך טיפול/באחריות	סטטוס	התייחסות הביקורת הפנימית
11.4.19	מניעת סרטן צוואר הרחם ומחלות נגיף HPV - עבר, הווה ועתיד	1. המועצה ממליצה למנכ"ל להגברת שקיפות ומידע לגבי חיסון צוואר הרחם לציבור המועצה מצטרפת להמלצת איגוד הגניקולוגים על עריכת בדיקת משטח צוואר הרחם בין הגילאים 25-65. 3. המועצה מצטרפת להמלצת איגוד הגניקולוגים על העלאת גיל בדיקת משטח צוואר הרחם מגיל 54 ל-65. 4. המועצה איננה ממליצה על הסרת מגבלת הגיל העליון (65).	צוות המועצות הלאומיות	נשלחה בקשה להנהלת המשרד והמועצה המליצה על כך בתעודין לשנת 2020. ממתינים לעדכון מ	מדיווח הסטטוס לא ברור איזו בקשה הועברה למשרד ומה מהותה. כמו כן קיים קושי לבחינת סטטוס הטיפול בה שכן ההמלצה ניתנה באפריל 2019 ומאז לא דווח על הטיפול שנעשה בגינה. כגורם אחראי נקבע צוות המועצות ולא גורם מקצועי במשרד.

מועד ישיבת המועצה	נושא	הוגשו המלצות / סיום טיפול / אחר	המשך טיפול באחריות	סטטוס קודם/בטיפול / לא קודם / אחר	התייחסות הביקורת הפנימית
29.10.19	המועצה הלאומית לסוכרת – לאן?	על המועצה לגבש ועדות עבודה פרטניות שיגישו המלצות בנושאים הבאים: 1. הגדרת תקציב שנתי למשרד הבריאות למניעה וטיפול בסוכרת, על מנת לקבל אור ירוק לביצוע ויישום המלצות המועצה 2. הגדרת הנושאים העיקריים להתמקדות פעילות המועצה באותה שנה והקמת ועדות בהתאם לגיבוש המלצות יישומיות, בראשות 3. ועדה ייעודית לטיפול בסוכרת באוכלוסיות חלשות 4. ועדה ייעודית לנושאי כוח אדם, תקינה, הכשרות מקצועיות מחייבות וסטנדרטים לאחיות סוכרת, בראשות	חטיבת רפואה / מנכ"ל / משנה למנכ"ל / מועצות לאומיות		לא מצוין בדיווח לגבי הגורמים הספציפיים שבאחריותם המשך הטיפול מה תפקידם שכן במלל מצוינים בעלי תפקידים אחרים במשרד. כמו כן לא קיים דיווח לגבי סטטוס יישום ואז לויז צפוי לכך

ה. המועצה הלאומית למניעת אובדנות

להלן מס' דוגמאות:

מועד ישיבת מועצה	נושא	הוגשו המלצות / טיפול	המשך טיפול / באחריות	סטטוס קודם / בטיפול / לא קודם	התייחסות הביקורת הפנימית
21.1.16	דיון בנוכחות נציגי קופות החולים בנושא הממשק בין הגורמים המאתרים לגורמים המטפלים	המועצה ממליצה למנכ"ל משרד הבריאות לפנות למנכ"ל קופות החולים ולגייסם לנושא מניעת האובדנות. מומלץ לבקש דו"ח שנת.	הנהלת משרד הבריאות		א. לא מצוין סטטוס הטיפול בהמלצה. ב. לא מצוין מי הגורם הספציפי במשרד עליו האחריות ליישום ההמלצה
21.1.16		בעקבות המלצת תת ועדה בנושא ניסיונות אובדניים, בכוננת משרד הבריאות לפתוח דו"ח שנתי שיופעל במרפאות ברה"נ של משרד הבריאות ויכלול את מס' האנשים שהתקבלו לטיפול לפי גיל מין ובראיון הקבלה ידווח על ניסיון אובדני בעבר. יש לוודא בעוד 6 חודשים כי אכן מיושם.	משרד המועצות הלאומיות	האם יצא הדו"ח?	א. לא מצוין סטטוס הטיפול בהמלצה. ב. לא מצוין מי הגורם הספציפי במשרד עליו האחריות ליישום ההמלצה
21.1.16	תת ועדה בנושא ניסיונות אובדניים	המועצה ממליצה להנהלת המשרד הבריאות בכלל האוכלוסייה לברור מפת ניסיונות ההתאבדות בקבוצות גיל נוספות, אשר יכלול גם דמוגרפיה וטריגרים וסייע למניעה.	הנהלת משרד הבריאות	מכתב המלצה נשלח למנכ"ל 14.3.16 סימוכין: 24050316 -25.7.18 לשלוח לפרופ' [REDACTED] עדכון בנושא, לפי פילוח החדש לחתכי גיל. -15.9.19 הפילוח נעשה והוצג. הסיכום הופץ להנהלה. טופל.	כנ"ל

1. המועצה הלאומית לטראומה ורפואה דחופה

מועד ישיבת מועצה	נושא	הוגשו המלצות/טיפול	המשך טיפול/באחריות	סטטוס	התייחסות הביקורת הפנימית
31.1.18	היפגעות ילדים בישראל: עיקרי ממצאים דו"ח 'בטרם' לאומה 2017	1. התמקדות במניעה ראשונית ושניונית לצורך הפחתת היפגעות ילדים. שימת דגש על נפילות, כוויות ותאונות דרכים. 2. זיהוי הפרמטרים על בסיס גאוגרפי ותרבותי, לצורך גיבוש תכנית התערבות למניעה והפחתת היפגעות ותמותה והצגתם למועצה הלאומית. 3. איגום מסדי הנתונים - פניה להנהלת משה"ב בהמלצה לממן את רישום הטראומה בבתי החולים.	1+2 – ארגון בטרם 3. הנהלת משה"ב	לגבי רישום הטראומה – אין בעיית מימון כרגע. יש בעיות אחרות? -13.1.19 ההמלצות בנושא נשלחו ל[REDACTED] מנכ"לית ארגון בטרם. סימוכין- 404520219 בקשת סכום מאגד ארגון האם "בטרם" העבירו התייחסותם לסעיפים 1 + 2? פרסום ממצאים – האם יש בעיות? -16.9.19 ההמלצות נשלחו בשנית בדוא"ל	א. סטטוס הטיפול לכאורה בהמלצות מתייחס בעצם לטיפול של "ארגון בטרם" והנהלת משרד הבריאות מבלי לציין מי האחראי לטיפול במשרד כך שלא ניתן לבחון את סטטוס הטיפול באופן יעיל. ב. כמו כן המעקב אמור להיות אחר רישום במשרד הבריאות ולא בארגונים ועמותות שלא אמורות לקבל הנחיות מהמועצות
				-16.9.19 ההמלצות נשלחו ל[REDACTED] לשלוח תזכורת. -11.2.20 ההמלצות נשלחו שוב ל[REDACTED]. ממתינים לתשובתה של הגב' אורלי סילבינגר.	
16.5.18	מחקר בנושא קליטה וטיפול בילדים נפגעים במלר"דים	1. השתלמויות ספציפיות בתחום טיפול בנפגעי טראומה ילדים עבור מעגל הפרה-הוספיטל והצוותים המטפלים.	הנהלת המשרד	בקשת סכום מאגד ארגון: לברר סטטוס ההמלצות -13.1.19 ההמלצות בנושא נשלחו	א. מאז מאי 2018 לא עודכן סטטוס המלצות שהועברו ל[REDACTED] ועל כן לא ברור מה עלה בגורלן.

מועד ישיבת מועצה	נושא	הוגשו המלצות/טיפול	המשך טיפול/באחריות	סטטוס	התייחסות הביקורת הפנימית
		2. קביעת מרכזי טראומה מועדפים לטיפול באותם מקרי טראומה קשה בילדים. 3. הגדרת קריטריונים שבעזרתם ניתן יהיה למדוד את ההשפעה של ההתערבויות על מקרי הטראומה. 4. יישום ואימוץ המלצות הועדה לטראומה בילדים.		ל [REDACTED] סימוכין- 404501819 לעדכון במסגרת מעקב החלטות.	
	הרשאה לפרמדיקים להחדרת נקז במצבי קיצון בטרם בית חולים	על אף המלצת המועצה, הפעולה לא אושרה על ידי הועדה לפעולות חריגות. הנשוא עלה לדין פעם שלישית בוועדה לפעולות חריגות.		אושר בוועדה לפעולות חריגות. תום טיפול.	
	הנחיות טיפול בנפגעי ראש ועמוד שידרה	חוזרי מנהל הרפואה, בהם ישנן סתירות פנימיות, אמורים להיות מאוחדים על ידי מינהל הרפואה לגרסה אחת		בקשת פרופ [REDACTED] מאז ינואר 2015 עדיין לא בוצע. לבקש סטטוס הטיפול בהמלצות	א. מאז מאי 2018 לא עודכן סטטוס המלצות שהועברו ל [REDACTED] ועל כן לא ברור מה עלה בגורלן.
		בוצע. (הועבר על ידי מינהל הרפואה לטיפול הר"י).		-13.1.19 ההמלצה נשלחה ל [REDACTED] לקבלת סטטוס עדכון טיפול. סימוכין: 404585819 -29.1.19 ההמלצה נשלחה ל [REDACTED] בהתאם לבקשתו של [REDACTED]. -30.1.19 תשובת [REDACTED] המשא [REDACTED] בטיפול במכון האיכות של הר"י.	

התייחסות הביקורת הפנימית	סטטוס	המשך טיפול/באחריות	הוגשו המלצות/טיפול	נושא	מועד ישיבת מועצה
	תום טיפול.				

נספח ו' – התייחסות סמנכ"ל משאבי אנוש

- אחריות לעבודת המטה לתכנון פעילות המועצות הלאומיות ולהכנת מפגשי המועצות, מפגשים בין מועצות וועדות המומחים לצורך קבלת המלצות מקצועיות לקביעת מדיניות והחלטות ניהוליות במשרד הבריאות.
- אחריות לגיבוש תכנית העבודה השנתית לעבודות המועצות הלאומיות ולתכנון וניהול תקציב היחידה.
- שותפות לתכנון נושאי הדיון לפגישות, ואחריות לתיאום הפגישות, ולריכוז והפצת חומרי דקע.
- זימון מומחים חיצוניים על פי הצורך והנושאים הנדונים והכנת סדר יום.
- אחריות לריכוז, כתיבה ועריכה של סיכומי הדיונים, ההמלצות וההחלטות.
- הכנת הצעות לנייר מדיניות בהתבסס על הסיכומים וההמלצות.
- מעקב, בתיאום ושיתוף גורמים מקצועיים במשרד, אתר ביצוע ויישום ההמלצות ועדכון המועצות בדבר יישומן.
- אחריות לריכוז מידע ולהפצת החלטות המועצות ופרסומן בקרב הגורמים הרלוונטיים.
- ריכוז וליווי הקמתן של תת-ועדות מקצועיות, הנובעות מפעילות המועצות: שותפות בהגדרת החברים והנושאים לדיון, הכנת כתבי מינוי, עדכון שוטף ועתי וקשר עם חברי הוועדות בנושאים שבטיפולם.
- ייזום פעילות בין-מועצתית בהתאם לתכנית העבודה היחידתית ולפעילות המועצות הלאומיות.
- תכנון וארגון כנסים שנתיים של המועצות, וניהול הוועדה המדעית והוועדה המארגנת ואחריות לכל הפעילות הארגונית הקשורה בכך.
- אחריות לתכנון ולארגון סידורים מקצועיים למשתתפי המועצות הלאומיות.
- הכנת דיווחים תקופתיים, פרטניים וכלליים למועצות ולגורמים הקשורים לקביעה ויישום

הלאומיות.

- אחריות לריכוז המידע בכל נושאי האחריות וארגונו לשם איתורו היעיל. קיום קשר עם גורמים מקצועיים במשרד ומחוצה לו בכל נושאי האחריות, לעדכון ותיאום הדדיים.
- ייצוג המשרד בוועדות ובצוותי עבודה בכנסת ובמשרדי ממשלה נוספים.
- הובלת נושאים מקצועיים וקיום קשרי עבודה שוטפים בכל תחומי פעילות היחידה מול גורמים במשרד, ומול הכנסת, מבקר המדינה ומשרדי ממשלה נוספים.
- ריכוז והכנת סדר יום של המועצות שבאחריות כולל תיאום ורישום הנושאים והכנת החומר לקראת הדיונים.
- הפקת פרסומים מטעם המועצות הלאומיות ובכלל זה גיבוש התכנים ריכוז חומר רלוונטי עריכה, הגהה ופרסום החומר, בסיוע הגורמים הרלוונטיים במשרד ומחוצה לו.
- סיוע בבניה, עדכון ותחזוקה שוטפת של אתר האינטרנט של תחום המועצות הלאומיות.

Deputy Director General of Administration and Human Resources
 Ministry of Health
 P.O.B 1178 Jerusalem 9448724
SamanTel@moh.gov.il
 Tel: 02-5081108 Fax: 02-5655958

סמנכ"ל בכיר לניהול ומשאבי אנוש
 משרד הבריאות
 ת.ד. 1178 ירושלים 9448724
SamanTel@moh.gov.il
 טלפון: 02-5081108 פקס: 02-5655958

- ריכוז והכנת סדר היום של המועצות הלאומיות, לרבות תיאום ורישום הנישאים והכנת החומר לקראת הדיונים, לרבות חימוך מקצועי רלוונטי
- טיפול בפניות הציבור בנושאי פעילות המועצות הלאומיות ועיבודם לכדי נושאים לדיון במועצות ומתן מענה לפונים בהתב ובטייפ.
- ליווי מקצועי ליושבי ראש הוועדות ואחריות להדרכת חברי מועצה חדשים בפעילות השוטפת של המועצה וועדות המשנה הכפופות לה.
- ריכוז נושאים מינהליים הקשורים לניהול המועצות הלאומיות כגון: תקציב הוצאות היחידה, סיווג וטיפול בדואר, קיום קשר ראשוני עם חברי מועצות לאומיות ויושבי ראש, ריכוז ועדות, הכנת חומר והפצתו לקראת פגישות, תיאום פגישות, וזימון החברים לפגישות.

ג. התפתחות כ"א להלך התייחסות נכון לשנת 2020

הערות לשנת 2020	מס' משרות 2020	טקסט משרה
ביל גרסיאלה	1	מנהל/ת תחום בכיר/ה (מועצות לאומיות)
מלי הלפרן פרשה בתאריך 31.1019 במסגרת פרישה מרצון שהתקבל בספטמבר. לשם פרסום מכרז המשרה הועברה לעדכון העיסוק והמשרה פורסמה בתחילת יוני נבחרה עיריית יקר.	1	סגן/ית מנהל/ת תחום (מועצות לאומיות)
בק הדר נאוה	1	מרכז/ת בכיר/ה (מועצות לאומיות)
את שוורץ לירון שנמצאת בתל"ת. ביבר אירית מתחלפה של פז גילת	2	מנהל/ת ענף (מועצות לאומיות)
מירוצ'ניק אולגה וריואני סגלית	2	מנהל/ת ענף (מועצות לאומיות)
	6.5	סה"כ

